

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Mapování korupce v regionech

Prvotní zpráva
a analýza dat
z dotazníkového
šetření

Zpracoval: Petr Vymětal

ASTRA – Asociace pro transparentnost, z. s.

Sokolovská 260/143 180 00 Praha 8

www.astracr.cz

lenochova@astracr.cz

Manažerské shrnutí

ASTRA – Asociace pro transparentnost, z. s. předkládá *Prvotní zprávu a analýzu dat dotazníkového šetření* (dále jen Analýza) v rámci projektu Mapování rizik korupce v regionech v rámci Operačního programu Technická pomoc (reg. č. CZ.08.1.125/0.0/16_004/0000092).

Cíl analýzy

Pro lepší pochopení rozličných forem korupce, jejích příčin a důsledků a pro hledání účinných nástrojů v boji s ní je důležité korupci měřit a vyhodnocovat. Expertní hodnocení, např. Index vnímání korupce či Globální barometr korupce, se většinou zaměřují na stanovení míry korupce na úrovni států jako celku či v jednotlivých sektorech a na těchto úrovních jsou také přijímány protikorupční strategie, je vytvářena protikorupční politika a s ní spojené akční plány (např. vládní koncepce boje s korupcí či resortní interní protikorupční programy).

K základním východiskům projektu Mapování rizik korupce v regionech patří teze, že právě absence konkrétních dat o reálném výskytu korupce na úrovni regionů a místních samospráv je jednou z hlavních příčin absence programových a vzdělávacích protikorupčních přístupů a materiálů cílených na snižování rizika korupce na této úrovni. Protože neexistuje dostatek dat o jejích projevech a dopadech, rizikových indikátorech, úrovni transparentnosti a efektivitě protikorupčních mechanismů, není ani možné uplatňovat konkrétní protikorupční nástroje, jejichž souhrn lze označit za protikorupční strategie.

Cílem realizace on-line dotazníkového šetření bylo získat relevantní datovou základnu pro zmapování postojů, znalostí, dovedností a zkušeností zaměstnanců a volených zástupců regionálních a místních samospráv v problematice korupčních rizik a jejich projevů, a to formou tzv. self-reportu. Získaná data budou v následné fázi podrobena dalšímu zkoumání, přičemž vyplývající závěry a doporučení budou dále zohledněna při tvorbě vzdělávacích materiálů a přípravě vzdělávacích akcí pro cílovou skupinu.

Předkládaná data mají z hlediska kontextu doplňovat výsledky již realizovaných kvalitativních a kvantitativních šetření, která v rámci projektu proběhla, a to s cílem zjišťovat kvalitu fungování regionální a místní samosprávy v oblasti boje s korupcí. Každý z průzkumů využívá k získání relevantních dat jinou výzkumnou techniku. To má přispět ke zjištění, která z nich přinesla nejrelevantnější informace a která se z hlediska časové a finanční náročnosti osvědčila nejlépe.

Zvolený přístup a metodologie

On-line dotazníkové sociologické šetření bylo zrealizováno firmou IPSOS na podzim roku 2018 (2. 10. – 8. 11. 2018) a probíhalo po celé České republice v různých úrovních výkonu veřejné moci. Metodou sběru dat bylo online dotazování formou strukturovaného dotazníku s uzavřenými i otevřenými otázkami o průměrné délce 10 minut. Celkem bylo osloveno pomocí e-mailu s online linkem 24 816 kontaktů (vybraných z databáze samospráv a online panelu Populace.cz), z nichž kritériím rekrutace vyhovovalo a na dotazník následně

odpovědělo 1010 respondentů. Celkový poměr zaměstnanců (úředníků) a volených zástupců byl 57:43, celková míra návratnosti 4,1 %.

ASTRA, z.s., realizátorovi poskytla komplexní set otázek šetření. Otázky byly zaměřeny na čtyři hlavní principiální oblasti: vnímání korupce včetně její definice, obsahu, motivace ke korupčnímu jednání a rozšíření na místní úrovni, problematiku dotací a veřejných zakázek jako faktoru podporujícího korupci, oblast vzdělávání zaměstnanců veřejné sféry a otázku přímé zkušenosti respondentů s korupcí.

V předkládané interpretaci dat byl sledován následující princip: nejdříve jsou prezentována zjištění za všechny regiony dohromady, v dalším kroku jsou výsledky interpretovány za jednotlivé kraje. Následně je provedena dekompozice dat na základě kritéria souvisejícího s velikostí obce – lze se domnívat, že četnější problematika korupce bude korelovat s velikostí obce. Analýza je také nepravidelně doplňována i o další proměnné, které mohou sledovaný jev přiblížit (např. věk či vzdělání).

Zjištění

Podrobnější zkoumání získaných výsledků přineslo již v této fázi řadu zajímavých zjištění, stejně tak jako potvrdilo některé předpokládané skutečnosti. Výstupy šetření bude pracovní skupina ASTRY, z.s. dále zpracovávat a zohledňovat při tvorbě závěrů, doporučení a metodických vzdělávacích materiálů pro cílovou skupinu.

Z prvotních výsledků provedeného šetření vyplynula především následující obecná zjištění:

- Pokud k nějakému korupčnímu jednání dochází, pak je jeho motivem zisk, nikoli snaha vyhnout se nákladům.
- Čím menší obec, tím silnější názor, že korupce na obecní úrovni neexistuje. Z odpovědí respondentů jasně vyplývalo přesvědčení, že pokud je někde korupce rozšířena, pak většinou ve vyšších patrech a vyšších orgánech struktury státu či samosprávy.
- V otázce korupčních příležitostí uváděly všechny kraje shodně na prvních třech místech – v různém pořadí – vždy tři oblasti: dotace, stavebnictví a politika, velmi často se na dalším místě objevovala problematika EU fondů.
- Za nejčastější důvod přispívající ke korupčnímu jednání při rozdělování evropských dotací respondenti považovali politické ovlivnění výběru příjemců dotací (v důsledku propojení prostředníků s osobami, které o dotacích rozhodují – známosti, klientelismus, lobbismus). Zároveň převládal názor, že kontrola včetně opatření zaměřených na předcházení podvodům a korupci v této oblasti se za poslední rok zlepšily, i tak ale největším problémem zůstává pro krajské úřady.
- Problematika korupce v oblasti veřejných zakázek, nárůstu korupce za posledních několik let v rámci úřadu, otázka dostatečnosti vzdělávání zaměstnanců veřejné správy a způsob řešení potenciálních korupčních situací jsou oblasti, které nejvíce rozdělovaly respondenty z řad úředníků a zastupitelů.

- V otázce dostatečnosti opatření protikorupční politiky v ČR hodnotila situaci jako nedostatečnou nadpoloviční většina respondentů, přičemž největší nespokojenost zaznívala z krajských úřadů.
- Z odpovědí mapujících osobní setkání respondentů s korupcí vyplynulo, že se korupce vyskytuje zejména ve velkých městech, krajích a centrálních orgánech.
- Vzhledem k míře vzdělávání veřejné správy v oblasti nahlašování korupce je skupina těch, kteří by nevěděli, jak se zachovat, a těch, kteří by korupci ignorovali, relativně vysoká.

Obsah

Manažerské shrnutí	1
1. Popisná statistika.....	5
2. Vnímání korupce.....	9
2.1 Definice a obsah korupce	9
2.2 Motivace ke korupčnímu jednání	12
2.3 Oblasti korupčních příležitostí	16
2.4 Rozšíření korupce na úrovni kraje, obce a úřadu/orgánu.....	21
2.5. Změna korupce na úrovni kraje, obce a úřadu/orgánu za posledních několik let	28
3. (Evropské) dotace a veřejné zakázky – faktor podporující korupci?.....	36
4. Boj proti korupci a vzdělávání veřejné sféry	43
4.1 Boj proti korupci a transparentnost ve veřejné správě	43
4.2 Vzdělávání veřejné správy a zapojení veřejnosti do boje proti korupci.....	51
5. Zkušenost respondentů s korupcí a reakce na korupci.....	63
Závěrečné shrnutí	72
Hlavní město Praha	72
Středočeský kraj	72
Královéhradecký kraj	73
Pardubický kraj	73
Karlovarský kraj.....	74
Liberecký kraj	74
Plzeňský kraj	75
Ústecký kraj.....	75
Jihočeský kraj	76
Jihomoravský kraj	76
Kraj Vysočina.....	77
Moravskoslezský kraj.....	77
Olomoucký kraj.....	78
Zlínský kraj	78
Seznam zkratk	79

1. Popisná statistika

Předmětem výzkumného dotazníkového šetření realizovaného společností IPSOS, s.r.o. bylo zjišťování míry korupce, korupčních příležitostí a jejich proměn v čase v regionech a obcích u vybraného vzorku zaměstnanců samosprávy.

Celkově bylo dotazováno 24 816 zástupců místních samospráv, z nichž vyhovovalo kritériím a následně odpovědělo na dotazník celkem 1 010 respondentů. Míra návratnosti šetření je 4,1 %, hladina významnosti při testování byla 95 %..

Z hlediska rozložení respondentů v *jednotlivých krajích* bylo nejvíce respondentů ze Středočeského, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje, nejméně pak ze Zlínského, Libereckého a Karlovarského kraje. Podíl respondentů tak v zásadě za jednotlivé kraje přibližně kopíruje podíl/velikost kraje s výjimkou tří krajů: ve vzorku respondentů jsou výrazněji nadreprezentovány kraj Vysočina a Středočeský kraj, naopak silně podreprezentované je hl. město Praha.

Z hlediska struktury vzorku respondentů odpovídalo celkem 491 mužů (48,6 %). Rozložení respondentů po jednotlivých krajích nabízí *Tabulka 1*. Podíly *mužů a žen* se v rámci jednotlivých krajů výrazně liší, ale alespoň jednu třetinu respondentů tvoří vždy buď ženy, anebo muži – relativně nejméně mužů-respondentů odpovídalo v Karlovarském kraji (32,4 % ze všech respondentů), v Ústeckém kraji (37 %) a v Praze (38,3 %), nejvíce naopak v kraji Vysočina (62,3 %) a Královéhradeckém kraji (bezmála 64 %).

Tabulka 1 Podíly mužů a žen a rozložení respondentů z hlediska jednotlivých krajů

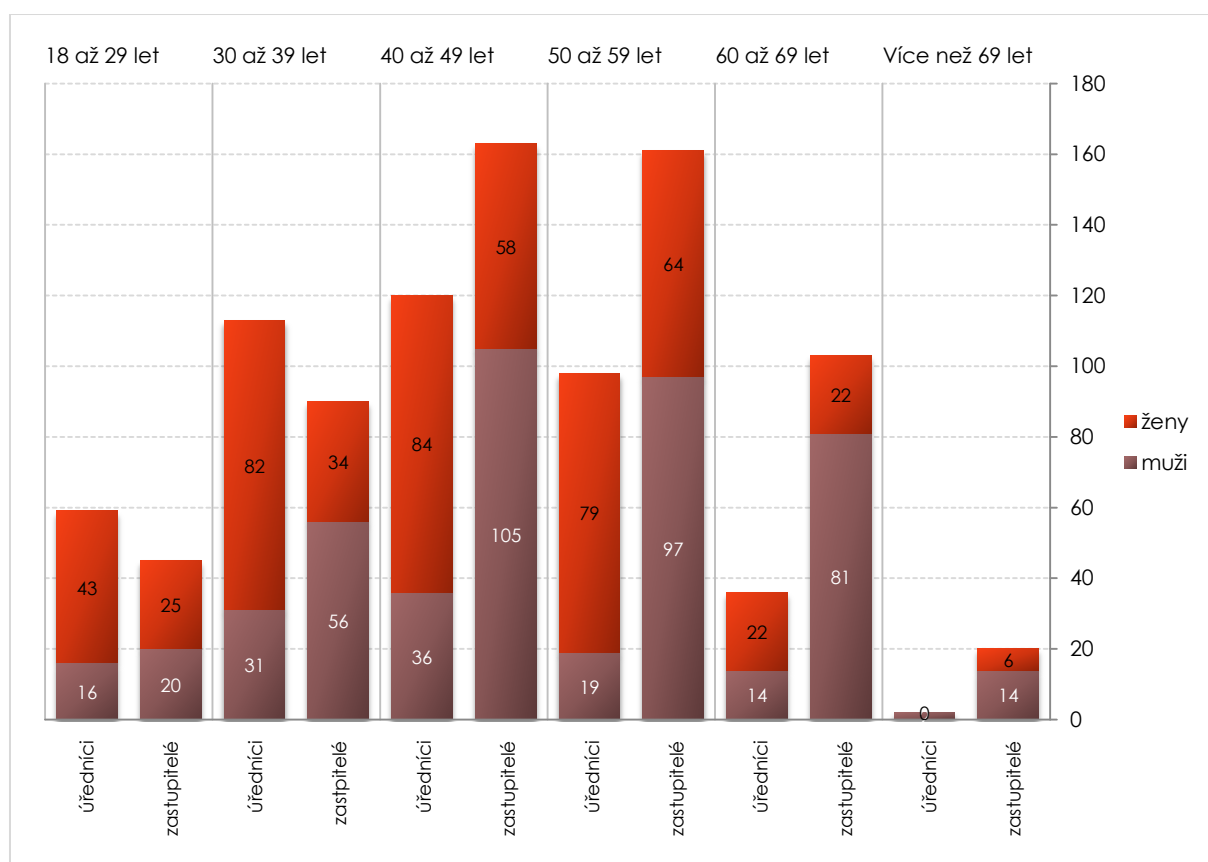
	Počet mužů-respondentů	Počet žen-respondentek	Celkem respondentů v kraji	% z celkového počtu respondentů
Jihočeský kraj	33 (50 %)	33 (50 %)	66	7%
Jihomoravský kraj	41 (43 %)	55 (57 %)	96	10%
Karlovarský kraj	12 (32 %)	25 (68 %)	37	4%
Královéhradecký k.	46 (64 %)	26 (36 %)	72	7%
Liberecký kraj	22 (56 %)	17 (44 %)	39	4%
Moravskoslezský kraj	44 (44 %)	57 (56 %)	101	10%
Olomoucký kraj	35 (53 %)	31 (47 %)	66	7%
Pardubický kraj	28 (44 %)	35 (56 %)	63	6%
Plzeňský kraj	28 (47 %)	32 (53 %)	60	6%
Praha	23 (38 %)	37 (62 %)	60	6%
Středočeský kraj	82 (53 %)	72 (47 %)	154	15%
Ústecký kraj	27 (37 %)	46 (63 %)	73	7%
Vysočina	43 (62 %)	26 (38 %)	69	7%
Zlínský kraj	27 (50 %)	27 (50 %)	54	5%
Celkem	491 (49 %)	519 (51 %)	1010	100%

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Relevantní pro výsledky výzkumu je také zastávaná *pozice* respondentů – zdali se jedná o úředníky či zaměstnance obecních úřadů (nevolení) anebo o zastávající funkce volené

(zastupitelé). Ačkoli bylo požadováno, aby byl vzorek strukturován v poměru 70:30 ve prospěch volených respondentů, nepodařilo se zadání dodržet a poměr je přibližně 57:43, což ale pro následnou analýzu nepředstavuje zásadnější problém. Podrobnější zkoumání dat také přináší zajímavý a předpokladatelný výsledek z hlediska zastoupení mužů a žen v obou skupinách: zatímco **úřednické pozice** mezi respondenty převážně vykonávají **ženy** a jejich podíl téměř trojnásobně převyšuje počet mužů (přibližně 72:28), odlišná je situace ve skupině **volených respondentů**, v níž mírně převažují **muži** (53:47). Z hlediska věkové struktury pak obecně platí, že střední věkové struktury mají v obou pozicích relativně stejné zastoupení a že ve vzorku respondentů v mladších skupinách bylo dvakrát tolik úředníků než zastupitelů – opačně to platí ale ve skupině respondentů starších 60 let, jež mnohem častěji vykonávali roli zastupitele.

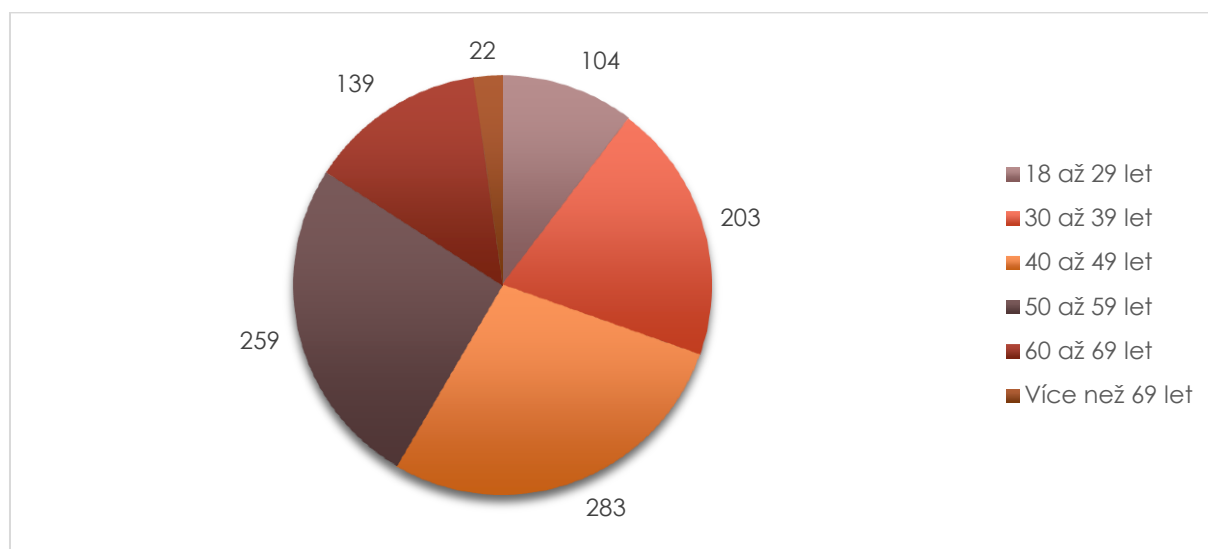
Graf 1 Podíly mužů a žen dle věkové kategorie a zastávané pozice

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Z hlediska **věku** tvoří největší skupinu respondentů čtyřicátníci (28 %) a padesátníci (25,6 %), přičemž ve vzorku najdeme i skupinu osob starších 70 let (2,2 %). Průměrný věk všech respondentů je 46,4 let, nejnižší je v Praze (41,3 let) a Libereckém kraji (42,8 let), nejvyšší naopak ve Středočeském kraji (48,8 let) a Zlínském kraji (50 let).

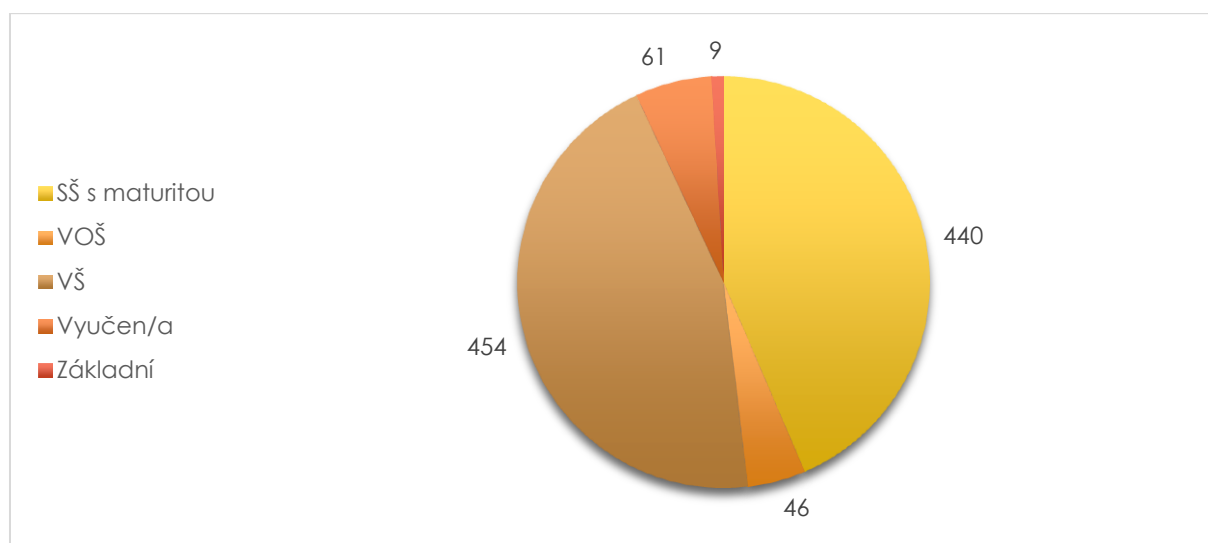
Graf 2 Věková struktura respondentů

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Další proměnnou, která může mít vliv na hodnocení otázek v dotazníkovém šetření, je otázka **vzdělání**. Graf 3 shrnuje hlavní podíly jednotlivých respondentů, kde jasně dominují skupiny respondentů s VŠ vzděláním a SŠ vzděláním s maturitou (dohromady 87 %). Předběhneme-li, podobný podíl SŠ s maturitou nalezneme jak ve skupině volených, tak i nevolených; naopak respondentů s VŠ a VŠO vzděláním je ve skupině volených méně a logicky respondentů ve volených pozicích vyučených je ve srovnání se skupinou nevolených téměř třikrát tolik (3 % vs. 8,3 %). Z hlediska rozdělení vzdělanostní struktury mezi muže a ženy, muži dominují ve skupinách se základním vzděláním a vyučením (více než 65 %), ženy naopak dominují ve skupině VOŠ (74 %) a SŠ s maturitou (57 %). Ve skupině vysokoškoláků měli vyšší zastoupení muži (54:46).

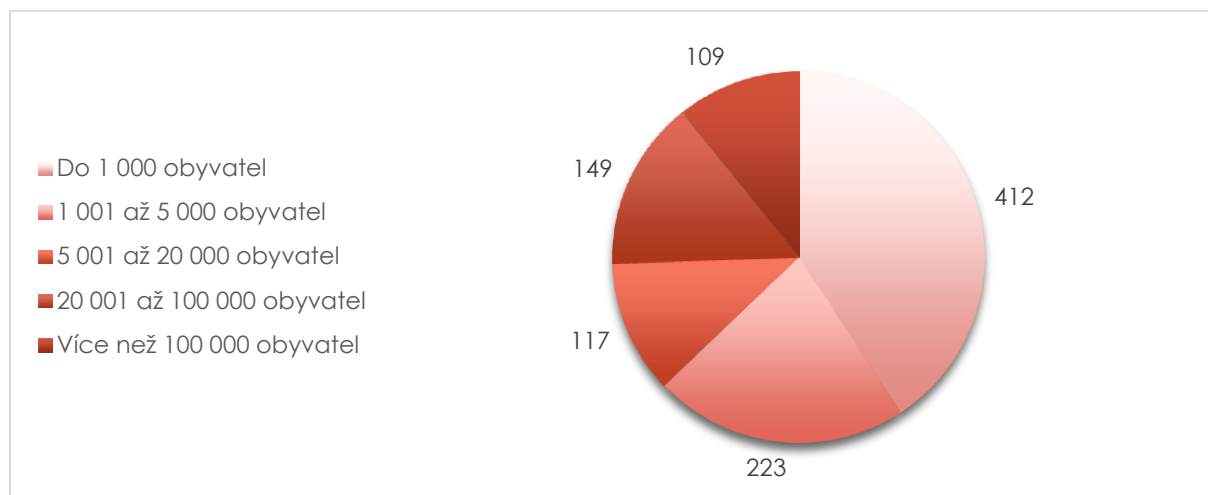
Graf 3 Vzdělanostní struktura respondentů

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Poslední charakteristikou popisující vzorek respondentů je **velikost území**, resp. **oblast působnosti** úřadu/orgánu. Z hlediska velikosti územního působení není překvapivé, že největší zastoupenou skupinou jsou obce do 1000 obyvatel (40 %), kterých je v sídelní struktuře ČR také nejvíce; relativně překvapivě vysoké je zastoupení respondentů z území o 20 až 100 tis. obyvatel jak ukazuje *Graf 4*. Obecně data také ukazují, že čím menší obec byla, tím čteněji byly respondenty osoby starší 60 let (v nejmenších obcích představovaly dokonce více jak 22 % respondentů).

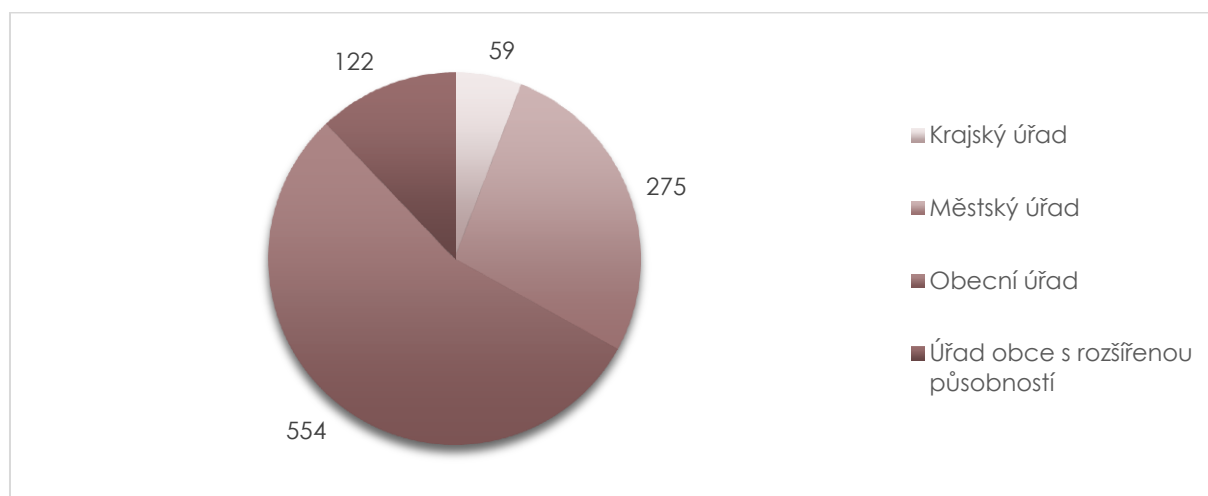
Graf 4 Rozložení respondentů podle velikosti územního působení (velikost správního území)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Související charakteristikou je i oblast, do které úřad/orgán spadá, s rozdělením na obecní, městské, krajské úřady a obce s rozšířenou působností. Ve vzorku pouze necelých 6 % respondentů deklarovalo jako svou oblast působení krajský úřad, největší je naopak podíl obcí s obecním úřadem (logicky vlivem velkého podílu malých obcí ve vzorku), jak ukazuje *Graf 5*. V tomto ohledu je zajímavý ještě jeden fakt – z hlediska vzdělanostní struktury vykazují obce s rozšířenou působností vyšší podíl vysokoškoláků než ostatní typy, a to o téměř polovinu (63 % ve srovnání s 41–47 %).

Graf 5 Oblast působení úřadu/orgánu

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Tabulka 2 shrnuje velikostní strukturu a oblastní charakteristiky z hlediska jednotlivých krajů.

Tabulka 2 Velikost územní působnosti a oblast působnosti respondentů podle krajů

Kraj	Oblast působení				Počet obyvatel				
	Obecní úřad	Městský úřad	Úřad ORP	Krajský úřad	do 1 000	1 001 až 5 000	5 001 až 20 000	20 001 až 100 000	více než 100 000
Jihočeský	40	19	4	3	37	16	4	9	-
Jihomoravský	63	20	10	3	44	26	4	4	18
Karlovarský	8	10	16	3	11	4	2	20	-
Královehradecký	40	19	8	5	36	15	15	6	-
Liberecký	16	13	9	1	13	5	8	6	7
Moravskoslezský	49	29	18	5	18	33	8	25	17
Olomoucký	48	11	5	2	35	16	10	5	-
Pardubický	37	13	7	6	32	10	12	9	-
Plzeňský	35	14	5	6	29	14	9	1	7
Praha	7	36	9	8	-	-	-	-	60
Středočeský	100	39	11	4	75	48	16	15	-
Ústecký	23	30	15	5	16	10	15	32	-
Vysočina	51	10	2	6	40	13	8	8	-
Zlínský	37	12	3	2	26	13	6	9	-
Celkem	554	275	122	59	412	223	117	149	109

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

2. Vnímání korupce

2.1 Definice a obsah korupce

První skupinou otázek, na které se výzkum zaměřoval, jsou otázky obecnějšího rázu týkající se problematiky **vnímání korupce** respondenty. Klíčovou proměnnou, jež ovlivňuje další hodnocení a výsledky průzkumu, je otázka **definice a obsahu korupce** a korupčního jednání. Odpovědi respondentů je možné rozdělit do tří významových skupin, přičemž každá následující skupina v sobě logicky zahrnuje prvky skupin předchozích: v první si 4 z 5 respondentů za korupci dosazují **přijetí úplatku a podplácení**; do druhé pak spadá **zneužití pravomoci/vlivu veřejné osoby** (62 %), **sjednání výhod při zadání veřejné zakázky/dražby** (61 %) a **zneužití informací ve veřejných zakázkách** (58 %); a konečně do třetí patří **klientelismus** (36 %) a **střet zájmů** (33 %). Pouhé necelé jedno procento pak mezi dalšími odpověďmi uvedlo např. **dotace** anebo **lobbismus** (!).

Hledisko rozdělení odpovědí mezi jednotlivé skupiny respondentů přináší následující zjištění: předně, klientelismus mnohem častěji zmiňují zastupitelé a mnohem méně často úředníci; v ostatních formách se výrazněji odpovědi obou skupin neliší. Není ani zcela překvapivé, že s rostoucím vzděláním také roste míra citlivosti na jednotlivá korupční jednání (tj. formy korupce) a nadprůměrně citlivé je pak hodnocení jednotlivých korupčních aktivit vysokoškoláky; naopak nejnižší citlivost vykazují respondenti se základním vzděláním.

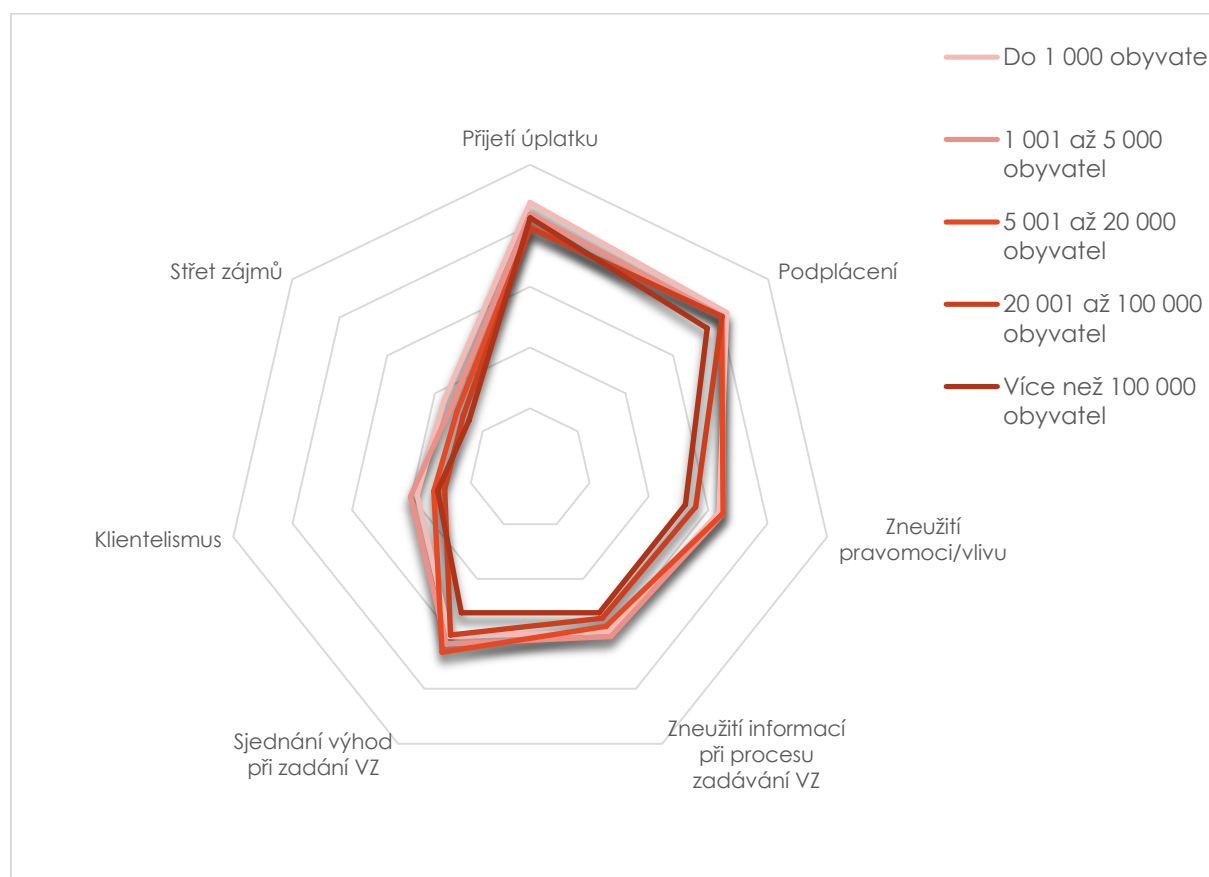
Odpovědi podle **věku** se liší také poměrně významně – zatímco věková skupina do 29 let je v průměru mnohem méně citlivá na jednotlivé formy korupce (zejména v případě podplácení, zneužití pravomoci úřední osoby, sjednání výhod ve veřejných zakázkách a klientelismu), věkové skupiny 40–49 a 50–59 let pak všechny formy hodnotí nadprůměrně kritičtěji a závažněji, a to dokonce více než respondenti starší 60 let.

Právě skupina respondentů 40–59 let a starší 69 let – ve srovnání s ostatními – mnohem přísněji hodnotí klientelismus a střet zájmů. Každopádně platí již výše zmíněné – pro všechny věkové skupiny jsou nejzávažnější formou korupce uplácení a podplácení.

A v poslední řadě, výraznější rozdíly v odpovědích **mužů a žen** nenalezneme, i když platí, že muži hodnotí jednotlivé formy přísněji než ženy. Jediná významnější odlišnost je v případě klientelismu, kdy jej muži hodnotí jako problém téměř ve 46 %, kdežto ženy pouze v 27 %.

Podle **velikosti obce** platí, že **s rostoucí velikostí obce také výrazně klesá míra vnímání jednotlivých forem korupce jako problému.**

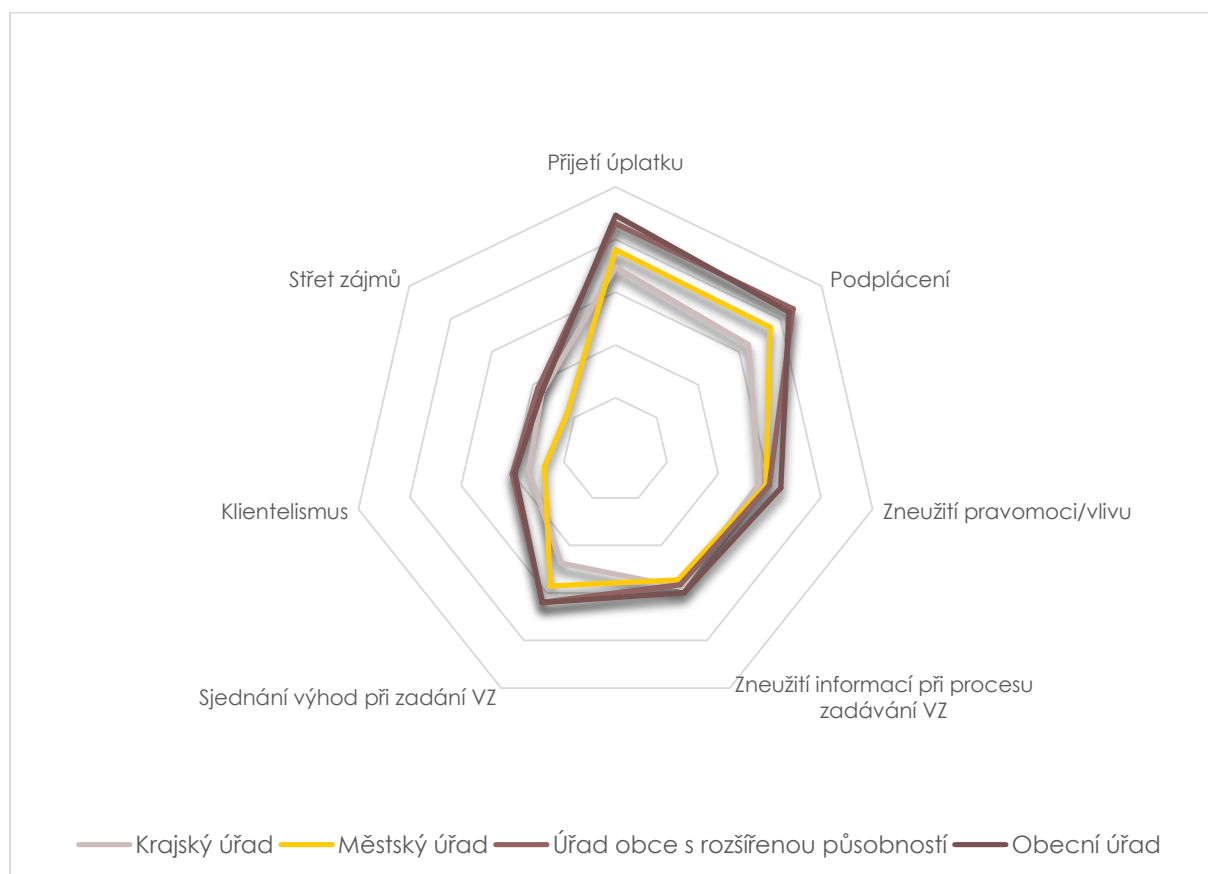
Graf 6 Míra vnímání jednotlivých forem korupce dle velikosti obce (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Z hlediska **působnosti úřadu** jedinou výjimku tvoří odpovědi respondentů z městských úřadů, kteří problém klientelismu a střetu zájmů vnímají jako relativně nejméně problematickou oblastí vůbec; jinak není zásadních rozdílů ve vnímání jednotlivých korupčních forem mezi KÚ, MÚ či OÚ

Graf 7 Míra vnímání jednotlivých forem korupce dle působnosti úřadu (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Zásadně odlišné jsou odpovědi mezi jednotlivými **kraji**, jak ukazuje následující **Tabulka 3**.

Tabulka 3 Co pro Vás znamená pojem korupce? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Přijetí úplatku (peněžní či jiný materiální/nemateriální úplatek)	84,1	81,7	83,1	83,3	83,3	86,5	83,6	82,1	87,5	88,9	85,5	84,4	84,8	77,8	84,2
Podplácení (peněžní či jiný materiální/nemateriální úplatek)	80,7	73,3	84,4	78,8	83,3	89,2	78,1	87,2	84,7	88,9	75,4	72,9	77,3	87,0	77,2
Zneužití pravomoci úřední osoby / zneužití vlivu veřejné osoby	61,7	46,7	66,2	65,2	61,7	64,9	69,9	64,1	56,9	73,0	60,9	57,3	68,2	59,3	51,5
Zneužití informací v procesu zadávání VZ	57,9	45,0	65,6	50,0	65,0	59,5	65,8	64,1	55,6	58,7	56,5	55,2	59,1	46,3	56,4
Sjednání výhod při zadání VZ, při veřejné dražbě	61,2	51,7	66,2	57,6	58,3	83,8	65,8	53,8	62,5	68,3	55,1	61,5	54,5	61,1	57,4

Klientelismus	35,8	21,7	41,6	28,8	45,0	54,1	30,1	41,0	36,1	41,3	27,5	44,8	27,3	33,3	30,7
Střet zájmů	32,6	23,3	38,3	30,3	26,7	37,8	37,0	23,1	33,3	41,3	30,4	37,5	28,8	31,5	26,7
Jiná odpověď	0,9	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0	1,4	2,6	1,4	0,0	1,4	0,0	0,0	1,9	1,0
Celkem odp. za kraj		60	154	66	60	37	73	39	72	63	69	96	66	54	101

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Výše uvedená tabulka poskytuje základní rozdělení odpovědí nejen podle forem, ale především podle krajů. Z hlediska výsledků se objevuje několik zajímavostí. Za prvé, mezi kraji existují výrazné **rozdíly ve vnímání korupce a forem korupce** – zatímco hl. m. Praha nejen že zjišťované formy korupce hodnotí (resp. citlivost na korupční formy je nižší) hluboce pod celorepublikovým průměrem, ale dokonce také některé hodnotí jako nejméně závažné ze všech krajů (zneužití pravomoci, zneužití informací, sjednání výhod a klientelismus). Výsledek může být dán jak relativně nejmladší věkovou skupinou, a tedy i menšími zkušenostmi, nebo naopak dobře nastavenými preventivními mechanismy a nástroji v této oblasti. Kupodivu podobnou nižší míru citlivosti (podprůměrné) vykazují i kraj Jihočeský, Moravskoslezský, Vysočina a Zlínský. Na druhém pólu pak stojí kraje Karlovarský a Pardubický, kde jsou všechny formy chápány jako závažné a hodnoceny nadprůměrně (vysoká citlivost k těmto formám), následované krajem Středočeským (!), Hradeckým, Libereckým a Ústeckým. Za pozornost stojí právě kraj Středočeský, zejména ve vztahu k relativně „neproblematickému“ vnímání v Praze, což může mít řadu vysvětlení (rozsah aktivit, rozloha působnosti správy, sídlo obou krajů v hl. m. Praze, korupční folklór aj.)

2.2 Motivace ke korupčnímu jednání

Druhou otázkou vnímání korupčních aktivit je otázka nejčastější **motivace ke korupčnímu jednání**. I v tomto případě můžeme odpovědi obecně rozdělit do tří skupin: první skupina představuje nejdůležitější motivy (58–67 % respondentů) jako je ovlivnění výsledku výběrového řízení a získání výhody ve veřejných zakázkách a nejčastěji získání finančního prospěchu. Do druhé skupiny relativně méně závažných důvodů spadá snaha získat vliv či urychlit záležitosti (přibližně 40 % respondentů), získat produkty/služby, případně je získat ve vyšší kvalitě/rychleji (32 %) anebo snaha vyhnout se pokutám a trestům (27 %). Do třetí skupiny pak spadá vyjádření vděku či poděkování (12 %). Je zajímavé, že většina respondentů je přesvědčena, že pokud k nějakému korupčnímu jednání dochází, pak je jeho motivem zisk, nikoli snaha vyhnout se nákladům. Procento tzv. jiných odpovědí většinou zahrnovalo absenci morálky, odpověď „nevím“, či dokonce „nevím, co je korupce“.

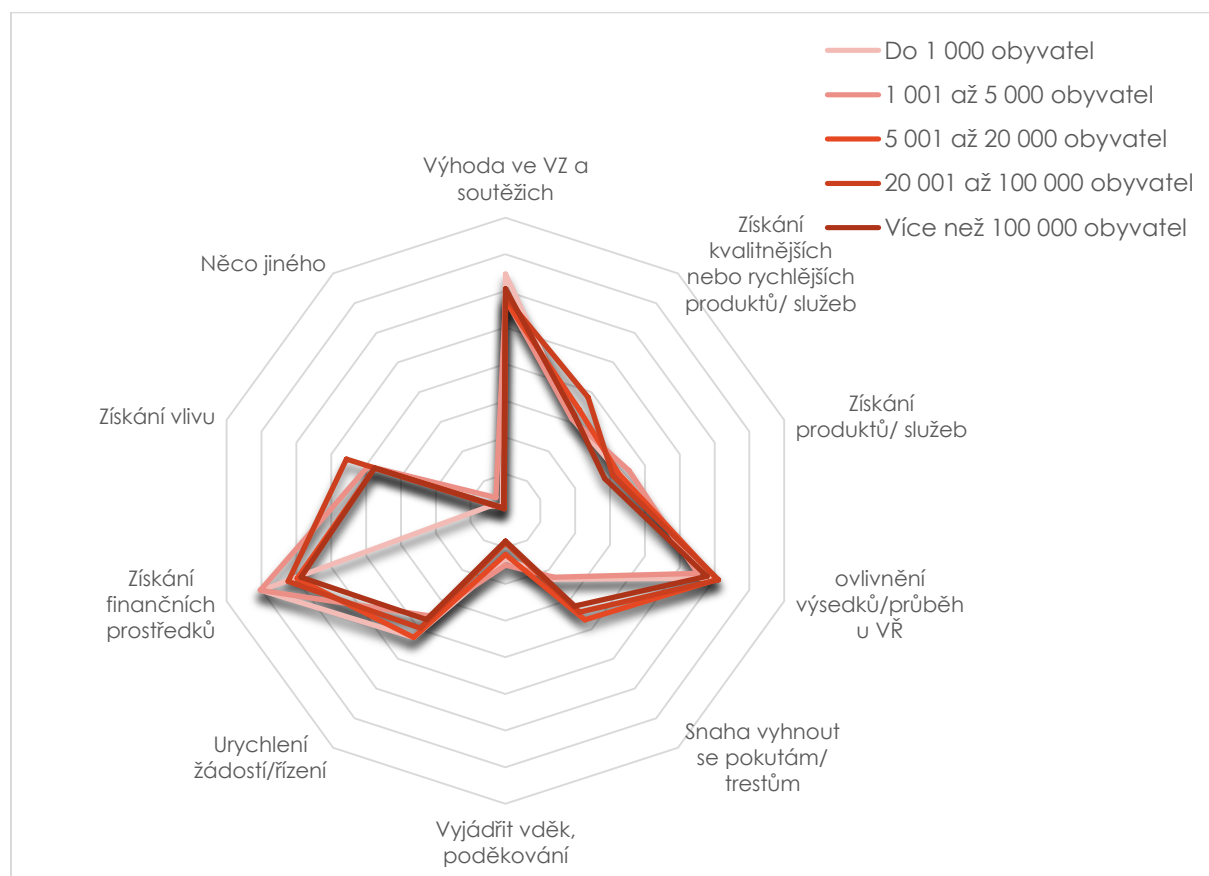
Pokud se podíváme na odpovědi respondentů podrobněji, mezi odpověďmi **zastupitelů a úředníků** výrazné rozdíly nejsou, stejně jako není výrazných odlišností v odpovědích mezi **muži a ženami**. Zanedbatelné rozdíly existují v případě odpovědí respondentů podle **vzdělání** – pouze respondenti se ZŠ ve srovnání s ostatními v průměru mnohem častěji hodnotí

všechny motivy (až na vyjádření vděku) jako méně důležité; naopak pro respondenty VOŠ je právě vyjádření vděku motiv nejméně podstatný.

Z hlediska **věku** odpovědi nevykazují zásadních odlišností jako v předchozím případě – mladší skupiny je spíše mají tendenci podhodnocovat a hodnotit je jako méně důležité (20–39 let), naopak skupina respondentů 50–59 motivy hodnotí naopak kriticky jako relativně závažné. Přesto jsou zde zajímavé dva faktory: motivace získat výhodu ve veřejných zakázkách je mnohem četnější a intenzivněji vnímána ve věkové skupině 40–59 let, naopak získání finančních prostředků je nejméně intenzivněji vnímána třicátníky a padesátníky. U osob starších 69 let se ve srovnání s ostatními skupinami jeví jako nejméně důležitý motiv vyhnout se pokutám.

Významných odlišností v odpovědích respondentů nenalezneme ani v případě **velikosti obcí**. Je pravdou, že malé obce do 5 tis. obyvatel některé motivy ve srovnání s ostatními skupinami spíše nadhodnocují (výhody ve veřejných zakázkách, získání finančních prostředků) a jiné spíše podhodnocují (vyhnout se pokutám a trestům), ale nejde o zásadní odchylky. Pokud nějaké výraznější odchylky oproti průměru a ostatním velikostním skupinám existují, pak ve dvou případech: snahu vyhnout se pokutám je nadprůměrně vnímaným motivem v obcích větších (zejména 5–20 tis. a 20–100 tis. obyvatel), a silně nadprůměrný je v malých obcích do 5 tis. obyvatel vnímán zejména motiv získání finančních prostředků.

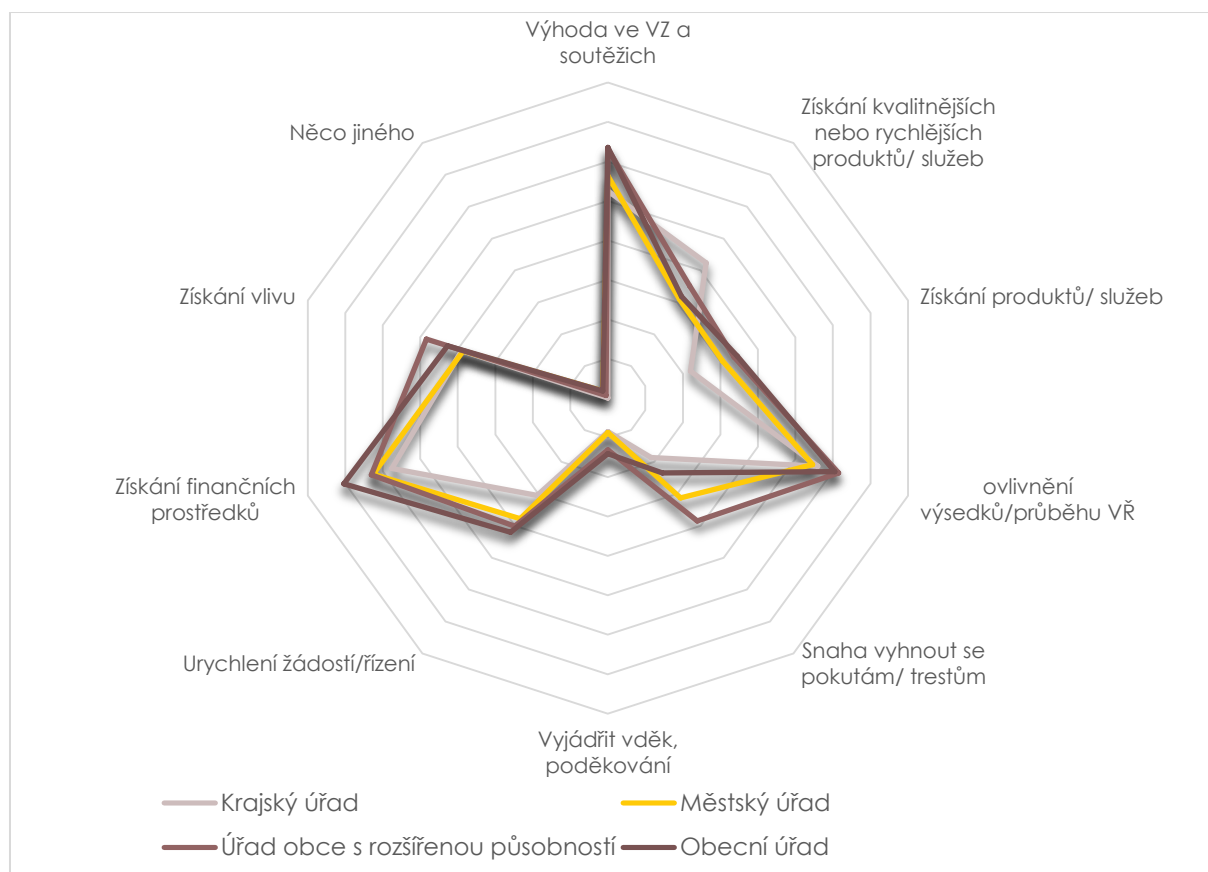
Graf 8 Míra vnímání jednotlivých motivů korupčního jednání dle velikosti obce (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o. 1

Podobné výsledky, mírně fluktuující kolem průměru, existují i v případě kritéria **působnosti** orgánů. Na úrovni OÚ je relativně mírněji vnímán motiv zisku finančních prostředků, který směrem k ORP, MÚ a KÚ klesá (zjevně to souvisí s velikostí obce výše), stejně jako získání finančních prostředků a získání produktů a služeb. Na úrovni KÚ jsou všechny motivy vnímány jako méně důležité vyjma motivu získání kvalitnějších produktů a služeb anebo jejich získání rychlejším způsobem (52 % vs. 61 %). Jako mimořádně rizikový je ale vnímán faktor vyhnutí se pokutám a trestům na MÚ (31 %) a zejména na úrovni ORP (dokonce 39 %).

Graf 9 Míra vnímání jednotlivých motivů korupčního jednání dle působnosti úřadu (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o. 2

Výraznější odlišnosti pak panují na úrovni jednotlivých **krajů**, jak prezentuje **Tabulka 4** a následně **Graf 10**.

Tabulka 4 Jaká je podle Vás nejčastější motivace korupce? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Snaha získat výhodu ve veřejných zakázkách nebo veřejných soutěžích	60,9	61,7	61,7	60,6	55,0	73,0	65,8	53,8	62,5	69,8	50,7	56,3	57,6	68,5	60,4

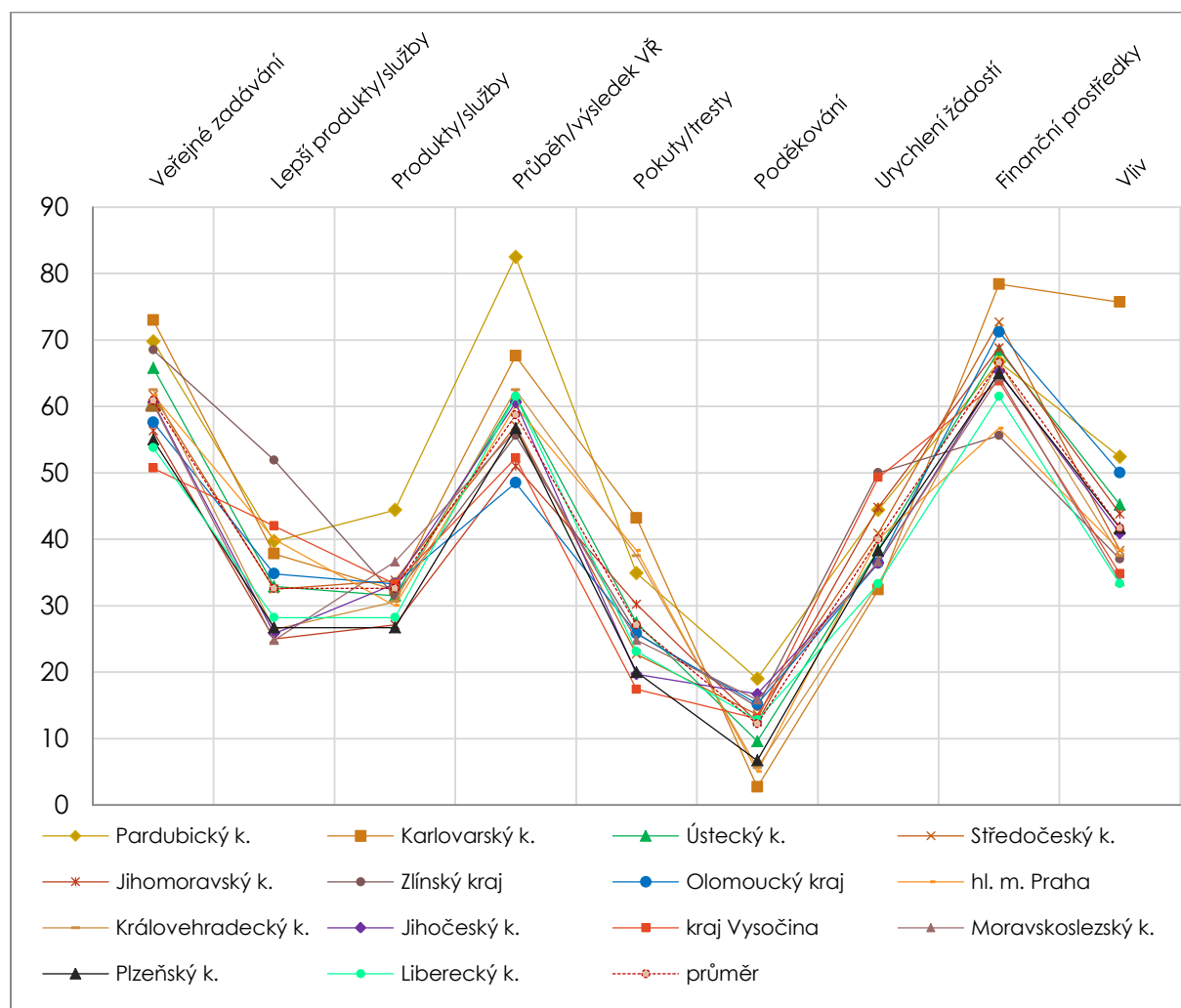
Snaha získat kvalitnější, rychlejší služby nebo produkty, na které není nárok	32,6	40,0	32,5	25,8	26,7	37,8	32,9	28,2	26,4	39,7	42,0	25,0	34,8	51,9	24,8
Snaha získat služby nebo produkty	32,6	30,0	33,8	33,3	26,7	32,4	31,5	28,2	30,6	44,4	33,3	27,1	33,3	31,5	36,6
Ovlivnit výsledky nebo průběh výběrového řízení	58,7	60,0	57,1	60,6	56,7	67,6	61,6	61,5	62,5	82,5	52,2	51,0	48,5	55,6	56,4
Snaha vyhnout se pokutám nebo trestům	27,1	38,3	22,7	19,7	20,0	43,2	27,4	23,1	37,5	34,9	17,4	30,2	25,8	25,9	24,8
Vyjádřit vděk, poděkování	12,2	5,0	13,6	16,7	6,7	2,7	9,6	12,8	5,6	19,0	13,0	12,5	15,2	14,8	15,8
Urychlení žádostí/řízení	40,0	40,0	40,9	36,4	38,3	32,4	38,4	33,3	33,3	44,4	49,3	44,8	36,4	50,0	36,6
Získání finančních prostředků	66,6	56,7	72,7	65,2	65,0	78,4	68,5	61,5	66,7	66,7	63,8	68,8	71,2	55,6	64,4
Získání vlivu	41,7	38,3	38,3	40,9	41,7	75,7	45,2	33,3	37,5	52,4	34,8	43,8	50,0	37,0	33,7
Něco jiného	1,9	0,0	3,9	0,0	3,3	0,0	2,7	2,6	1,4	0,0	0,0	3,1	0,0	1,9	3,0
Celkem odp. za kraj		60	154	66	60	37	73	39	72	63	69	96	66	54	101

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Z hlediska výsledků mezi jednotlivými kraji výrazné rozdíly existují. Jednoznačně nejpřísněji všechny kategorie motivů hodnotí respondenti z Pardubického kraje a vůbec nejhůře ve srovnání s ostatními kraji dopadl motiv snahy získat produkty/služby a snaha ovlivnit výsledky výběrového řízení, paradoxně ale i motiv vyjádření vděku a poděkování. Poměrně kriticky se i k většině motivů vyjadřovali i respondenti z Karlovarského kraje, kde je napříč kraji vůbec nejkritičtěji hodnoceno získání výhody ve veřejných zakázkách/soutěžích, získání finančních prostředků, vlivu, ale i vyhnout se trestům nebo pokutám. Na druhou stranu motiv vyjádření vděku či motiv urychlování žádostí a řízení je hodnocen ve srovnání s ostatními kraji jako méně závažný. Nadprůměrně kriticky byla většina motivů hodnocena také v krajích Ústeckém, Středočeském, Jihomoravském a Olomouckém. Zcela na opačném pólu hodnocení je Plzeňský kraj, který naopak všechny motivy hodnotí nejméně kriticky (podprůměrně), následovaný Moravskoslezským a Jihočeským krajem. Relativní nejmenší „důležitost“ motivů je pak rozprostřena napříč všemi kraji (viz Graf 10).

Graf 10 Jaká je podle Vás nejčastější motivace korupce? (v %)

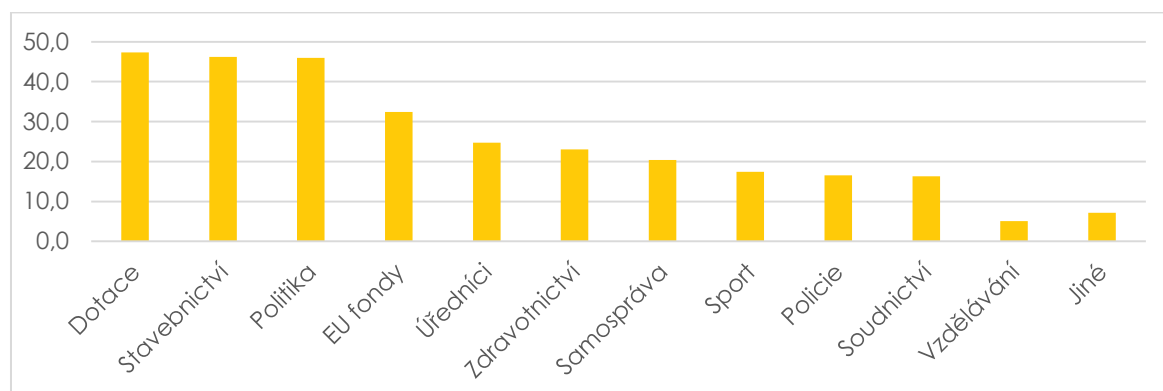
Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

2.3 Oblasti korupčních příležitostí

Třetí otázkou, kterou dotazníkové šetření zjišťovalo, byla otázka **oblastí největších korupčních příležitostí** v regionu. Celkové výsledky ukazuje následující *Graf 5*.

Za jednoznačně nejproblematictější oblasti respondenti považují **dotace, stavebnictví** a překvapivě i **EU fondy**, jako relativně nejméně zkorumpovanou oblast pak policii, soudnictví a vzdělávání. Třetí nejzkorumpovanější oblastí je politika obecně, paradoxně problematika úřednictva je vnímána jako oblast s přibližně poloviční „podporou“, samospráva pak evokuje riziko korupčních příležitostí pouze u 20 % respondentů. Zajímavý je poměrně vysoký podíl odpovědí „jiné“ (7,1 %), kdy respondenti nejčastěji odpovídali buď „nevím“, „nesetkal jsem se s korupcí“ anebo že „v daném místě se korupce nevyskytuje“. Objevil se ale také názor, že v malých obcích korupce prakticky neexistuje, stejně jako odpověď, že korupce je „nikde“ či „všude“, v územním plánování či že jde o individuální selhání jednotlivců.

Graf 11 Oblasti největších korupčních příležitostí (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Pokud se podíváme na jednotlivé kategorie respondentů, rozdílů zde nalezneme již více. V případě hodnocení oblastí **zastupitelé a úředníky** u většiny oblastí neexistují výraznější rozdíly, obecně platí, že úředníci jsou v hodnocení veskrze přísnější než zastupitelé. Specifiky jsou hodnocení v oblasti politiky, respektive úřednictva, kde převládají zásadně odlišné postoje těchto dvou skupin. Zatímco oblast **politiky a samosprávy považují úředníci za více zkorumpovanou než samotní politici** (52 % vs. 42 %, resp. 27 % vs. 16 %); opačnou tendenci nalezneme v případě, kdy je hodnocenou oblastí **úřednictvo** (23 % vs. 27 %). Politici jako další oblasti poměrně častěji uváděli také jiné (9 % vs. 6 %).

Hodnocení oblastí respondenty podle **vzdělání** také nenabízí zásadní odchylky od již uvedeného, tedy že s rostoucím vzděláním percepce korupčních příležitostí roste, byť respondenti s VOŠ vzděláním hodnotí situaci ve srovnání se SŠ v poněkud optimističtějším světle. Jediné výraznější odchylky je možné najít ve dvou oblastech u dvou skupin respondentů: respondenti s uvedeným vzděláním „vyučení“ hodnotí oblast stavebnictví jako oblast s relativně nízkými příležitostmi (32 % ve srovnání s průměrem 46 %) a respondenti s uvedeným vzděláním „VŠ“ vnímají úředníky jako rizikovou oblast pouze v 19 % (ve srovnání s průměrem 25 %, přičemž respondenti se ZŠ tuto oblast hodnotili jako vůbec nejrizikovější, a to 56 %).

Mnohem odlišnější výsledky lze ale nalézt podle **věku**. Některé věkové skupiny jsou v hodnocení některých oblastí mnohem přísnější nežli ostatní: nejmladší věková kohorta (20–29 let) nadprůměrně přísněji hodnotí jako oblast korupčních příležitostí politiku (61 %), policii (29 %) a samosprávu (29 %), přísněji je hodnoceno i soudnictví (25 %) a EU fondy (39 %); naopak skupiny 30–59 let naopak nevykazují zásadnější odchylky od průměrných hodnot uvedených výše, vyjma jen v případě zdravotnictví, které je u věkové kohorty 40–49 let hodnoceno jako jedna z nejméně rizikových oblastí (18 %). Věková skupina 60–69 let, z nichž 2/3 zastávají funkci zastupitele, jako relativně málo rizikovou oblast hodnotí politiku (36 %), policii (10 %) a samosprávu (13 %), respondenti starší 69 let jsou pak mnohem optimističtější v hodnocení všech oblastí s výjimkou stavebnictví, úředníků a EU fondů. Zároveň platí, že podíl odpovědí „jiné“ se u všech skupin starších 40 let pohybuje mezi 8–10 %.

V případě rozdělení odpovědí podle **pohlaví** můžeme obecně konstatovat, že rozdíly jsou spíše malé a platí, že ženy hodnotí všechny oblasti – vyjma sportu a EU fondů, kde je situace opačná – o něco méně přísně než muži. Největší rozdíl pak panuje v oblasti policie, kterou muži vnímají jako oblast korupčních příležitostí pouze ve 12 %, kdežto ženy v téměř 21 %.

Velikost obce, resp. velikosti územní působnosti z hlediska vnímání korupce v mnoha oblastech nehraje zásadní roli – i když platí, že **s rostoucí velikostí obce také narůstá vnímání rizikovosti oblastí**. Přesto se vyskytlo několik zajímavostí. Nejmenší obce do 1000 obyvatel – z důvodu nejen menší rozlohy území správní působnosti, ale zejména i omezenějšímu počtu správních agend – vnímají jako relativně málo rizikové (ve srovnání s průměrem) oblasti sportu a samosprávy, a poměrně časté jsou odpovědi „jiné“ (9 %), přičemž pod touto kategorií velmi často zmiňují fakt, že obec je příliš malá a korupce zde prakticky neexistuje. Ještě vyšší procento v odpovědích „jiné“ pak vykazují obce mezi 1000–5000 obyvatel. V těchto obcích je naopak jako relativně málo rizikovou oblastí vnímáno soudnictví.

U větších obcí naopak nalezneme oblasti, které jsou hodnoceny jako relativně rizikové (nadprůměrně): v obcích do 20 tis. obyvatel je to stavebnictví a úředníci, v obcích do 100 tis. pak politika, policie a samospráva, v obcích nad 100 tis. obyvatel jsou pak všechny oblasti hodnoceny jako výrazněji rizikové, přičemž jednoznačně dominuje **zdravotnictví, úředníci a samospráva**. Podobný obrázek dostaneme i v případě oblasti působnosti orgánů – relativně mírnější hodnocení rizik je v obcích s OÚ (tj. většinou malé obce), kde jsou nejméně rizikové vnímány oblasti politiky, policie a samosprávy a často se v odpovědích vyskytovala kategorie „jiné“ (téměř 11 %). Reprezentanti z ORP, MÚ a KÚ pak hodnotili všechny kategorie přísněji. Je zajímavé, že při porovnání výsledků v ORP a v obcích s MÚ ve většině oblastí jsou MÚ mnohem přísnější (vyjma zdravotnictví, sportu, politiky, samosprávy). Respondenti z KÚ hodnotí většinu oblastí ještě kritičtěji – překvapivou výjimkou je stavebnictví, vnímané jako rizikové silně podprůměrně (pouze 34 % respondentů ve srovnání s průměrem 46 %), a rizikovost oblastí úředníků (25 %) a dotací (47 %), vnímané jako rizikové průměrně.

Výrazné rozdíly ale nalezneme v případě rozdílného vnímání oblastí mezi jednotlivými **kraji**, jako shrnuje *Tabulka 5*.

Tabulka 5 V jaké oblasti jsou dle Vašeho názoru největší příležitosti pro korupci ve Vašem regionu/obci? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Zdravotnictví	23,1	33,3	20,1	18,2	13,3	27,0	24,7	23,1	20,8	20,6	23,2	27,1	21,2	29,6	24,8
Sport	17,4	26,7	15,6	21,2	10,0	24,3	19,2	25,6	16,7	22,2	18,8	12,5	16,7	14,8	12,9
Politika	45,9	46,7	38,3	45,5	46,7	64,9	47,9	59,0	38,9	57,1	46,4	43,8	48,5	38,9	45,5
Soudnictví	16,3	23,3	14,9	15,2	11,7	13,5	12,3	15,4	19,4	12,7	18,8	20,8	15,2	16,7	16,8
Stavebnictví	46,2	48,3	48,1	47,0	43,3	54,1	45,2	46,2	52,8	55,6	40,6	43,8	47,0	35,2	42,6
Vzdělávání	5,1	5,0	3,9	3,0	5,0	8,1	2,7	7,7	5,6	12,7	7,2	3,1	4,5	5,6	3,0
Policie	16,5	30,0	11,0	16,7	16,7	29,7	15,1	17,9	13,9	20,6	14,5	16,7	21,2	11,1	12,9

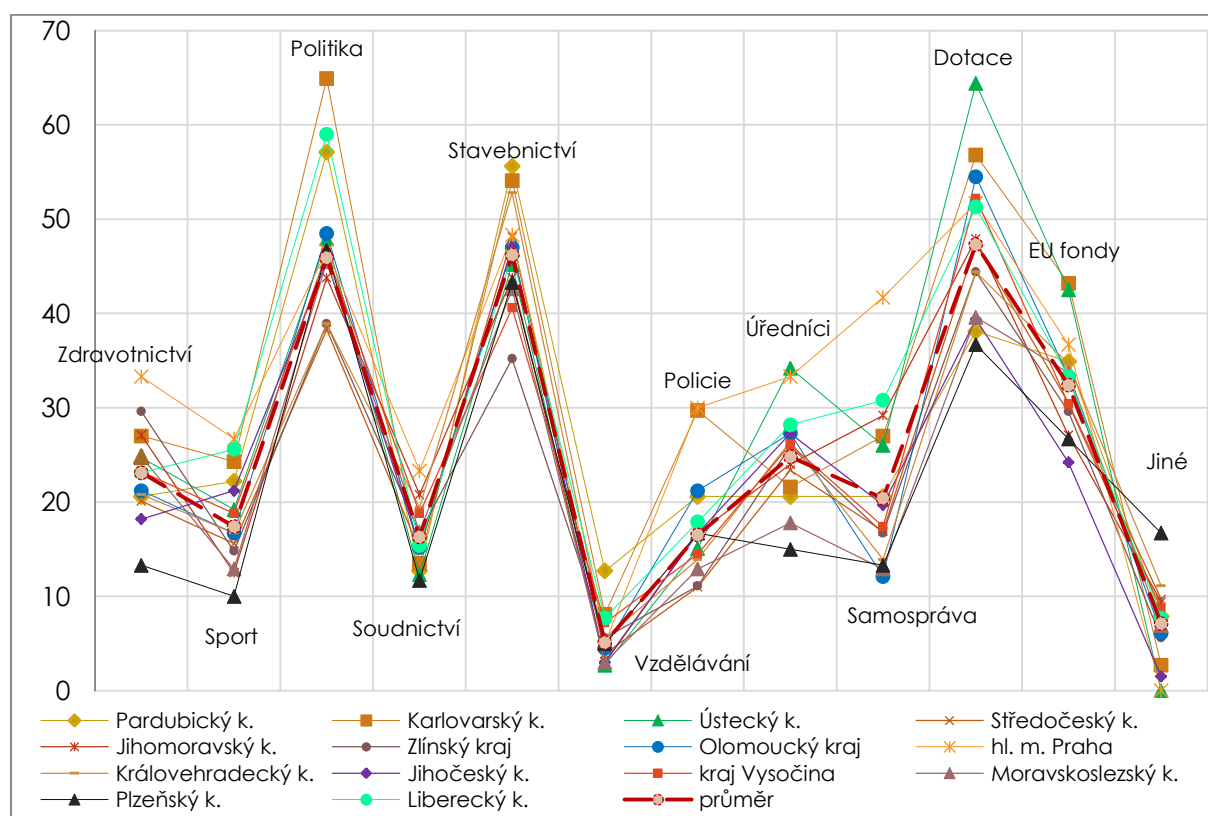
Úředníci	24,8	33,3	23,4	27,3	15,0	21,6	34,2	28,2	26,4	20,6	26,1	24,0	27,3	25,9	17,8
Samospráva	20,4	41,7	16,9	19,7	13,3	27,0	26,0	30,8	13,9	20,6	17,4	29,2	12,1	16,7	12,9
Dotace	47,3	51,7	47,4	39,4	36,7	56,8	64,4	51,3	44,4	38,1	52,2	47,9	54,5	44,4	39,6
EU fondy	32,4	36,7	30,5	24,2	26,7	43,2	42,5	33,3	34,7	34,9	30,4	27,1	33,3	29,6	33,7
Jiné	7,1	0,0	9,7	1,5	16,7	2,7	0,0	7,7	11,1	7,9	8,7	9,4	6,1	5,6	6,9
Odpovědi za kraj		60	154	66	60	37	73	39	72	63	69	96	66	54	101

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Tabulka výše jasně ukazuje výrazné odlišnosti v hodnoceních korupčních rizik respondenty v jednotlivých krajích, které lze rozdělit do několika skupin. První se nabízí rozdělení na relativně „optimistické“ kraje, v nichž jsou rizika hodnocena ve srovnání s ostatními kraji jako relativně méně důležitá (podprůměrné hodnocení) a je možné mezi ně zařadit kraje **Moravskoslezský, Zlínský, Plzeňský a Středočeský**. Na druhé straně spektra ovšem existují kraje, jejichž hodnocení korupčních oblastí je výrazně přísnější a „pesimističtější“ – ať už je to kraj **Ústecký, Liberecký, Karlovarský, Pardubický**, jednoznačně nad všemi kraji dominuje **hl. m. Praha**, která – kromě oblasti vzdělávání – hodnotí všechny oblasti nadprůměrně přísněji.

Graf 12 V jaké oblasti jsou dle Vašeho názoru nelepší příležitosti pro korupci ve Vašem regionu/obci? (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o. 3

Druhý pohled, který se nabízí, je hledání krajů, v nichž je daná oblast naopak vnímána **nejkritičtěji**. V tomto případě opět **dominuje hl. m. Praha** z mnoha výše uvedených důvodů – ať již jde o samotnou souvislost s rozlohou obce, počtem obyvatel či rozsahem správních agend, nepochybně roli hraje i otázka rozpočtu a šíře aktivit v rámci samosprávné činnosti. Vůbec nejpřísněji tak respondenti z Prahy ve srovnání s hodnocením respondentů v jiných krajích hodnotili oblast zdravotnictví, sportu, soudnictví, policie a samosprávy. Karlovarský kraj naopak nejpřísněji ve srovnání s ostatními kraji hodnotí oblast politiky a EU fondů, kraj Ústecký pak úředníky a dotace a kraj Pardubický stavebnictví a vzdělání. Je překvapivé, že pouze ve 4 krajích se koncentruje nejpřísnější hodnocení dotazovaných oblastí!

Třetí pohled, který se nabízí, je sestavování určitého „žebříčku“ rizikovosti jednotlivých oblastí v konkrétních krajích, jak ukazuje *Tabulka 6*. **Napříč všemi kraji jsou shodně na prvních třech místech – ovšem v různém pořadí – vždy tři oblasti: dotace, stavebnictví a politika**. Další pozice se výrazněji proměňují, ale velmi často se na dalším místě objevuje problematika EU fondů. Vzhledem k tomu, že stavebnictví, dotace a EU fondy, příp. rozhodování o projektech, jsou navzájem propojenými oblastmi, které se dotýkají také otázky veřejného zadávání, část výzkumu mezi respondenty se ubírala také tímto směrem, viz část *Evropské dotace a veřejné zakázky – faktor podporující korupci* (str. 36).

Tabulka 6 Pořadí rizikovosti korupčních příležitostí v jednotlivých oblastech v rámci krajů (od nejrizikovějších po nejméně rizikové)

průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK
Dotace	Dotace	Stavebnictví	Stavebnictví	Politika	Politika	Dotace	Politika
Stavebnictví	Stavebnictví	Dotace	Politika	Stavebnictví	Dotace	Politika	Dotace
Politika	Politika	Politika	Dotace	Dotace	Stavebnictví	Stavebnictví	Stavebnictví
EU fondy	Samospráva	EU fondy	Úředníci	EU fondy	EU fondy	EU fondy	EU fondy
Úředníci	EU fondy	Úředníci	EU fondy	Policie	Policie	Úředníci	Samospráva
Zdravotnictví	Zdravotnictví	Zdravotnictví	Sport	Jiné	Samospráva	Samospráva	Úředníci
Samospráva	Úředníci	Samospráva	Samospráva	Úředníci	Zdravotnictví	Zdravotnictví	Sport
Sport	Policie	Sport	Zdravotnictví	Samospráva	Sport	Sport	Zdravotnictví
Policie	Sport	Soudnictví	Policie	Zdravotnictví	Úředníci	Policie	Policie
Soudnictví	Soudnictví	Policie	Soudnictví	Soudnictví	Soudnictví	Soudnictví	Soudnictví
Jiné	Vzdělávání	Jiné	Vzdělávání	Sport	Vzdělávání	Vzdělávání	Vzdělávání
Vzdělávání	Jiné	Vzdělávání	Jiné	Vzdělávání	Jiné	Jiné	Jiné

průměr	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Dotace	Stavebnictví	Politika	Dotace	Dotace	Dotace	Dotace	Politika
Stavebnictví	Dotace	Stavebnictví	Politika	Politika	Politika	Politika	Stavebnictví
Politika	Politika	Dotace	Stavebnictví	Stavebnictví	Stavebnictví	Stavebnictví	Dotace
EU fondy	EU fondy	EU fondy	EU fondy	Samospráva	EU fondy	EU fondy	EU fondy
Úředníci	Úředníci	Sport	Úředníci	EU fondy	Úředníci	Zdravotnictví	Zdravotnictví
Zdravotnictví	Zdravotnictví	Úředníci	Zdravotnictví	Zdravotnictví	Zdravotnictví	Úředníci	Úředníci
Samospráva	Soudnictví	Zdravotnictví	Sport	Úředníci	Policie	Soudnictví	Soudnictví
Sport	Sport	Samospráva	Soudnictví	Soudnictví	Sport	Samospráva	Samospráva
Policie	Samospráva	Policie	Samospráva	Policie	Soudnictví	Sport	Sport
Soudnictví	Policie	Soudnictví	Policie	Sport	Samospráva	Policie	Policie
Jiné	Jiné	Vzdělávání	Jiné	Jiné	Jiné	Jiné	Jiné
Vzdělávání	Vzdělávání	Jiné	Vzdělávání	Vzdělávání	Vzdělávání	Vzdělávání	Vzdělávání

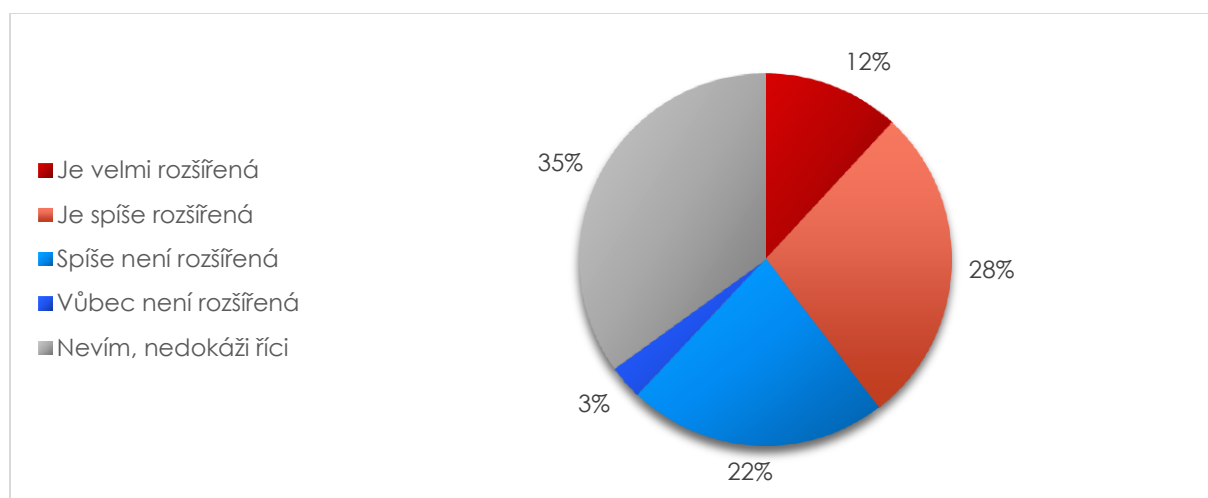
Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

2.4 Rozšíření korupce na úrovni kraje, obce a úřadu/orgánu

Čtvrtým souborem otázek, kterým se tato část výzkumu zabývala, byly otázky mapující vnímání **rozšíření korupce** na úrovni kraje, obce a úřadu/orgánu.

Začneme-li krajskou úrovní, téměř dvě pětiny respondentů se domnívají, že korupce v kraji působení respondenta je velmi rozšířená, anebo spíše rozšířená, jak ukazuje *Graf 13*. Poměrně zajímavý je i vysoký podíl respondentů (více než jedna třetina), kteří nedokázali na otázku odpovědět.

Graf 13 Do jaké míry je podle Vás korupce v kraji, ve kterém pracujete, rozšířená? (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Podíváme-li se na výsledky podrobněji, hodnocení *zastupitelů a úředníků* se mírně liší. Relativně více úředníků se domnívá, že je korupce v kraji rozšířená nebo spíše rozšířená (45 % úředníků ve srovnání s 35 % zastupitelů).

Dramaticky se ovšem liší hodnocení výskytu korupce v kraji *podle věku*, kdy platí, že **čím mladší respondenti, tím pesimističtější (kritičtější) vnímání rozšíření korupce**, a naopak. Zatímco 58 % respondentů ve věku 20–29 odpovědělo, že je korupce v kraji rozšířená nebo spíše rozšířená, v případě padesátníků je to „jen“ 35 % a šedesátníků 25 % (u sedmdesátníků naopak roste na 40 %). Překvapivě je mezi věkovými skupinami konstantní podíl těch, kteří se domnívají, že korupce (spíše) není rozšířena (20–25 %). Zarážející je tak fakt, že **s věkem výrazně roste skupina respondentů, kteří nedokázali na otázku odpovědět** (15 % u skupiny do 29 let podíl narůstá až na více než 40 %!).

Vezmeme-li v úvahu také kritérium *vzdělání*, platí jednoduchý vztah: **čím vyšší vzdělání, tím méně respondentů se domnívá, že je korupce v kraji rozšířená či spíše rozšířená** (pokles ze 2/3 u ZŠ na 35 % u VŠ) a paradoxně narůstá počet respondentů, kteří nedokáží na otázku odpovědět (až bezmála 38 % VŠ). Opět je poměrně stabilní skupina respondentů (21–28 % v každé vzdělanostní skupině), která spíše hodnotí korupci jako nerozšířenou či spíše nerozšířenou.

Pokud se podíváme, jak hodnotili otázku *muži a ženy*, ženy jsou mírně skeptičtější a hodnotí její výskyt jako rozšířený či spíše rozšířený (43 % vs. 36 %), více než třetina v obou skupinách nedokáže odpovědět. Je zajímavé, že mezi muži, kteří dokázali na otázku víceméně jednoznačně odpovědět, je rozdíl mezi rozšířením a nerozšířením relativně malý (35 % vs. 30 %, oproti ženám, kde je poměr 40 % ku 20 %).

Neméně zajímavé jsou i další odpovědi. Podle *velikosti obce* platí opět jednoduchý vztah – s rostoucí velikostí obce je výskyt korupce v kraji považován za významný a reálně existující problém – zejména patrné je to v sídlech s působností nad více než 20 tis. obyvatel, kde minimálně pětina respondentů považuje korupci za velmi rozšířenou (v obcích menších je číslo poloviční) a dvě pětiny ji považují za spíše rozšířenou. S velikostí obce tak klesá nejen skupina, která korupci nepovažuje za rozšířenou (z 21 % u malých obcí až na 16 % v obcích nad 100 tis. obyvatel), ale výrazně klesá skupina respondentů, kteří nedokáží jednoznačně na otázku odpovědět (ze 43 % na 17 %). Podobné výsledky jsou i v případě oblasti *působnosti/orgánu* respondenta. Zatímco na OÚ je výskyt korupce v kraji považován za rozšířený či spíše rozšířený u 28 % respondentů, **s rozšiřující se agendou činností podíl roste na 44 % u respondentů působících na ORP, 55 % u MÚ a dokonce 66 % u respondentů na KÚ!** Skupina, která se domnívá, že korupce není na úrovni kraje rozšířena vůbec nebo spíše není, se mezi jednotlivými úřady pohybuje mezi 19–29 %. Také platí, že směrem od OÚ ke KÚ se podíl respondentů, kteří nedokázali odpovědět, snižuje ze 42 % až na 8 %. Jak již bylo uvedeno v předchozí otázce, velikost obce a složitost spravovaných agend a velikost rozpočtu jsou pravděpodobně hlavními proměnnými ovlivňujícími vnímání korupce.

Odpovědi se také liší mezi jednotlivými *kraji*, jak je uvedeno v *Tabulce 7*

Tabulka 7 Do jaké míry je podle Vás korupce v kraji, ve kterém pracujete, rozšířená? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Je velmi rozšířená	11,9	30,0	15,6	9,1	5,0	24,3	26,0	5,1	5,6	4,8	7,2	8,3	10,6	7,4	7,9
Je spíše rozšířená	27,7	40,0	29,2	21,2	20,0	35,1	31,5	25,6	15,3	20,6	21,7	33,3	34,8	18,5	34,7
Spíše není rozšířená	22,5	13,3	15,6	39,4	26,7	8,1	11,0	33,3	29,2	31,7	29,0	24,0	18,2	27,8	17,8
Vůbec není rozšířená	3,0	0,0	2,6	3,0	1,7	2,7	0,0	0,0	5,6	9,5	7,2	2,1	1,5	7,4	0,0
Nevím, nedokáži říci	35,0	16,7	37,0	27,3	46,7	29,7	31,5	35,9	44,4	33,3	34,8	32,3	34,8	38,9	39,6

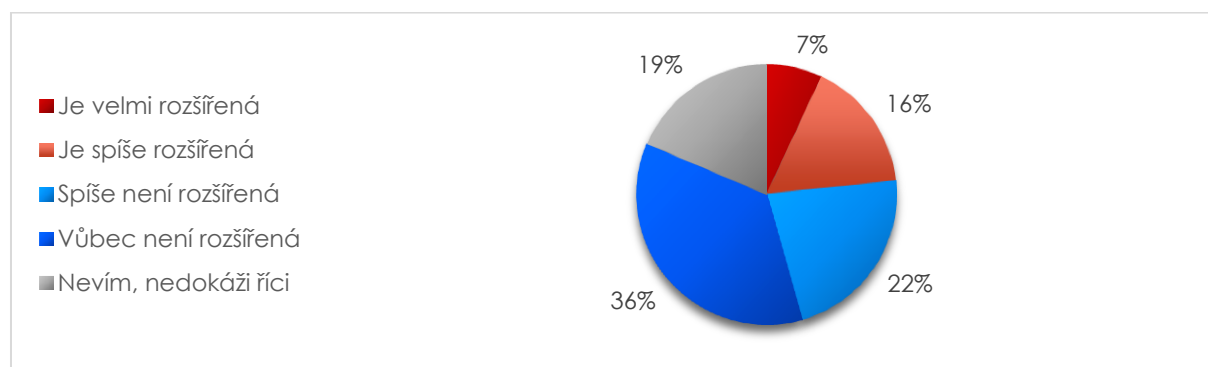
Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Jak již vyplynulo z dílčích hodnocení výše, nalezneme několik krajů, kde je **rozšíření korupce na krajské úrovni považováno za poměrně vysoké** – konkrétně jde o **hl. m. Prahu** (70 % respondentů), **Ústecký kraj** (65 %), **Karlovarský** (60 %), ale také **Olomoucký** anebo **Středočeský** (45 %). Naopak v krajích Jihočeském (42 %), Pardubickém, Vysočině a Zlínském (35 %) je respondenty korupce považována za spíše nerozšířenou nebo vůbec nerozšířenou. Překvapující je ale poměrně velká skupina respondentů, kteří nedokázali odpovědět – běžně šlo o třetinu respondentů, přičemž nejvíce jich bylo v Plzeňském kraji (více než 46 %) a Hradeckém kraji (více než 44 %), nejméně pak v hl. m. Praze (více než 16 %).

Pokud se podíváme na hodnocení rozšíření korupce **na úrovni obce**, ve které respondenti působí, jsou výsledky v některých ohledech výrazně odlišné. Předně, podíl těch, kteří se domnívají, že v obci je korupce rozšířená nebo spíše rozšířená, dosahuje přibližně 24 %, přičemž více jak pětina se domnívá, že spíše není rozšířená a více než 35 % respondentů dokonce tvrdí, že není rozšířená vůbec. Také pouze necelá pětina respondentů nedokázala na otázku jednoznačně odpovědět (přibližně poloviční hodnota ve srovnání s otázkou týkající se krajské úrovně). **Na úrovni obce tak celkem 2/3 respondentů nepovažují rozšíření korupce za významné!**

Graf 14 Do jaké míry je podle Vás korupce v obci, ve které pracujete, rozšířená? (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

V případě *zastávané pozice/funkce*, jsou úředníci skeptičtější ohledně korupce na obecní úrovni a považují ji za relativně rozšířenou (29 % vs. 18 %). Naopak, téměř polovina (49 %) zastupitelů odpověděla, že korupce v obci neexistuje (ve srovnání se 17 % úředníků) a pouze 13 % z nich nedokázalo jednoznačně odpovědět (v případě úředníků šlo o jednu čtvrtinu). Pokud budeme odpovědi porovnávat s *věkem* respondentů, platí obdobný trend – mladší generace hodnotí výskyt korupce na obecní úrovni jako mnohem více rozšířený (43 % u skupiny 20-29 let, zatímco u skupin starších 40 let se pohybuje pod 20 %), naopak starší generace ji považují za relativně nerozšířenou. Poměrně stabilní je také skupina, která napříč věkovými kohortami nebyla schopna na otázku jednoznačně odpovědět (13–23 %). Jako v případě kraje platí i podobné vztahy mezi odpověďmi a *vzděláním* respondentů – respondenti s nižším vzděláním hodnotí rozšíření korupce jako výrazné (88 %), u vyučených 30 % a klesá až na 20 % u VŠ. Běžnou odpovědí u respondentů s vyšším vzděláním je neexistence korupce na obecní úrovni. I přesto pětina respondentů napříč vzdělanostní strukturou nedokázala na otázku jednoznačně odpovědět.

Z hlediska *pohlaví* platí obdobné jako na krajské úrovni – větší procento žen (29 %) si myslí, že korupce je rozšířená (ve srovnání s necelými 18 % mužů), a téměř polovina mužů (46 %) uvedla, že korupce na obecní úrovni vůbec neexistuje. Zatímco na otázku nedokázalo odpovědět 24 % žen, v případě mužů šlo jen o 13 %.

Obdobné výsledky jako v případě kraje jsou i podle kritéria *velikosti obce*. **Čím menší obec je, tím větší skupina respondentů vyslovuje názor, že korupce na obecní úrovni neexistuje** (až 60 % v případě nejmenších obcí ve srovnání s necelými 2 % respondentů u obcí nad 100 tis. obyvatel)! Jako problém v nejmenších obcích ji zmiňuje pouhých 9 % respondentů, ve městech nad 20 tis. obyvatel je to pak nejméně polovina ze všech respondentů! Za klíčovou hranici zde můžeme vytyčit velikost obce do 20 tis. obyvatel, kde většina respondentů rozšíření korupce v obci spíše nevnímá jako rozšířené (60 %, u nejmenších obcí 75 %, u největších pouze 25 %). Přibližně pětina respondentů napříč skupinami nedokázala jednoznačně odpovědět. Podobné výsledky se vyskytují i v případě oblasti působnosti obce – představitelé OÚ v 75 % hodnotí rozšíření korupce jako malé, v případě ORP ale již významně tento podíl klesá na 40 %, u MÚ na 38 % a na KÚ až na 23 %. Čím více obyvatel a větší rozsah správních agend obec má, tím roste i vnímání rozšíření korupce – z 8 % u OÚ vnímání skokově narůstá na 30 % u ORP, 42 % u MÚ a 66 % u KÚ. Nejmenší podíl respondentů, kteří nedokázali odpovědět na otázku, je paradoxně na OÚ a KÚ (16 %, resp. 10 %), nejvíce pak na ORP (30 %).

Rozdílné jsou také odpovědi respondentů podle jednotlivých krajů, jak ukazuje *Tabulka 8*.

Tabulka 8 Do jaké míry je podle Vás korupce v obci, ve kterém pracujete, rozšířená? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Je velmi rozšířená	6,9	23,3	3,2	6,1	3,3	16,2	11,0	5,1	5,6	3,2	7,2	5,2	6,1	1,9	7,9
Je spíše rozšířená	16,4	35,0	16,2	13,6	15,0	21,6	21,9	17,9	4,2	9,5	5,8	22,9	19,7	11,1	16,8
Spíše není rozšířená	22,3	23,3	18,2	25,8	16,7	21,6	21,9	30,8	27,8	27,0	20,3	22,9	18,2	22,2	22,8

Vůbec není rozšířená	35,7	1,7	46,8	37,9	40,0	18,9	19,2	28,2	45,8	38,1	47,8	34,4	37,9	50,0	31,7
Nevím, nedokáži říci	18,6	16,7	15,6	16,7	25,0	21,6	26,0	17,9	16,7	22,2	18,8	14,6	18,2	14,8	20,8

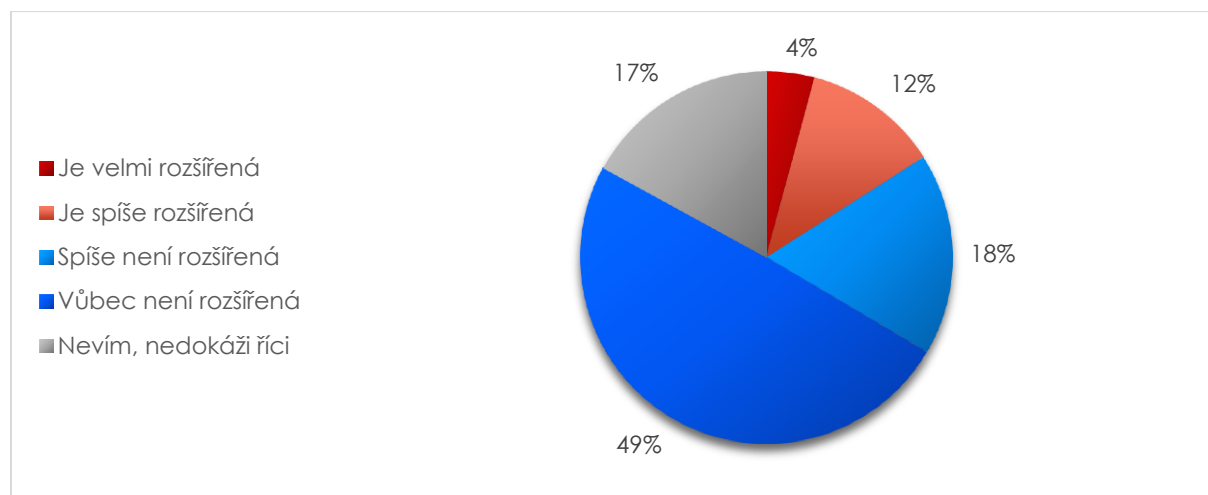
Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Rozdílné jsou odpovědi respondentů na rozšíření korupce v obci *podle jednotlivých krajů* a liší se od *Tabulky 7*. Jednoznačně **nejproblematictější je vnímáno rozšíření korupce v hl. m. Praze**, kde jako jediný kraj považuje nadpoloviční většina respondentů situaci za velmi vážnou. Nelichotivá je i pozice **Karlovarského, Ústeckého a Jihomoravského kraje**, kde se více jak 28 % respondentů domnívá, že je korupce rozšířena. Relativně nejlepší vnímání rozšíření korupce je pak ve **Zlínském, Hradeckém, Pardubickém kraji a Vysočině. Zlínský kraj, společně s Vysočinou a Středočeským krajem** pak hodnotí rozšíření korupce vůbec nejčastěji jako **vůbec neexistující (50–47 %)**! Skupina respondentů, kteří odpovědět nedokázali, byla nejvyšší v Ústeckém kraji (26 %), ale většina krajů se pohybuje pod 20 % (nejmenší skupina v Jihomoravském kraji).

Třetí specifickou oblastí dotazování bylo vnímání **rozšíření korupce v orgánu/úřadu** působnosti respondenta. Pouze 16 % ze všech respondentů uvedlo, že je korupce v orgánu/úřadu rozšířená nebo spíše rozšířená, dalších 17 % nedokázalo na otázku odpovědět. Je zajímavé, že polovina respondentů jasně deklarovala, že korupce v orgánu/úřadu rozšířená vůbec není.

Graf 15 Do jaké míry je podle Vás korupce na úřadě, ve kterém pracujete, rozšířená? (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Z hlediska **zastávané pozice/funkce** existují rozdíly mezi zastupiteli (politiky) a úředníky: zatímco pouhých 10 % zastupitelů nedokázalo na otázku odpovědět, v případě úředníků šlo o jednu čtvrtinu respondentů! O rozšíření korupce v úřadu je přesvědčeno 14 % zastupitelů, resp. 18 % úředníků. Největší rozdíly jsou ale právě v opačné odpovědi, tedy že korupce není v úřadu rozšířena – téměř 62 % zastupitelů je přesvědčeno, že není rozšířena vůbec, v případě úředníků je to „pouze“ 33 %. Rozdíly jsou také v případě hodnocení podle **vzdělání**.

Pomineme-li hodnocení respondentů se ZŠ (celkem šlo o 9 osob ze celkového počtu 1010 respondentů), kteří rozšíření korupce hodnotili pozitivně (78 %), platí obdobné trendy jako v předchozích případech – s rostoucím vzděláním relativně nejen klesá počet respondentů, kteří se domnívají, že je korupce v úřadu rozšířena (26 % u vyučených, 17 % u SŠ a VOŠ a 12 % u VŠ), ale zároveň narůstá počet těch, kteří zásadně tvrdí, že korupce na úřadě není rozšířena vůbec (22 % u ZŠ, více než 45 % u vyučených a SŠ a více než 52 % u VŠ). Přibližně jedna šestina respondentů nedokázala na otázku odpovědět. Specifické je také postavení respondentů s VOŠ – nedokázalo odpovědět 22 % a pouhých 37 % z nich odpovědělo, že korupce na úřadě není rozšířena vůbec.

Pro výsledky podle **věkové struktury** platí podobné jako u obou výše uvedených úrovní (kraj a obec) – tedy že mladší generace je skeptičtější a hodnotí rozšíření korupce jako relativně velké (37 % respondentů do 30 let, přičemž u čtyřicátníků a padesátníků hodnota klesá na 13 % a u starší generace dokonce pod 8 %). A naopak, s rostoucím věkem se zvyšuje také podíl těch, kteří jednoznačně tvrdí, že korupce na úřadě není vůbec rozšířena (pouhých 14 % u osob do 30 let, čtyřicátníci a starší více než 50 %, u šedesátníků dokonce 73 %). Podíl těch, kteří nedokázali odpovědět, se pohybuje kolem 18 % (s výjimkou šedesátníků, kde nedokázalo odpovědět 11 % respondentů). Rozdílná – i když podle předchozích výsledků nikoli překvapivá – je struktura odpovědí i v případě **mužů a žen**. Ženy jsou mírně skeptičtější: 19 % z nich hodnotí korupci jako relativně rozšířenou (oproti 12 % mužů) a pouhé dvě pěti uvádí, že korupce na úřadě není rozšířena vůbec (ve srovnání s 59 % mužů). Také mnohem vyšší podíl žen nedokázalo na otázku jednoznačně odpovědět (22 % vs. 12 %).

Velice podobné výsledky jako na úrovni obce nalezneme i v případě hodnocení korupce na úrovni **úřadu** (oblasti působení) i v případě **velikosti**. Platí, že v malých obcích je rozšíření považováno za velmi malé (5 % respondentů), s rostoucí velikostí je pak jevem závažnějším – kritickou hranicí v tomto případě jsou obce od 5 tis. obyvatel, v nichž korupci za rozšířenou již považuje 23 % respondentů, v obcích s více jak 20 tis. obyvateli pak 30 % a v největších městech dokonce 35 % respondentů. Zarážející je také rázné odmítnutí rozšíření korupce v nejmenších obcích do 1000 obyvatel (73 %) a obcích do 5 tis. obyvatel (55 %) a pokles těchto hodnot na 32 % v obcích do 20 tis. obyvatel a u velkých měst pod 20 % (ve městech nad 100 tis. obyvatel dokonce na 12%!), stejně jako fakt, že s rostoucí velikostí obce překvapivě rostla skupina respondentů, kteří nedokázali jasně odpovědět (11 % u malých obcí až na 28–29 % u obcí s více jak 20 tis. obyvateli!). V souladu s uvedeným jsou tedy odpovědi respondentů dle působnosti úřadu – na úrovni OÚ se domnívá pouze 5 % respondentů, že na tamním úřadě je korupce rozšířena hodnocení pak skokově roste na 20 % u ORP,

28 % u zástupců MÚ a dokonce 39 % na krajské úrovni. Obdobně podíl těch, kteří uvedli, že korupce rozšířena není, klesá ze 71 % přes 23–24 %, až na hodnotu 13 % pro KÚ. Zatímco na KÚ a OÚ nedokázala jasně odpovědět osmina respondentů, ve větších obcích to bylo 22 % (MÚ), resp. 33 % (ORP).

Odpovědi respondentů se podle jednotlivých **krajů** odlišují i od předchozích výše uvedených oblastí (kraj a obec), viz *Tabulka 9*

Tabulka 9 Do jaké míry je podle Vás korupce v úřadu, ve kterém pracujete, rozšířená? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Je velmi rozšířená	4,2	13,3	3,2	4,5	1,7	13,5	2,7	5,1	5,6	1,6	1,4	2,1	4,5	0,0	5,0
Je spíše rozšířená	11,8	25,0	7,8	9,1	10,0	16,2	17,8	5,1	2,8	7,9	11,6	16,7	16,7	9,3	11,9
Spíše není rozšířená	17,5	23,3	13,0	19,7	11,7	16,2	24,7	20,5	19,4	17,5	10,1	19,8	13,6	16,7	21,8
Vůbec není rozšířená	49,5	11,7	62,3	57,6	55,0	27,0	30,1	48,7	62,5	52,4	63,8	46,9	47,0	63,0	42,6
Nevím, nedokáži říci	17,0	26,7	13,6	9,1	21,7	27,0	24,7	20,5	9,7	20,6	13,0	14,6	18,2	11,1	18,8

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Do jisté míry se potvrzuje velmi nelichotivá pozice hl. m. Prahy, které je považováno za region s nejvyšším rozšířením korupce (38 %), a Ústeckého kraje (30 %). V ostatních krajích se podíl respondentů, kteří si myslí, že je korupce na úřadu rozšířena, pohybuje pod 20 %, přičemž existují i kraje, kde je podíl kolem 10 % a méně (Středočeský, Liberecký, Královehradecký, Zlínský). Právě v těchto krajích je naopak většina respondentů přesvědčena, že korupce v úřadu rozšířena není vůbec (nejvíce pak na Vysočině s téměř 64 % respondentů). Nejmenší podíl těchto „optimistů“ je pak v hl. m. Praze (12 %). Výrazné odlišnosti jsou i v počtu respondentů, kteří nedokázali odpovědět – nejvíce jich je v Karlovarském kraji (27 %) a hl. m. Praze (26,7 %), méně než 10 % pak v Královehradeckém a Jihočeském kraji.

Z výše uvedené analýzy tří oblastí je možné učinit první dílčí závěr. Respondenti jasně dávali najevo, že **pokud vnímají, že je někde korupce rozšířena, pak většinou ve vyšších patrech a vyšších orgánech struktury státu či samosprávy** (tj. na úrovni kraje) jak ukazuje Tabulka 10. Nepochybně tudíž existuje souvislost s velikostí obce a rozsáhlostí spravované agendy. Jistou míru vlivu můžeme také přisoudit věku a vzdělání.

Tabulka 10 Porovnání rozšíření korupce podle kraje, obce a úřadu

	Rozšíření korupce v kraji					Rozšíření korupce v obci					Rozšíření korupce v úřadu				
	průměr	KÚ	MÚ	ORP	OÚ	průměr	KÚ	MÚ	ORP	OÚ	průměr	KÚ	MÚ	ORP	OÚ
Je velmi rozšířená	11,9	42,4	15,6	13,9	6,3	6,9	32,2	11,3	9,0	1,6	4,2	16,9	6,9	4,9	1,3
Je spíše rozšířená	27,7	23,7	39,6	30,3	21,7	16,4	33,9	31,3	21,3	6,1	11,8	22,0	21,8	16,4	4,7
Spíše není rozšířená	22,5	22,0	17,1	18,0	26,2	22,3	22,0	26,2	24,6	19,9	17,5	33,9	24,4	23,0	11,2
Vůbec není rozšířená	3,0	3,4	1,8	3,3	3,4	35,7	1,7	11,3	15,6	56,0	49,5	13,6	24,7	23,0	71,5
Nevím, nedokáži říci	35,0	8,5	25,8	34,4	42,4	18,6	10,2	20,0	29,5	16,4	17,0	13,6	22,2	32,8	11,4

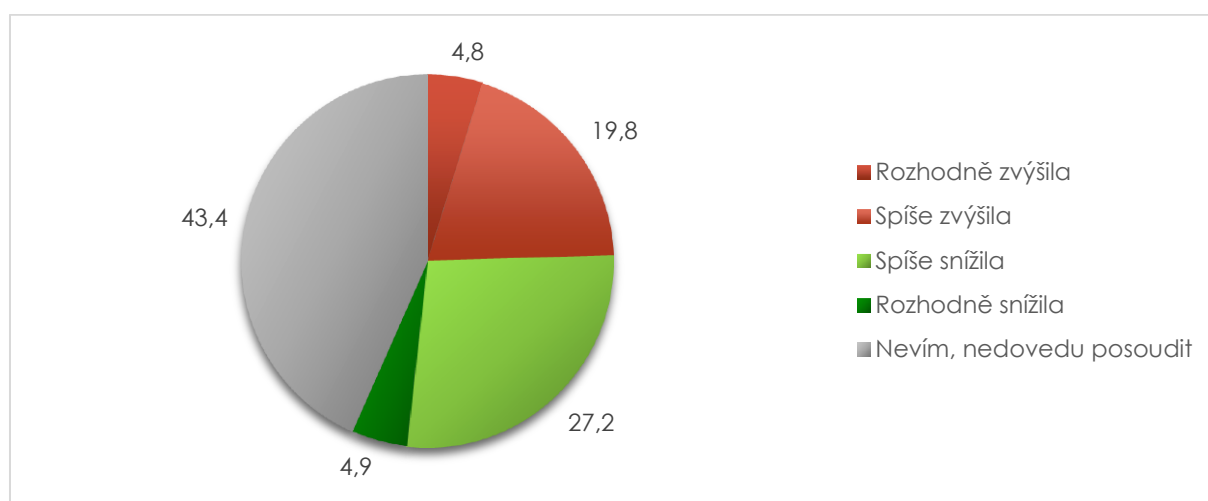
Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

2.5. Změna korupce na úrovni kraje, obce a úřadu/orgánu za posledních několik let

Předchozí otázka ale zjišťovala aktuální stav a nebyla schopna postihnout dynamiku vývoje tohoto problému. Součástí výzkumu tedy bylo také zjistit, jak se **korupce proměnila**, přičemž formulace patřičné otázky byla záměrně spíše abstraktní („za posledních několik let“). I tyto změny byly zkoumány na třech úrovních (kraj, obec, úřad).

V případě první úrovně, tj. **krajů**, se odpovědi na proměnu korupce od odpovědí mapujících současný stav (viz *Graf 13*) liší. Z odpovědí plyne, že čtvrtina respondentů se domnívá, že se korupce za posledních několik let (spíše) zvýšila, přibližně třetina pak, že se snížila. Nejprekvapivější je relativně vysoký podíl těch, kteří nedokázali na otázku jasně odpovědět.

Graf 16 Jak se za posledních několik let v kraji změnila míra korupce (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

De facto stejné výsledky existují i v případě, pokud odpovědi rozdělíme na odpovědi **zastupitelů a úředníků** – opět platí, že **mírně skeptičtější jsou z hlediska zlepšení korupce úředníci** (27 vs. 35 % zastupitelů), kteří se spíše domnívají, že se korupce zvýšila, a zároveň je i větší skupina úředníků, kteří nedokázali jednoznačně odpovědět (46 % ve srovnání s 41 % zastupitelů). Pokud odpovědi rozdělíme podle **vzdělání** respondentů, všechny skupiny – až na vysokoškoláky – kopírují výše uvedené trendy v *Graf 16*. Je pravdou, že respondenti s nižším vzděláním (ZŠ a vyučení) tvoří relativně malou skupinu, která nedokázala odpovědět (22 %, resp. 35 %), což ale můžeme přisoudit faktu relativně malého počtu respondentů v obou skupinách. Vysokoškoláci jsou zajímaví ve dvou ohledech – je to skupina s nejnižším podílem odpovědí, že se korupce zvýšila (21 % ve srovnání s ostatními skupinami, kde se podíl odpovědí pohybuje kolem 30 %), a také 45 % z nich nedokázalo na otázku odpovědět. I když jsou tedy VŠ relativně skupinou neoptimističtější v tom smyslu, že nejméně uváděli zhoršování (tj. rozšiřování) situace v oblasti korupce, podíl těch, kteří si myslí, že se situace v oblasti korupce zlepšila, je pouze o trochu vyšší nežli u ostatních vzdělanostních skupin (35 % u VŠ, 30 % u ostatních). Data ukazují, že na úrovni kraje není vzdělání zásadním faktorem, který by ovlivňoval odpovědi respondentů.

Faktorem, který odpovědi ovlivňuje o poznání významněji, je **věk**. Platí již několikrát výše uvedené zjištění – **mladá generace je výrazně pesimističtější a hodnotí změnu stavu korupce oproti minulosti negativně** (43 % osob mladších 30 let se domnívá, že došlo k relativnímu zhoršení situace), s rostoucím věkem pak hodnota klesá až na 12 % u šedesátníků (a opět osoby starší 69 let v 36 % uvádí zhoršení situace). Téměř konstantní zůstává opět skupina respondentů napříč věkovými skupinami až do 69 let, kteří hodnotí situaci jako zlepšení (30–34 %). S rostoucím věkem naopak narůstá skupina respondentů, kteří odpovědět nedokázali – z 23 % u mladších 30 let až na neuvěřitelných 53 % v případě šedesátníků! Odpovědi podle **pohlaví** také nejsou příliš překvapivé – ženy nejenže jsou skeptičtější, co se změny situace týče (27 % vs. 21 % vnímá zlepšení), ale také mnohem méně z nich se domnívá, že vůbec k nějakému zlepšení došlo (24 % vs. 41 %). Téměř polovina žen (48 %) ovšem na otázku odpovědět nedokázalo (ve srovnání s 38 % mužů).

Z hlediska **velikosti obce** odpovědi také příliš překvapivé nejsou – **čím větší obec, tím skeptičtější pohled a silnější názorová tendence k nárůstu korupce v posledních letech** (17 % u nejmenších obcí až po 41 % v případě obcí nad 100 tis. obyvatel). Neoptimističtější jsou obce mezi 5–20 tis. Obyvateli (38 % respondentů vnímá zlepšení), což kontrastuje s obcemi mezi 1–5 tis. obyvatel, kde zlepšení deklarovalo vůbec nejméně respondentů (25 %, u ostatních obcí 30 %). Na druhou stranu, právě v této velikostní kategorii je také nejvíce respondentů, kteří odpovědět nedokázali (50 %, následované nejmenšími obcemi s 47 %), nejméně pak v obcích nad 100 tis. obyvatel (30 %). Z hlediska **oblastí správy** platí podobné jako výše: **optimismus panuje na obcích s OÚ**, kde nárůst korupce na krajské úrovni deklarovalo jen 17 % respondentů. Na úrovni ORP vnímá nárůst 25 %, na úrovni MÚ 37 % a 35 % na KÚ. Pouze na KÚ také platí, že přibližně stejný podíl respondentů se domnívá pravý opak, tedy že se situace zlepšila (u ostatních typů úřadů je to přibližně 30 %). Zároveň platí, že nejmenší skupina, která nedokázala odpovědět, je na KÚ (29 %), a směrem k menším úřadům se číslo postupně zvyšuje až na celou polovinu respondentů, kteří odpovědět nedokázali!

Rozdíly v odpovědích mezi jednotlivými **kraji** shrnuje *Tabulka 11*.

Tabulka 11 Změna míry korupce na krajské úrovni za posledních několik let podle jednotlivých krajů (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně zvýšila	4,8	6,7	5,8	3,0	3,3	16,2	2,7	0,0	2,8	4,8	1,4	6,3	9,1	3,7	3,0
Spíše zvýšila	19,8	35,0	24,0	21,2	15,0	21,6	21,9	20,5	9,7	22,2	17,4	26,0	21,2	9,3	9,9
Spíše snížila	27,2	21,7	25,3	37,9	26,7	27,0	39,7	15,4	30,6	17,5	29,0	21,9	24,2	31,5	29,7
Rozhodně snížila	4,9	3,3	3,2	4,5	6,7	2,7	5,5	12,8	9,7	3,2	5,8	4,2	1,5	9,3	2,0
Nevím, nedovedu posoudit	43,4	33,3	41,6	33,3	48,3	32,4	30,1	51,3	47,2	52,4	46,4	41,7	43,9	46,3	55,4

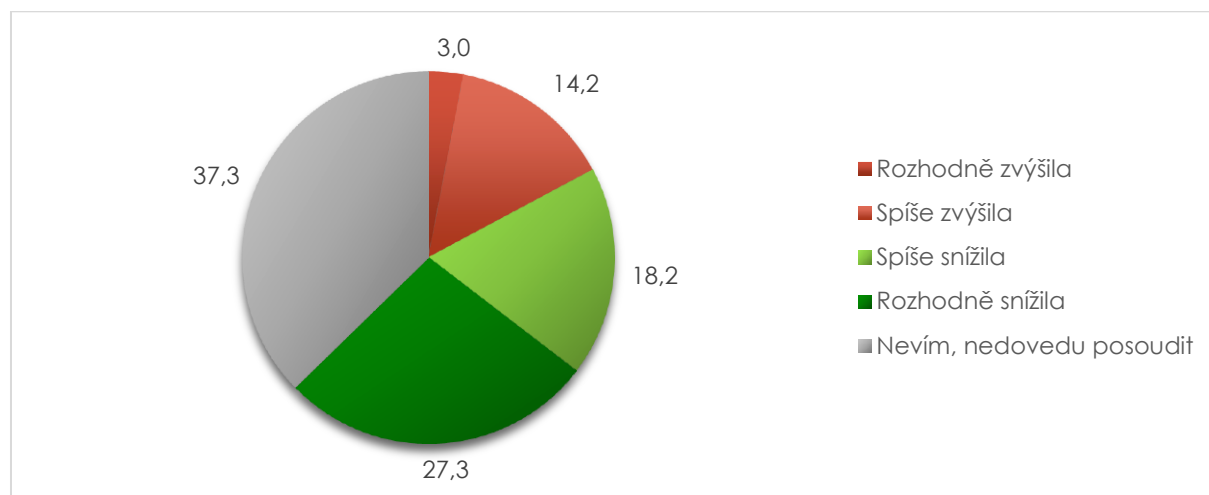
Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Z hlediska porovnání odpovědí mezi jednotlivými kraji pak jednoznačně **nejhůře dopadá Karlovarský kraj a hl. m. Praha**, kde bezmála 42 % respondentů hodnotí **změnu situace směrem k horšímu**, s odstupem následovány Jihomoravským, Olomouckým a Středočeským krajem. Vůbec nejméně respondentů si myslí, že se situace zhoršila, v kraji Hradeckém, Zlínském a Moravskoslezském (12–13 %). Pokud se podíváme naopak na opačnou situaci, tj. kde se ve srovnání s minulým obdobím situace zlepšila, pak je to Jihočeský kraj (43 %) a překvapivě i Ústecký kraj (45 % respondentů), následovaný krajem Zlínským a Královohradeckým (40 %). **Nejméně se pak podle respondentů situace zlepšila v Pardubickém kraji (20 %), hl. m. Praze (25 %) a Jihomoravském a Olomouckém kraji (26 %)**. Skupina respondentů, kteří nedokázali odpovědět, je největší v Moravskoslezském (55 %) a Libereckém kraji (51 %), nejmenší pak v Ústeckém a Karlovarském kraji (30, resp. 32 %).

Druhou úrovní analýzy změny míry korupce je **obec**. Ve srovnání s krajskou úrovní jsou patrné dvě tendence – **existuje mnohem větší podíl respondentů, kteří uvádějí, že se korupce rozhodně snížila a také se zmenšila skupina těch, kteří nedokázali na otázku jednoznačně odpovědět**, jak to ukazuje následující *Graf 17*. Za druhé, pouze 17 % respondentů se domnívá, že ke zvýšení korupce došlo (ve srovnání se čtvrtinou respondentů v případě otázky změnu korupce na úrovni kraje).

Graf 17 Jak se za posledních několik let v obci změnila míra korupce (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

V případě, že odpovědi respondentů rozdělíme na **zastupitele a úředníky**, hodnotí **úředníci změnu korupce spíše pesimističtěji** – pětina z nich se domnívá, že se zvýšila (ve srovnání s 15 % zastupitelů), 35 % z nich uvedlo, že se na obecní úrovni snížila (oproti 53 % zastupitelů). Disproporce je i ve skupině těch, kdo nedokázali odpovědět – u zastupitelů se jedná o třetinu respondentů, zatímco úředníků je to celých 44 %. Více radikální odpovědi („rozhodně“) se objevují u zastupitelů (3,7 % vs. 2 % v případě zvýšení, 38 % vs. 13 % v opačném případě).

V případě **vzdělání** platí, že s rostoucím vzděláním klesá počet těch, kteří se domnívají, že korupce vzrostla (třetina respondentů se ZŠ, 19 % SŠ a 13 % VŠ) a minimálně 40 % respondentů napříč vzdělanostní strukturou se domnívá, že naopak klesla. Skupina

respondentů, kteří nedokázali odpovědět, se pohybuje mezi 33–39 % a platí, čím vyšší vzdělání, tím podíl těchto respondentů roste.

V případě **věku** jsou odpovědi velmi rozdílné, ale platí, že čím starší respondent, tím méně deklaruje nárůst korupce v posledních několika letech (u padesátníků a starších jde o méně než 10 % respondentů). Opačnou pozici v tomto ohledu má mladá generace – ke zvýšení korupce došlo u čtyřicátníků v 17 %, u třicátníků v 22 % a extrémní je opět pozice ve skupině 18–29 let – ve 35 %! Zejména patrné je to, že téměř každý desátý respondent v nejmladší skupině odpověděl, že rozhodně došlo ke zvýšení korupce. Obecně se počet respondentů, kteří se domnívají, že korupce spíše klesla, pohybuje mezi 40–50 %, a platí, že s rostoucím věkem se zvyšuje počet respondentů, jež tvrdí, že se korupce rozhodně snížila (pouhých 7 % u nejmladších, běžně ale mezi 20–40 %). S věkem také výrazně roste i počet těch, kteří nedokázali jasně odpovědět (20 % nejmladších, ve srovnání 38–46 % u respondentů starších 40 let).

Rozdíly v odpovědích mezi **muži a ženami** platí i v této otázce: pouze 14 % mužů se domnívá, že došlo ke zvýšení korupce, kdežto v případě žen jde o celou pětinu. Ještě citelnější rozdíl je v případě odpovědi, že se korupce „rozhodně snížila“ – to tvrdí pouze 19 % žen a 36 % mužů! Pravdou také zůstává, že celých 42 % žen na otázku nedokázalo jasně odpovědět (ve srovnání s 32 % mužů).

Pokud v odpovědích zohledníme charakteristiky sídla a úřadu, je obecně hodnocení poněkud optimističtější než v případě hodnocení korupce na úrovni kraje. Z hlediska **velikosti obce/správního území** platí, že s **rostoucí velikostí obce se snižuje podíl respondentů, kteří se domnívají, že míra korupce poklesla** (55 % u nejmenších obcí až na nejnižší hodnotu 30 % u obcí s 20–100 tis. obyvatel – překvapivě v obcích nad 100 tis. obyvatel je situace hodnocena pozitivně 35 % respondentů). A naopak, v případě odpovědi konstatující nárůst korupce se k ní v obcích s více jak 1000 obyvatel přiklání více jak šestina obyvatel (17 %) a s růstem velikosti obce dokonce až na 35 %! Extrémní jsou v tomto ohledu obce nejmenší, kde pouhých 6 % respondentů odpovědělo, že k nárůstu korupce došlo. Podíl respondentů, kteří nedokázali odpovědět, je opět kolem 40 %, kromě obcí nad 100 tis. obyvatel a překvapivě i obcí s mezi 5–20 tis. obyvateli, kde se tento podíl pohybuje na úrovni 30 %.

V případě **oblasti/správy** jsou výsledky ještě pozitivnější. Opět platí, že nejméně respondentů se domnívá, že k nárůstu korupce došlo v obcích s OÚ (7 %), u dalších ovšem podíl výrazně narůstá (20 % ORP, 33 % shodně pro MÚ i KÚ). Logicky se pak respondenti s OÚ domnívají, že korupce naopak poklesla (52 %), nejméně respondentů si to myslí na KÚ (35 %). V tomto ohledu je ale mnohem zajímavější sledovat intenzitu tohoto přesvědčení – zatímco variantu „rozhodně poklesla“ v případě OÚ uvedlo 40 % ze všech respondentů (!), v případě ORP a MÚ je to „jen“ 14 %, resp. 13 % a v případě KÚ pouhá 3 %. A také platí, že podíl těch, kteří nedokázali odpovědět, je výrazně vyšší v případě OÚ (41 %) a snižuje se (až na 31 %) v případě MÚ a KÚ.

Rozdíly v hodnocení odpovědí na úrovni jednotlivých **krajů** pak nabízí *Tabulka 12*

Tabulka 12 Změna míry korupce na úrovni obce za posledních několik let podle jednotlivých krajů (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně zvýšila	3,0	5,0	2,6	1,5	1,7	8,1	1,4	0,0	1,4	7,9	1,4	5,2	4,5	0,0	2,0
Spíše zvýšila	14,2	33,3	9,7	16,7	6,7	21,6	21,9	12,8	5,6	12,7	11,6	14,6	18,2	11,1	11,9
Spíše snížila	18,2	23,3	13,6	21,2	21,7	18,9	26,0	17,9	23,6	9,5	14,5	18,8	13,6	18,5	18,8
Rozhodně snížila	27,3	3,3	40,9	31,8	33,3	18,9	15,1	30,8	31,9	19,0	33,3	21,9	31,8	27,8	24,8
Nevím, nedovedu posoudit	37,3	35,0	33,1	28,8	36,7	32,4	35,6	38,5	37,5	50,8	39,1	39,6	31,8	42,6	42,6

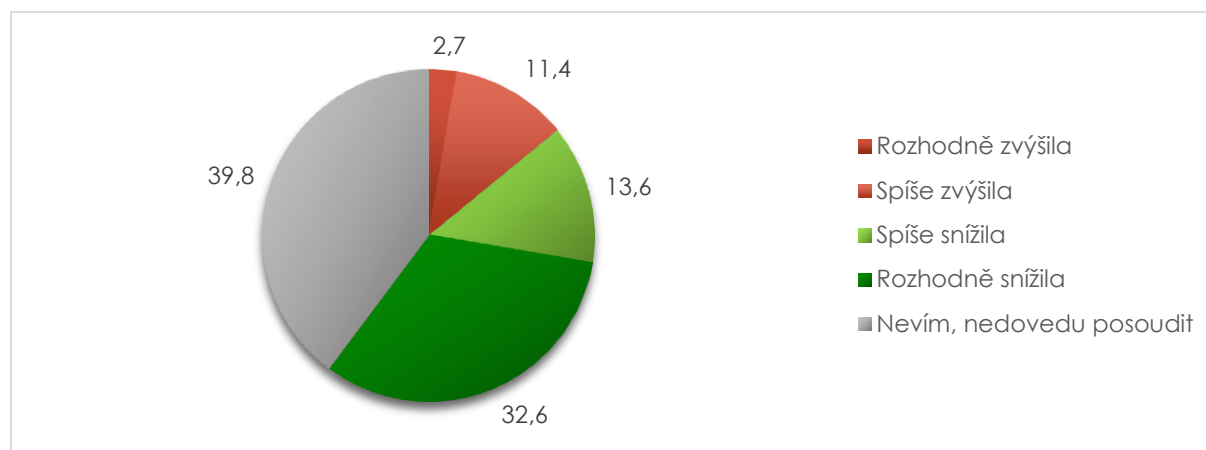
Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Jak je z tabulky patrné, nejskeptičtějšími kraji, kde podle respondentů **došlo k nárůstu korupce v posledních několika letech na úrovni obce, je hl. m. Praha (38 %) a Karlovarský kraj (30 %)**, více než 20 % respondentů pak v kraji Ústeckém, Jihomoravském a překvapivě i Pardubickém a Olomouckém. Nejméně respondentů si to pak myslí v Plzeňském (8 %) a Královohradeckém (7 %) – v těchto krajích je tudíž i největší skupina respondentů, kteří odpovídali, že se korupce výrazně snížila. Překvapivé je – i z hlediska prostorové blízkosti – porovnání Středočeského kraje s nejvyšším počtem odpovědí „rozhodně snížila“ (41 %) s hl. m. Prahou, kde podobně odpověděl pouze každý třicátý respondent! Pokud se podíváme právě na ráznost tvrzení o snížení korupce, pak platí, že nejméně respondentů takto odpovědělo v těch krajích, kde respondenti vnímali nárůst korupce jako problém. Z hlediska podílu těch, kteří nedokázali na otázku odpovědět, stojí za povšimnutí Pardubický kraj, kde více než polovina respondentů neodpověděla (51 %), a Jihočeský kraj, kde nedokázalo odpovědět pouze 29 % respondentů.

Třetí úroveň analýzy je úroveň **úřadů**, v nichž respondenti působí. Výsledky na této úrovni nejsou také žádným překvapením, jak ukazuje **Graf 18 Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**

Graf 18 Jak se za posledních několik let v úřadě změnila míra korupce (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Na úrovni úřadu je pouhých 14 % respondentů přesvědčeno, že v posledních několika letech ke zvýšení korupce v úřadu došlo, ovšem třikrát více respondentů (46 %) tvrdí přesný opak. Vůbec nejvíce respondentů (ve srovnání s krajskou a obecní úrovní) také jasně deklarovalo, že se korupce rozhodně snížila (téměř třetina ze všech respondentů!). Překvapivá je i poměrně velká skupina respondentů (dvě pětiny ze všech respondentů), kteří na otázku nedokázali jednoznačně odpovědět.

V případě dělení odpovědí podle toho, jak odpovídali *zastupitelé a úředníci*, jsou výsledky poněkud více odlišné. Zatímco zastupitele bychom mohli označit za větší optimisty s jasnějším názorem (pouze 14 % si jich myslí, že došlo ke zvýšení korupce a více než 53 % se jich domnívá, že korupce v úřadě klesla), jsou úředníci nejen skeptičtější a kritičtější, ale do jisté míry i opatrnější, a to i přes to, že více úředníků tvrdí, že se korupce spíše snížila (18 % vs. 10 %) – pouhých 18 % úředníků tvrdí, že se korupce rozhodně snížila (ve srovnání s 44 % zastupitelů!) a téměř polovina úředníků (49 %) nedokázala na otázku jednoznačně odpovědět (ve srovnání s 1/3 zastupitelů)!

Kritérium *vzdělání* vykazuje ve srovnání s krajem a obcí ještě větší rozdíly v odpovědích respondentů. S růstem vzdělání se zmenšuje skupina, která se domnívá, že korupce vzrostla (44 % u ZŠ, 25 % u vyučených), u SŠ a VOŠ klesá pod 20 % a u VŠ dokonce jen 10 %. Podobná situace je i v otázce poklesu korupce – nejskeptičtější jsou lidé se ZŠ a vyučení (35 %), naopak více než 40 % respondentů s VŠ odpovídalo, že se korupce snížila (u VŠ dokonce více než 50 %). Dvě pětiny respondentů napříč vzdělanostní strukturou (vyjma ZŠ s 22 %) nedokázalo na otázku jednoznačně odpovědět. Jak je z výsledků patrné, vzdělání na hodnocení otázky jistý vliv má, ale rozdíly mezi skupinami nejsou tak zásadní, jako v otázce současného stavu. **Již tradiční je skepse mladé generace, která ve věkové skupině do 29 let z jedné třetiny konstatovala, že ke zvýšení korupce v úřadě došlo, a kontrastuje zejména se skupinou padesátníků a šedesátníků, ve které takto odpovědělo pouze 10, resp. 6 % respondentů.** Přibližně 40 % respondentů ve všech věkových skupinách (vyjma právě nejmladší s 30 %) odpovědět nedokázalo. Zajímavý je také fakt, že s věkem se také výrazně zvyšuje podíl těch, kteří jasně konstatovali, že se korupce rozhodně snížila – zatímco u osob mladší 29 let je to pouhých 14 %, u třicátníků je to již 23 %, čtyřicátníku 32 % a u osob starších 50 let dokonce více jak 41 % respondentů!

Odpovědi *mužů a žen* se zásadně neliší od ostatních otázek – ženy jsou mírně skeptičtější (16 % ve srovnání s 13 % mužů) v otázce nárůstu korupce, ale pokud odpovídají, že k poklesu korupce rozhodně došlo, je tato skupina podstatně menší než skupina mužů (24 % žen vs. 41 % mužů). Poměrně velký rozdíl je i v podílu těch, kteří nedokázali jasně odpovědět (třetina mužů a téměř 46 % žen).

Odlišné výsledky v odpovědích respondentů podle *velikosti obce/sídla* existují i zde. Obecně platí, že **s velikostí obce roste počet těch, kteří hodnotí vývoj korupce v posledních letech jako neuspokojivý a kteří si myslí, že došlo ke zvýšení korupce** (6 % v nejmenších obcích, v obcích nad 20 tis. obyvatel pak již více než 20 % respondentů!). A naopak, nejpozitivnější hodnocení, tj. pokles korupce, zaznívá z malých obcí (55 % v obcích do 1000 obyvatel, 48 % v obcích s 1–5 tis. obyvatel), s velikostí pak klesá až na pouhých 28 % v obcích s 20–100 tis. obyvateli, které také dopadly nejhůře ze všech obcí podle velikosti (dokonce hůře než

v obcích největších, kde se o poklesu vyjádřilo téměř 35 % respondentů). Přibližně 40 % respondentů napříč velikostní strukturou (vyjma obcí 5–20 tis. obyvateli s 34 % a 20–100 tis. obyvateli s 48 %) na otázku nedokázalo jednoznačně odpovědět.

Rozdíly v odpovědích jsou také podle **oblastí/správ**, v nichž respondenti působí, i když do jisté míry kopírují výsledky v předcházejících úrovních a projevuje se zde silně závislost na velikosti obce – respondenti v obcích s OÚ pouze v 6 % případů tvrdili, že došlo k nárůstu korupce, v případě ORP pak již 16 %, MÚ 25 % a KÚ dokonce 30 %! A naopak, na čím nižší úroveň působnosti sestupujeme, tím se podíl těch, kteří si myslí, že korupce klesla, postupně zvyšuje (34 % KÚ až 54 % OÚ) – extrém jsou právě OÚ, kde je také největší skupina těch, kteří radikálně tvrdí, že došlo k poklesu korupce, a to téměř 47 % respondentů. Zároveň na žádné jiné úrovni (ORP, MÚ, KÚ) nenajdeme tak velkou skupinu těchto „radikálů“, která by byla téměř 7krát větší nežli skupina „umírněných“ (na ostatních úrovních je vždy skupina „radikálních“ respondentů menší než skupina „umírněných“). Podíl těch, kteří nedokázali odpovědět, se pohybuje kolem 40 % (pouze na KÚ 35 %).

Posledním kritériem pro posuzování rozdílných odpovědí respondentů je hledisko **kraje**. Výsledky pak ukazuje *Tabulka 13*.

Tabulka 13 Změna míry korupce na úrovni úřadu za posledních několik let podle jednotlivých krajů (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně zvýšila	2,7	6,7	2,6	1,5	1,7	8,1	0,0	0,0	1,4	3,2	0,0	6,3	1,5	1,9	3,0
Spíše zvýšila	11,4	18,3	9,1	16,7	5,0	16,2	15,1	10,3	4,2	11,1	14,5	9,4	21,2	7,4	7,9
Spíše snížila	13,6	25,0	9,7	18,2	13,3	13,5	20,5	10,3	16,7	7,9	5,8	13,5	9,1	11,1	16,8
Rozhodně snížila	32,6	11,7	46,8	39,4	35,0	27,0	20,5	38,5	33,3	25,4	42,0	30,2	34,8	31,5	24,8
Nevím, nedovedu posoudit	39,8	38,3	31,8	24,2	45,0	35,1	43,8	41,0	44,4	52,4	37,7	40,6	33,3	48,1	47,5

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Tabulka ukazuje poměrně velké rozdíly v hodnocení respondentů podle krajů. **Nejskeptičtější hodnocení nárůstu korupce v posledních několika letech vykazuje hl. m. Praha** (25 % respondentů), **Karlovarský kraj** (24 %) a kraj **Olomoucký** (23 %). Do jisté míry je překvapivé i relativně negativní hodnocení (i když jde o umírněnější postoj – „spíše zhoršila“) v Jihočeském kraji (18 %), jež měl dosud poměrně dobré hodnocení, v kraji Vysočina (15 %), jež hodnotili respondenti podobně jako v Ústeckém a Jihomoravském kraji. Nejlépe naopak je hodnocena situace v Plzeňském (7 %) a Královéhradeckém kraji (6 %).

Pozitivní trend, tedy že v posledních několika letech došlo k poklesu korupce, vykazuje kraj **Jihočeský a Středočeský**, kde se tak vyjádřilo 57 % ze všech respondentů, následovaný krajem Královéhradeckým (50 %), Plzeňským a Vysočinou. Mezi kraje, kde byla skupina respondentů v hodnocení zlepšení situace nejmenší, patří hl. m. Praha (36 %) a Pardubický

kraj (33 %). V případě Prahy ve srovnání se všemi kraji zde nejméně respondentů uvedlo, že se situace rozhodně zlepšila (12 %), ale zároveň největší skupina respondentů (25 %) odpověděla, že se spíše zlepšila – ani to však relativně špatné hodnocení hlavního města nezlepšilo. Poměrně skeptické hodnocení v případě Pardubického kraje je způsobeno relativně největší skupinou respondentů, kteří na otázku opovědět nedokázali (více než 52 %!). Tam, kde podíl byl nejmenší, bylo v kraji Jihočeském (24 %) a Středočeském (32 %).

Podobně jako v předcházející otázce se i v otázce změny míry korupce v posledních několika letech nabízí srovnání podle *oblastí/správy* ve všech třech podotázkách (kraj, obec, úřad). Celkové výsledky pak nabízí Tabulka 14.

Tabulka 14 Porovnání změny míry korupce podle kraje, obce a úřadu (v %)

	Rozšíření korupce v kraji					Rozšíření korupce v obci					Rozšíření korupce v úřadu				
	průměr	KÚ	MÚ	ORP	OÚ	průměr	KÚ	MÚ	ORP	OÚ	průměr	KÚ	MÚ	ORP	OÚ
Je velmi rozšířená	4,8	11,9	7,3	5,7	2,5	3	5,1	6,5	4,9	0,5	2,7	6,8	4,7	4,1	0,9
Je spíše rozšířená	19,8	23,7	29,8	19,7	14,4	14,2	28,8	26,2	14,8	6,5	11,4	23,7	20,4	12,3	5,4
Spíše není rozšířená	27,2	32,2	25,5	26,2	27,8	18,2	32,2	24,0	28,7	11,6	13,6	25,4	19,3	24,6	7,0
Vůbec není rozšířená	4,9	3,4	3,3	6,6	5,4	27,3	3,4	12,7	13,9	40,1	32,6	8,5	16,4	17,2	46,6
Nevím, nedokáži říci	43,4	28,8	34,2	41,8	49,8	37,3	30,5	30,5	37,7	41,3	39,8	35,6	39,3	41,8	40,1

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Jak z Tabulka 14 vyplývá, můžeme také v případě změny míry korupce učinit podobný závěr, jako v otázce týkající se (aktuálního) vnímaného stavu korupce – korupce je vnímána zejména jako problém ve vyšších patrech politiky a správy: s rostoucí velikostí obce a s rostoucím rozsahem agend, které mají samosprávy a orgány v gesci, je považována situace v oblasti míry korupce za horší. Dá se tedy konstatovat, že v případě menších obcí, příp. obcí pouze s OÚ, korupce nepředstavuje až tak zásadní riziko, což může mít – kromě výše zohledněných faktorů také další vysvětlení (menší rozpočty, osobní vazby v komunitě aj.).

3. (Evropské) dotace a veřejné zakázky – faktor podporující korupci?

Faktorů, které mohou přispívat k růstu korupce, může být rozsáhlá paleta. V našem dotazníku jsme cíleně sledovali pouze faktor dotací (a to zejména evropských) a s ním provázanou otázku veřejných zakázek.

V případě **rozdělování dotací** – zejména ve způsobu jejich rozdělování na úrovni kraje – se mírná relativní většina respondentů domnívala, že je faktorem podporující korupci (49 % vs. 43 %) a pouhých 7 % respondentů odpovědět nedokázalo. Překvapující je i relativně vysoký podíl těch, kteří tvrdí, že způsob rozdělování dotací je rozhodně faktorem podporující korupci (téměř 15 % všech respondentů)! Výrazné rozdíly v odpovědích nejsou ani v případě, že bychom respondenty rozdělili na úředníky a zastupitele, výrazné rozdíly nejsou ani z hlediska vzdělanostní struktury, i když dotace považuje za menší problém jak skupina se ZŠ, tak i skupina s VŠ! Zajímavý je i fakt, že poprvé jsou v této oblasti mnohem skeptičtější muži, kteří zároveň oblast dotací a jejich rozdělování vnímají jako faktor podporující korupci v kraji (52 % mužů versus 47 % žen). Překvapivější odpovědi jsou z hlediska věku, kdy přestává platit, že nejmladší respondenti hodnotí otázku nejkritičtěji a většinou mimo průměr – i když i zde 57 % respondentů mladších 29 let dotace za problematický faktor považuje, za problematický je také považuje více než polovina respondentů starších šedesáti let a třicátníci jsou těsně pod 50% hranicí – neoptimističtější jsou čtyřicátníci a padesátníci, kteří dotace považují za rizikové „pouze“ v 45 % případů.

To, co respondenty více **rozdělovalo**, byla **otázka velikosti obce, oblasti/správy a jednotlivých krajů**. Z hlediska velikosti obce pouze obce nad 20 tis. obyvatel více jak 50 % respondentů hodnotila dotace jako problematické, byť i v menších obcích se jeví jako významný faktor (48 % v obcích do 1000 obyvatel a 43 % v obcích 1–5 tis. obyvatel). Nejvýznamnější problém pak představoval pro obce velikosti 20–100 tis. obyvatel. Paradoxně více jak 40 respondentů v malých obcích do 20 tis. obyvatel dotace za problém nepovažovalo. Zajímavý je i fakt, že pouze 5–10 % respondentů na tuto otázku odpovědět nedokázalo. Ještě větších rozdílů je možné sledovat v případě oblasti/správy – v obcích s OÚ dotace za problém považuje jen 44 % respondentů, v OŘP již 50 %, na MÚ 57 % a na KÚ dokonce 63 % respondentů! Neoptimističtější i v této otázce jsou OÚ a OŘP (50 %, resp. 41 % respondentů dotace za problém nepovažuje). Ještě větší rozdíly je možné pozorovat na úrovni jednotlivých krajů (viz *Tabulka 15*).

Tabulka 15 Do jaké míry je způsob rozdělování dotací faktorem podporující korupci v kraji

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	14,8	16,7	18,8	16,7	5,0	21,6	21,9	17,9	16,7	7,9	13,0	9,4	21,2	5,6	12,9
Spíše ano	34,8	50,0	31,8	31,8	41,7	32,4	42,5	46,2	25,0	34,9	33,3	35,4	34,8	29,6	28,7
Spíše ne	36,9	26,7	33,8	36,4	35,0	37,8	23,3	33,3	43,1	44,4	37,7	36,5	27,3	59,3	45,5
Rozhodně ne	6,0	3,3	9,1	7,6	8,3	5,4	4,1	2,6	5,6	7,9	5,8	5,2	6,1	1,9	5,9

Nevím, nedovedu posoudit	7,5	3,3	6,5	7,6	10,0	2,7	8,2	0,0	9,7	4,8	10,1	13,5	10,6	3,7	6,9
--------------------------	-----	-----	-----	-----	------	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	------	-----	-----

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Z Tabulka 15 je patrné, že dotace považuje za problematické 2/3 respondentů v hl. m. Praze (!), ale i respondenti v Ústeckém a Libereckém kraji (64 %). Celkově velké množství respondentů napříč kraji považuje dotace za problematické (40–50 % respondentů), nejméně pak respondenti v kraji Zlínském (35 % respondentů), kde také více než 60 % respondentů odpovědělo, že dotace problém nepředstavují. Nejvíce respondentů, kteří odpověděli, že dotace rozhodně problémem nejsou, bylo ze Středočeského kraje.

Respondenti byli také žádáni, aby uvedli konkrétní důvod/-y v čem a jak dle jejich mínění rozdělování dotací přispívá ke korupčnímu jednání. Mezi nejčastější odpovědi patřil problém možnosti **politického ovlivnění výběru příjemců dotací**, často způsobený propojením prostředníků a těch, kteří o dotacích rozhodují – obecně tedy role **známostí, klientelismu a vlivu lobbistů**, kdy dotace získávají jen někteří. Další skupinou častých odpovědí byl obecně **administrativně složitý systém, netransparentní pravidla, zdoluhavost, ekonomická náročnost** (zejména pro malé obce), ale také **problematický způsob hodnocení** (komise, politické a lobbistické tlaky) a celkově **neprůhlednost**. Další skupinou faktorů bylo i samotné nevhodné nastavení dotačních titulů, kdy je nutné žádat o projekty, které aktuálně potřeba nejsou, ale v rozpočtu jsou na ně vyhrazeny finance. V souvislosti s dotacemi se také objevovaly odpovědi, které velmi úzce navazovaly na **problém veřejných zakázek a výběrových řízení** – předražené zakázky a projekty s cílem vyčerpat peníze, dohody účastníků ve výběrových řízeních. Relativně často se objevoval i argument, že dotace obecně křiví trh a podnikatelské prostředí a že by bylo lepší je zrušit a peníze posílat přímo do rozpočtu obcí. Poměrně často zazníval i argument **špatné a nedostatečné kontroly dotačních titulů**.

Obrázek 1 V čem a jak podle Vás přispívá rozdělování dotací ke korupčnímu jednání?

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Druhou zjišťovanou otázkou byla oblast **veřejných zakázek** obecně, která byla zjišťována opět na třech úrovních – kraj, obec a úřad. Pro větší přehlednost je komparace všech tří úrovní provedena najednou a pro možnost srovnání jsou přidány i hodnoty vnímané korupce celkově (viz. *Graf 13, Graf 14, Graf 15*).

Tabulka 16 Jak závažný je problém korupce v oblasti veřejných zakázek a do jaké míry je podle Vás korupce rozšířená na úrovni kraje, obce a úřadu, kde pracujete? (v %)

Jak závažný je problém korupce v oblasti veřejných zakázek?	kraj	obec	úřad	Do jaké míry je podle Vás korupce rozšířená tam, kde pracujete?	kraj	obec	úřad
Rozhodně závažný	30,4	24,0	23,0	Velmi rozšířená	12,0	6,9	4,2
Spíše závažný	29,2	22,5	18,9	Spíše rozšířená	27,7	16,4	11,8
Spíše nezávažný	11,0	14,4	12,9	Spíše není rozšířená	22,5	22,3	17,5
Rozhodně nezávažný	3,1	22,3	27,4	Rozhodně není rozšířená	3,0	35,7	49,5
Nevím, nedokážu říci	26,3	16,9	17,8	Nevím, nedokážu říci	35,0	18,6	17,0

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Obecné vnímání respondentů v *Tabulka 16* ukazuje, jak se odpovědi respondentů podle úrovně liší. Smutnou pravdou ovšem zůstává, že **veřejné zakázky jsou více než 40 % respondenty na všech úrovních považovány za výrazný problém** (na úrovni kraje dokonce 60 %). Zarážejících je přitom několik aspektů. Za prvé, relativně velká skupina respondentů na otázku odpovědět nedokázala – šestina na úrovni úřadu a obce, na úrovni kraje dokonce více než čtvrtina. Za druhé, na každé úrovni přibližně čtvrtina (příp. i více) odpověděla, že veřejné zakázky jsou rozhodně závažným problémem. A za třetí, pouhých 14 % respondentů se na úrovni kraje vyslovilo, že veřejné zakázky závažný problém nepředstavují – na úrovni obce to bylo 37 %, na úrovni úřadu dokonce více než 40 %. Opět se tak potvrzuje, že čím vyšší úroveň politiky a správy, tím větším problémem veřejné zakázky jsou.

Odlišnosti v odpovědích mezi politiky (*zastupiteli*) a *úředníky* se v některých ohledech odlišují poměrně výrazně, jak ukazuje *Tabulka 17*.

Výrazné rozdíly v odpovědích mezi oběma skupinami respondentů nejsou v případě odpovědi, že veřejné zakázky „rozhodně představují problém“ a jde „spíše o nezávažný problém“. Zatímco odpovědi obou skupin jsou na úrovni kraje relativně podobné, homogennější, resp. neodchylují se příliš od průměru, zcela jiná situace je na úrovni **obce a úřadu**. Zde **úředníci veřejné zakázky za problém spíše považují dvakrát častěji než politici**. Naopak zastupitelé veřejné zakázky v obci a na úřadě mnohem radikálněji za závažný problém rozhodně nepovažují (více než 30 % případů), kdežto úředníci radikální odsouzení veřejných zakázek jako problému deklarovali v méně než 15 %.

Navíc čtvrtina respondentů na úrovni kraje nedokázala odpovědět, v případě obce a úřadu maximálně 14 % zastupitelů a 22 % úředníků odpovědět nedokázalo. **Pokud korupce v oblasti veřejných zakázek existuje, pak je to významněji na krajské úrovni**, i když i na úrovni obce a úřadu je tato oblast stále vnímána jako problematičtější.

Tabulka 17 Jak závažný je problém korupce v oblasti veřejných zakázek na úrovni kraje, obce a úřadu z pohledu zastupitelů a úředníků (v %)

	kraj		obec		úřad	
	zastupitel	úředník	zastupitel	úředník	zastupitel	úředník
Rozhodně závažný problém	31,1	29,4	24,1	23,8	23,2	22,7
Spíše závažný problém	25,1	34,8	17,5	29,2	13,2	26,6
Spíše nezávažný problém	12,9	8,4	14,1	14,7	12,5	13,3
Rozhodně nezávažný problém	3,8	2,1	30,8	10,7	36,6	15,0
Nevím, nedokážu říci	27,1	25,2	13,6	21,5	14,4	22,4

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Pokud se na odpovědi respondentů podíváme z hlediska jejich **vzdělání**, zásadní rozdíly – až na některé dílčí výjimky – v tomto případě neshledáme. I nadále platí, že nejkritičtější situaci hodnotí respondenti s nižším vzděláním (ZŠ a vyučení). Překvapivá je možná poměrně velká skupina VŠ, kteří na úrovni kraje odpovědět nedokázali (31 % respondentů), stejně tak i relativně vysoký podíl těchto osob na úrovni obce, kteří veřejné zakázky za rizikový faktor rozhodně nepovažují (26 %) i na úrovni úřadu (33 %). Respondenti s VOŠ, které velmi často najdeme v úřednickém aparátu obcí a úřadů, jsou pak ve svých hodnoceních mírně skeptičtější než VŠ a překvapivě často i než SŠ. Zároveň užívají odpověď, že veřejné zakázky „rozhodně nejsou závažným problémem“ stabilně relativně nejméně (13-15 % respondentů na úrovni obce a úřadu, na úrovni kraje pak nikdo tuto „rozhodnou“ odpověď nevyužil!).

Odpovědi podle **věku** pak nabízí obrázek barvitější. Zatímco na úrovni kraje platí, že s rostoucím věkem se skupina respondentů, kteří se domnívají, že veřejné zakázky jsou problém, zmenšuje, nejskeptičtější skupinou zůstávají nejmladší respondenti (a to pro 75 % z nich!), nejméně pak u padesátníků a šedesátníků (55 %). Na krajské úrovni je také překvapivá rozdílnost v počtu těch, kteří odpovědět nedokázali – pouhých 11 % u nejmladší generace, plynule narůstající až na 33 % u šedesátníků (41 % dokonce u starších 69 let). Trochu odlišný obrázek pak nabízí **obecní úroveň a úroveň úřadu**. Na obecní úrovni respondenti do 40 let veřejné zakázky považuje za problém mnohem častěji (přes 63 %), situace se výrazně obrací u padesátníků a starších, kteří naopak nadprůměrně častěji oblast hodnotí jako „rozhodně nezávažný problém“ (30–45 % respondentů!). **Generační, ale také zkušenostní rozkol je výrazně patrný jak na obecní úrovni, tak i na úrovni úřadu, kdy k tomuto obratu v hodnocení dochází už u respondentů čtyřicátníků; respondenti do 29 let ovšem zůstávají největšími kritiky a skeptiky i na této úrovni (64 %).** Oproti krajské úrovni se skupina respondentů, která v jednotlivých věkových intervalech nedokázala odpovědět, výrazně od průměru neodlišuje.

Z hlediska **pohlaví** převládá mírně kritičtější náhled na veřejné zakázky jako na faktor podporující korupci ze strany žen, a to napříč všemi třemi úrovněmi (většinou v rozmezí + 10 % od průměru). Navíc ženy také mnohem častěji na otázku odpovědět nedokázaly –

zatímco na úrovni kraje šlo přibližně o čtvrtinu respondentů jak mezi muži, tak i mezi ženami, na úrovni obce a úřadu se jejich podíl sice snižuje (20–21 %), ale diference od skupiny respondentů-mužů je výrazná (13–14 %). A tak mnohem více mužů situaci v oblasti veřejných zakázek spíše hodnotí pozitivněji – na úrovni kraje 19 % vs. 10 %, na úrovni obce 47 % vs. 27 %, na úrovni úřadu dokonce 50 % vs. 30 %).

Kritérium **velikosti obce** opět poskytuje mezi jednotlivými úrovněmi poměrně zásadní rozdíly. Stále obecně platí, že veřejné zakázky hodnocené respondenty **na krajské úrovni** jsou považovány mnohem častěji za korupční riziko napříč velikostní strukturou (55–62 %) a pouze 11–15 % respondentů si myslí opak – v tomto ohledu panuje až zvláštní shoda. Můžeme konstatovat, že **velikost obce na hodnocení nemá zásadní vliv**. Rozdílný je ale podíl respondentů, kteří nedokázali odpovědět – zatímco u malých obcí do 5 tis. obyvatel je to více než 30 % respondentů, v obcích větších do 100 tis. obyvatel pak čtvrtina až pětina, v obcích nad 100 tis. obyvatel je skupina nejmenší (osmina).

Na úrovni **obce** pak dostáváme již „standardní“ obrázek – čím menší obec je, tím je problém veřejných zakázek jako faktoru korupčních příležitostí ve srovnání s velkými obcemi nižší – 37 % u nejmenších obcí se postupně zvyšuje až na 67 % u obcí s více jak 100 tis. obyvateli. A naopak, podíl respondentů, kteří veřejné zakázky za prokorupční faktor nepovažují, je na menších obcích mnohem vyšší (48 % v nejmenších obcích) než v obcích středních (31 %) či největších (20 %). Právě v rozhodnosti odpovědi na otázku, zda veřejné zakázky představují zásadní problém pro korupci, se hodnocení podle velikosti obce liší nejvíce. Čím menší obec, tím větší podíl respondentů – více než třetina respondentů v nejmenších obcích, čtvrtina v obcích do 5 tis. obyvatel a 15 % v případě obcí do 20 tis. obyvatel jsou poměrně vysoké podíly a silně kontrastují s hodnocením v obcích nad 20 tis. obyvatel (pouhá 4 % respondentů)! Doplněkem uvedených čísel je pak podíl respondentů, kteří odpovědět nedokázali, a zároveň je podstatně nižší nežli v případě stejné otázky na úrovni kraje (šestina respondentů v obcích do 20 tis. obyvatel, pětina v obcích do 100 tis. obyvatel a osmina v největších obcích nad 100 tis. obyvatel).

Třetí úroveň – úroveň **úřadu** – kopíruje stejný trend jako na úrovni obce, i když je situace hodnocena o trošku pozitivněji. Pokud jsou veřejné zakázky na úrovni úřadu považovány za problém, pak s velikostí obce je vnímání postupně kritičtější a skeptičtější (35 % u nejmenších obcí až na 59 % u obcí největších). Veřejné zakázky na úrovni úřadu pak nepředstavují problém v malých obcích až do velikosti 20 tis. obyvatel (49–35 % respondentů) v obcích nad 20 tis. obyvatel výrazně klesá až na 21–23 % – i tak je ale situace podstatně lepší než při hodnocení zakázek na úrovni obce. Podobně je tomu i s rozhodností odpovědí, že veřejné zakázky problémem nejsou – zatímco u obcí do 5 tis. obyvatel takto hodnotilo 32–39 % respondentů, v obcích do 20 tis. obyvatel je to jen pětina respondentů, v obcích nad 20 tis. obyvatel se podíl snižuje k 7–9 %!

Velmi podobné závěry je možné učinit i v případě, že za podstatné rozlišující kritérium odpovědí respondentů bude považována **oblast/správa**. V případě hodnocení veřejných zakázek jako faktoru korupce na krajské úrovni jsou výsledky velmi podobné: 55–66 % respondentů se domnívá, že problémem jsou. Překvapivé ovšem je, že nejkritičtější v tomto ohledu jsou OŘP a MÚ, „neoptimističtější“ pak KÚ (20 %), OÚ (15 % respondentů). Jediný

trend, který lze v odpovědích najít, je, že směrem od OÚ k vyšším úrovním klesá počet respondentů, kteří odpovědět nedokázali (z 31 % až na 15 %). Veřejné zakázky na úrovni obce jsou vnímány (ve srovnání s krajskou úrovní) o trochu lépe – pro KÚ, MÚ a OŘP jsou problémem pro 57–61 % respondentů, výrazně se vymykají pouze OÚ, kde veřejné zakázky jako problematické vnímá jen 34 % respondentů. A naopak tedy pro 47 % respondentů OÚ veřejné zakázky na úrovni obce problematické nejsou (přičemž 34 % ze všech respondentů OÚ tvrdila, že rozhodně nejsou), v ostatních skupinách se tak vyjádřilo pouze 22–25 % respondentů. Až neuvěřitelně shodný je i podíl respondentů (jedna šestina) napříč skupinami, kteří na otázku nedokázali odpovědět. Na úrovni úřadu jsou výsledky velmi podobné: zakázky jsou problémem OÚ pro 34 % respondentů, u ostatních skupin pro 48–60 % respondentů (nejvíce pro KÚ!). Zakázky problémem na úrovni úřadu nejsou pro polovinu respondentů OÚ (až 40 % respondentů tvrdilo, že rozhodně nejsou), pro třetinu OŘP, 29 % MÚ a pouhou pětinu KÚ. Podíl těch, co odpovědět nedokázali je napříč skupinami přibližně jedna pětina (nejméně OÚ 16 %). Pokud odpovědi shrneme, platí to, co již bylo konstatováno několikrát – **korupční příležitosti na lokální úrovni jsou relativně menší v porovnání s většími obcemi, případně s vyššími úrovněmi a rozsáhlostí spravovaných agend.**

Hodnocení respondentů podle jednotlivých krajů obsahuje *Tabulka 18*.

Tabulka 18 Jak závažný je problém korupce v oblasti veřejných zakázek na úrovni kraje, obce a úřadu podle odpovědi respondentů podle krajů (v %)

	Na úrovni kraje														
	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně závažný	30,4	33,3	30,5	25,8	33,3	32,4	38,4	28,2	34,7	30,2	33,3	27,1	34,8	24,1	22,8
Spíše závažný	29,2	35,0	32,5	31,8	21,7	32,4	34,2	28,2	27,8	25,4	21,7	33,3	27,3	20,4	29,7
Spíše nezávažný	11,0	15,0	7,1	15,2	13,3	5,4	9,6	23,1	2,8	15,9	10,1	13,5	9,1	14,8	8,9
Rozhodně nezávažný	3,1	1,7	2,6	3,0	5,0	2,7	1,4	2,6	2,8	1,6	2,9	6,3	3,0	7,4	1,0
Nevím, nedokážu říci	26,3	15,0	27,3	24,2	26,7	27,0	16,4	17,9	31,9	27,0	31,9	19,8	25,8	33,3	37,6

	Na úrovni obce														
	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně závažný	24,0	26,7	19,5	27,3	31,7	27,0	28,8	15,4	25,0	25,4	26,1	21,9	24,2	22,2	20,8
Spíše závažný	22,5	36,7	22,1	22,7	15,0	24,3	21,9	17,9	20,8	15,9	15,9	29,2	22,7	14,8	27,7
Spíše nezávažný	14,4	16,7	14,3	19,7	11,7	10,8	16,4	30,8	13,9	11,1	10,1	19,8	12,1	7,4	9,9
Rozhodně nezávažný	22,3	3,3	33,8	16,7	28,3	16,2	12,3	23,1	19,4	20,6	26,1	15,6	27,3	33,3	22,8
Nevím, nedokážu říci	16,9	16,7	10,4	13,6	13,3	21,6	20,5	12,8	20,8	27,0	21,7	13,5	13,6	22,2	18,8

	Na úrovni úřadu														
	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně závažný	23,0	28,3	20,8	27,3	30,0	24,3	28,8	15,4	20,8	27,0	24,6	17,7	24,2	22,2	16,8
Spíše závažný	18,9	31,7	16,9	21,2	13,3	24,3	17,8	12,8	19,4	7,9	13,0	25,0	21,2	9,3	25,7
Spíše nezávažný	12,9	15,0	8,4	13,6	8,3	10,8	12,3	28,2	12,5	15,9	11,6	19,8	9,1	11,1	11,9
Rozhodně nezávažný	27,4	5,0	42,9	27,3	36,7	16,2	20,5	30,8	22,2	23,8	27,5	19,8	31,8	33,3	26,7
Nevím, nedokážu říci	17,8	20,0	11,0	10,6	11,7	24,3	20,5	12,8	25,0	25,4	23,2	17,7	13,6	24,1	18,8

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Tabulka prezentuje hlavní odlišnosti hodnocení respondentů mezi kraji. Z hlediska hodnocení pak existují některé rozdíly. Tradiční **nejhorší pozice hl. m. Prahy je potvrzena** i v tomto případě na všech třech úrovních, i když na úrovni kraje Prahu (68 %) překonává **Ústecký kraj** (73 %). Na krajské úrovni naopak nejlépe dopadají kraje Zlínský a Moravskoslezský, ovšem druhý jmenovaný výrazně ztrácí na úrovni obce a úřadu. Poměrně zajímavý je kraj Plzeňský, který vykazuje nejvyšší podíly odpovědí, že veřejné zakázky představují závažný problém. Na úrovni obce a úřadu ovšem **nejlépe dopadá kraj Liberecký a také Středočeský**, nejhůře je na tom opět hl. m. Praha, Jihočeský kraj (!), Karlovarský, Ústecký a Jihomoravský. Poměrně velké rozdíly jsou i v podílech respondentů, kteří na otázku odpovědět nedokázali, a variabilita se pohybuje mezi 11 % (Středočeský kraj) až 38 % (Moravskoslezský kraj a Pardubický kraj).

Poslední otázkou z tohoto okruhu je **identifikace nejrizikovějšího typu veřejných zakázek** z hlediska možného prostoru pro korupci. V drtivé většině případů respondenti odpověděli, že tou hlavní oblastí je **stavebnictví** obecně, ať již jde o liniové stavby, opravy komunikací, staveb inženýrských sítí či opravy budov. Z hlediska oboru se pak objevuje i **zdravotnictví, služby a IT vybavení, sport** či **dobavky energií**. Z hlediska **rozsahu** se objevují všechny typy zakázek – jak malé, u nichž nemusí probíhat veřejná soutěž, tak zakázky velkého rozsahu nebo nadlimitní, protože je možné využívat osobních vazeb a existuje prostor pro navyšování ceny. Jako problematické jsou vnímány i ty, které se odvíjejí od dotačních titulů anebo jsou realizovány státem či krajem.

4. Boj proti korupci a vzdělávání veřejné sféry

Součástí hodnocení respondenty byly také otázky zaměřující se na vnímání boje proti korupci se zaměřením na vzdělávání veřejné správy jako celku v této problematice. Celkově otázky můžeme strukturovat do tří okruhů:

Postupně se jednotlivým okruhům věnujeme níže.

4.1 Boj proti korupci a transparentnost ve veřejné správě

První okruh se soustředil na problematiku boje proti korupci a jednotlivých protikorupčních opatření, které podporují transparentnost ve veřejné správě. Zjišťované otázky byly celkem tři/čtyř typů – dostatečnost opatření boje proti korupci na obecné úrovni, hodnocení snah o vyšší míru transparentnosti v oblasti veřejné správy, účinnost jednotlivých opatření a také specifická otázka na potenciálně problematické využívání peněz z EU fondů. Výsledky pak sumarizují následující tabulky.

První z tabulek (*Tabulka 19*) poskytuje výsledky hodnocení jednotlivých otázek.

Tabulka 19 Hodnocení boje proti korupci a opatření podporujících transparentnost (v %)

	Rozhodně ano/ pozitivně	Spíše ano/ pozitivně	Spíše ne/ negativně	Rozhodně ne/ negativně	Nevím, nedokážu říci
Jsou v ČR dostatečná opatření (zákony, školení aj.) na potírání korupce?	6,9	34,4	44,4	10,1	4,3
Jak vnímáte snahy o prosazení vyšší transparentnosti v oblasti veřejné správy?	24,9	46,4	21,0	2,8	5,0
Jsou současná opatření na boj proti korupci na úrovni Vašeho úřadu dostačující?	30,9	39,8	18,8	4,4	6,1
Zlepšila se kontrola správy EU fondů ve Vašem kraji za poslední rok tak, aby se předcházelo podvodům a korupci?	8,9	42,2	29,8	5,1	14,1

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Výsledky odpovědí v některých otázkách jsou poměrně překvapivé. Předně, **nadpoloviční většina respondentů (55 %) se domnívá, že protikorupční opatření jsou nedostatečná.** Zároveň ale více jak 70 % respondentů tvrdí, že **opatření pro boj proti korupci, která jsou zavedena v rámci úřadu/orgánu, ve kterém pracují, považují za dostatečná.** Navíc, stejně

velké procento respondentů považuje obecně transparentní mechanismy, které se jsou v rámci veřejné správy prosazovány, za rozhodně pozitivní krok a pouhá čtvrtina respondentů se domnívá opak. V těchto otázkách pouze 4–6 % respondentů na otázku nedokázalo odpovědět. V případě otázky **kontroly EU fondů** přibližně polovina respondentů odpověděla, že **kontrola a opatření zaměřená na předcházení podvodům a korupci v této oblasti za poslední rok zlepšila**, o opaku je přesvědčena třetina respondentů a šestina z nich nedokázala na danou otázku odpovědět.

Podíváme-li se na odpovědi respondentů v rámci jednotlivých otázek podrobněji podle jednotlivých charakteristik jako výše, můžeme vyvodit následující závěry. V některých otázkách panuje poměrně významný rozdíl mezi hodnocením mezi politiky (zastupiteli) a úředníky, jak ukazuje *Tabulka 20*.

Tabulka 20 Hodnocení boje proti korupci a transparentnosti zastupiteli a úředníky (v %)

		Rozhodně ano/ pozitivně	Spíše ano/ pozitivně	Spíše ne/ negativně	Rozhodně ne/ negativně	Nevím, nedokážu říci
Jsou v České republice dostatečná opatření (zákony, školení aj.) na potírání korupce?	zastupitelé	8,6	39,7	38,3	10,1	3,3
	úředníci	4,7	27,1	52,6	10,0	5,6
Jak vnímáte snahy o prosazení vyšší transparentnosti v oblasti veřejné správy?	zastupitelé	24,1	45,5	22,3	3,3	4,8
	úředníci	25,9	47,7	19,2	2,1	5,1
Jsou současná opatření na boj proti korupci na úrovni Vašeho úřadu dostačující?	zastupitelé	40,4	37,3	14,1	3,1	5,2
	úředníci	18,0	43,2	25,2	6,1	7,5
Zlepšila se kontrola správy EU fondů ve Vašem kraji za poslední rok tak, aby se předcházelo podvodům a korupci?	zastupitelé	9,8	43,5	28,7	5,2	12,9
	úředníci	7,7	40,4	31,3	4,9	15,7

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Na první pohled jsou u některých odpovědí patrné rozdíly. Zatímco **zastupitelé jsou výrazněji optimističtější v otázce dostatečnosti protikorupčních opatření na celorepublikové úrovni** (téměř polovina respondentů ve srovnání s třetinou úředníků), více jak **60 % úředníků je považuje za nedostatečná**. Naopak **v otázce snahy o prosazení vyšší míry transparentnosti je shoda – 70 % zastupitelů a úředníků ji považují za rozhodně pozitivní**, v případě negativního hodnocení jsou zastupitelé mírně skeptičtější než úředníci (25 % vs. 21 %). Rozdílné hodnocení je pak v dostatečnosti aktuálně zavedených opatření v rámci úřadu – více než ¾ zastupitelů si myslí, že jsou dostatečná, úředníků pouze 61 %, opak si myslí 31 % úředníků a 17 % zastupitelů. **Relativní shoda – i když hodnocení zastupitelů je mírně optimističtější – je i v případě kontrol správy EU fondů**, kdy si 53 % zastupitelů myslí, že v posledním roce kontrola více předchází podvodům a korupci v EU fondech (48 %

úředníků), opak si myslí přibližně třetina respondentů (37 % úředníků). Také více úředníků nedokázalo jasněji na otázku odpovědět.

V případě hodnocení jednotlivých otázek podle *vzdělanostní struktury* respondentů platí, že s vyšším stupněm vzdělání roste podíl respondentů, kteří se domnívají, že protikorupční opatření na celorepublikové úrovni jsou nedostatečná, přičemž u většiny skupin (až na respondenty se ZŠ) se pohybuje kolem 50 % (48–56 %), a logicky klesá podíl těch, kteří si myslí opak. Podobné závěry platí i v případě transparentnosti, kde podíly v rámci vzdělanostních struktur oscilují kolem výše uvedeného průměru v *Tabulce 19*. Mírná odchylka je pak v případě hodnocení kontroly EU, kde platí trend opačný – čím nižší stupeň vzdělání (a překvapivě sem patří i skupina VOŠ), tím optimističtější pohled na dostatečnost a preventivní charakter kontrol (55–66 % respondentů), naopak podíl těchto optimistů je z řad SŠ a VŠ nižší (51 %, resp. 47 % se domnívá, že se situace zlepšila) a tudíž právě tyto dvě skupiny hodnotí kontroly jako nedostatečné (34 %, resp. 38 % respondentů ve srovnání s pouhou čtvrtinou respondentů v ostatních vzdělanostních strukturách).

Odpovědi podle *věkových struktur* překvapivě také nejsou. V otázce opatření proti korupci na celorepublikové úrovni na nedostatečnost upozorňují především respondenti do šedesáti let, kdy se jedná vždy o více než polovinu respondentů (nejvyšší podíl 63 % je u třicátníků), s rostoucím věkem tento podíl mírně klesá). De facto **věk v hodnocení obecného posilování transparentnosti ve veřejné správě nehraje roli** (hodnocení se mezi věkovými skupinami příliš neodlišuje od průměrných hodnot), a překvapivě ani u kontroly EU fondů, kde jsou ovšem nejkritičtější skupinou vymykající se průměru třicátníci a čtyřicátníci. V této věkové skupině se podíl těch, jež se domnívají, že kontroly k prevenci a zlepšení nepřispívají, pohybuje mezi 37–45 %, zatímco u ostatních věkových skupin mezi 25–32 %. Výrazně odlišné je ovšem hodnocení situace v případě dostatečnosti nebo nedostatečnosti stávajících opatření proti korupci *na úrovni úřadu*: s rostoucím věkem výrazně roste i podíl respondentů zastávající názor, že jsou opatření dostatečná (osoby do 40 let je považují za dostatečné jen v 53 %, šedesátníci dokonce v 84 %), a tedy největší nespokojenost je respondentů do 40 let (30–40 % respondentů).

Z hlediska odpovědí *mužů a žen* přetrvávají rozdíly jako v předchozích otázkách – ženy jsou výrazněji pesimističtější, a to jak v otázce o dostatečnosti protikorupčních nástrojích v ČR (pouze 28 % žen hodnotí jako dostatečné ve srovnání s 55 % mužů!), tak i v otázce dostatečnosti protikorupčních opatření na úrovni úřadu, i když rozdíl je v tomto případě výrazně menší (65 % žen vs. 78 % mužů). Naproti tomu v otázce snahy o vyšší transparentnost ve veřejné správě i v případě kontroly EU fondů se podíly odpovědí mezi pohlavími příliš neodlišují od průměrů prezentovaných v *Tabulce 19*.

Také kritérium *velikosti obce* hraje v některých otázkách zásadní roli. V otázce **dostatečnosti opatření** protikorupční politiky v ČR jako **nedostatečnou situaci hodnotí nadpoloviční většina respondentů** napříč velikostními skupinami, nejkritičtější jsou pak respondenti v největších obcích nad 100 tis. obyvatel (65 %). V otázce požadavku na vyšší míru transparentnosti ve veřejné správě výraznější rozdíly nejsou, i když největší podporu má tento trend v obcích s 5–20 tis. obyvateli a v největších obcích nad 100 tis. obyvatel (75–79 %) – v menších obcích se přibližně čtvrtina respondentů k této otázce staví spíše negativně.

Velké rozdíly podle velikosti jsou ale v otázce dostatečnosti protikorupčních opatření na úrovni **úřadu** – obecně platné „v malých obcích je to malý nebo neexistující problém“ platí i zde – v **obcích do tisíce obyvatel více než 82 % respondentů považuje stávající opatření za dostatečná**, ke zlomu dochází v obcích do 20 tis. obyvatel (70 %), v největších obcích nad 100 tis. obyvatel takto odpovědělo pouze 44 % respondentů. Naopak tedy můžeme říci, že největší podíl je právě ve městech větších než 20 tis. obyvatel, kdy 38–43 % respondentů považuje opatření za nedostatečná a ve srovnání s malými obcemi jde o dvou- až trojnásobnou hodnotu! V otázce kontroly EU fondů sice malé rozdíly napříč velikostní strukturou existují, ale nejsou zásadního charakteru – platí, že v obcích do 20 tis. obyvatel se nadpoloviční většina respondentů domnívá, že kontroly přispěly k omezení podvodů, ve větších obcích podíl klesá na 43–46 %. U velkých obcí je tedy stále problém považován za závažnější. Velikost obce tedy hraje v hodnocení roli, i když ne ve všech otázkách.

Podle **oblasti/správy** odpovědi kopírují výše uvedené trendy. V oblasti boje proti korupci **na úrovni ČR jsou nejpesimističtější respondenti z MÚ** (60 % hodnotí opatření jako nedostatečná), i když nadpoloviční většina respondentů se vyjádřila podobně také v OÚ a KÚ. Transparentnost ve veřejné správě je podporována napříč všemi úřady a nejvyšší podporu má v OŘP (80 %), nejnižší v OÚ (68 %). Největší rozdíly jsou ale v otázce protikorupčních opatření v úřadě: zatímco v OÚ je situace nejvíce hodnocena jako dostatečná (82 %) a rapidně klesá u OŘP a MÚ (58–59 %), KÚ 49 %. Z toho vyplývá, že **největší nespokojenost panuje v KÚ**. Kontrola EU fondů je také otázkou, kde vynikají rozdíly mezi jednotlivými úřady – podle 56 % respondentů z OÚ kontroly situaci zlepšily, v případě OŘP a MÚ šlo v obou případech jen o 48 %, v KÚ jen 44 % - největší problém tak zůstává pro KÚ.

Hodnocení respondentů napříč jednotlivými kraji, z nichž pocházeli, anebo ve kterém pracovali, z důvodu přehlednosti publikujeme po jednotlivých otázkách.

Tabulka 21 Jsou v České republice dostatečná opatření (zákony, školení aj.) na potírání korupce podle krajů (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	6,9	3,3	11,7	3,0	6,7	2,7	6,8	12,8	8,3	6,3	10,1	2,1	6,1	1,9	8,9
Spíše ano	34,4	31,7	35,7	33,3	30,0	29,7	43,8	38,5	36,1	31,7	37,7	24,0	34,8	38,9	35,6
Spíše ne	44,4	48,3	39,6	51,5	50,0	45,9	38,4	35,9	43,1	52,4	42,0	55,2	40,9	37,0	41,6
Rozhodně ne	10,1	10,0	11,0	9,1	5,0	18,9	6,8	10,3	8,3	7,9	8,7	13,5	10,6	16,7	7,9
Nevím / nedokážu říci	4,3	6,7	1,9	3,0	8,3	2,7	4,1	2,6	4,2	1,6	1,4	5,2	7,6	5,6	5,9

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

V otázce **dostatečnosti stávajících protikorupčních opatření se objevují rozdíly mezi severními regiony a jižními**. Neoptimističtější jsou respondenti v Ústeckém a Libereckém kraji (50 %), Vysočině a Středočeském kraji (48 %), naopak nejskeptičtější a nejkritičtější v kraji Jihomoravském (69 %), s odstupem pak Pardubickém a Plzeňském (60 %), hl. m.

Praze (58 %) a Karlovarském kraji. Nejvíce respondentů, kteří na otázku nedokázali odpovědět, bylo v Plzeňském a Olomouckém kraji (8 %).

Tabulka 22 Jak vnímáte snahy o prosazení vyšší transparentnosti v oblasti veřejné správy? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně pozitivně	24,9	28,3	27,9	21,2	16,7	32,4	27,4	25,6	25,0	27,0	21,7	24,0	24,2	18,5	25,7
Spíše pozitivně	46,4	46,7	43,5	56,1	50,0	32,4	49,3	41,0	44,4	47,6	42,0	47,9	42,4	38,9	56,4
Spíše negativně	21,0	13,3	23,4	18,2	28,3	32,4	11,0	25,6	23,6	17,5	31,9	21,9	15,2	29,6	11,9
Rozhodně negativně	2,8	1,7	2,6	1,5	0,0	2,7	5,5	2,6	4,2	1,6	2,9	2,1	7,6	1,9	2,0
Nevím, nedokážu říci	5,0	10,0	2,6	3,0	5,0	0,0	6,8	5,1	2,8	6,3	1,4	4,2	10,6	11,1	4,0

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Výsledky v souvislosti s otázkou **snah o vyšší míru transparentnosti** ve veřejné správě se mezi kraji příliš neliší. Dělení je v tomto případě spíše na východ a západ – neoptimističtější v této otázce jsou respondenti v Moravskoslezském kraji (82 %), Ústeckém kraji (77 %) a hl. m. Praze (75 %), nejskeptičtější pak Karlovarském kraji (35 %), Vysočině (34 %) a Zlínském kraji (32 %). Překvapivě nejvíce těch, kteří nedokázali na otázku odpovědět, je v kraji Zlínském a Olomouckém (11 %).

Tabulka 23 Jsou dostačující současná opatření na boj proti korupci na úrovni Vašeho úřadu? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně dostačující	30,9	6,7	42,2	31,8	40,0	21,6	23,3	28,2	40,3	23,8	40,6	31,3	28,8	31,5	23,8
Spíše dostačující	39,8	38,3	36,4	47,0	35,0	40,5	45,2	53,8	31,9	47,6	31,9	33,3	40,9	40,7	45,5
Spíše nedostačující	18,8	33,3	15,6	15,2	11,7	27,0	20,5	12,8	13,9	25,4	18,8	21,9	16,7	14,8	19,8
Rozhodně nedostačující	4,4	8,3	1,9	3,0	3,3	8,1	4,1	2,6	5,6	0,0	4,3	7,3	3,0	5,6	5,9
Nevím, nedokážu říci	6,1	13,3	3,9	3,0	10,0	2,7	6,8	2,6	8,3	3,2	4,3	6,3	10,6	7,4	5,0

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Zůžeme-li otázku na **opatření bojující proti korupci na úrovni úřadu**, vzorec odpovědí mezi respondenty nalézt nelze. Jako neoptimističtější (tj. dostatečná opatření) patří Liberecký kraj (82 %), Středočeský (79 %) a Jihočeský (78 %), naopak nejhůře je hodnocena situace v hl. m. Praze (42 %), Karlovarském (34 %) a Jihomoravském kraji (29 %). Desetina respondentů nedokázala odpovědět v hl. m. Praze, Olomouckém kraji a kraji Plzeňském.

Tabulka 24 Zlepšila se kontrola správy EU fondů ve Vašem kraji za poslední rok, tak aby se předcházelo podvodům a korupci? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	8,9	8,3	11,0	12,1	6,7	16,2	11,0	5,1	6,9	9,5	11,6	6,3	9,1	7,4	5,0
Spíše ano	42,2	33,3	47,4	45,5	45,0	32,4	50,7	46,2	38,9	47,6	37,7	39,6	30,3	44,4	42,6
Spíše ne	29,8	35,0	26,0	34,8	25,0	29,7	27,4	28,2	26,4	30,2	23,2	32,3	39,4	35,2	29,7
Rozhodně ne	5,1	6,7	5,2	3,0	0,0	13,5	1,4	5,1	12,5	3,2	10,1	4,2	4,5	1,9	3,0
Nevím, nedovedu posoudit	14,1	16,7	10,4	4,5	23,3	8,1	9,6	15,4	15,3	9,5	17,4	17,7	16,7	11,1	19,8

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

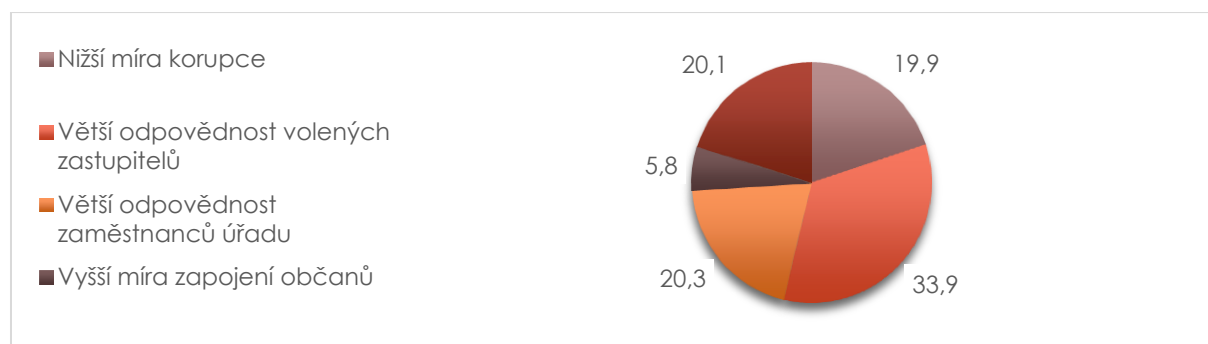
Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

V poslední otázce kontroly a prevence zneužívání EU fondů jsou mezi regiony rozdíly výrazné a většinou jsou respondenti kritičtější v těch regionech, ve kterých v minulosti bylo zneužívání EU fondů odhaleno. Neoptimističtější jsou tak respondenti v Ústeckém kraji (62 %), Středočeském a Pardubickém kraji (57–58 %), naopak kontrola jako účinný nástroj prevence není pozitivně vnímána v Olomouckém, Karlovarském kraji a hl. m. Praze (42–44 %). Relativně velké rozdíly jsou i v podílu respondentů, kteří na otázku odpovědět nedokázali – téměř čtvrtina v Plzeňském kraji, pětina v Moravskoslezském, naproti tomu pouhých 8 % v Karlovarském kraji a 5 % v Jihočeském kraji.

V souvislosti s výše uvedenými otázkami je nutné také hodnotit reálný dopad transparentnosti obecně, stejně jako podrobněji identifikovat ta opatření, která se respondentům jeví v boji proti korupci jako nejzásadnější.

V otázce dopadu vyšší míry transparentnosti na práci veřejné správy si pouze pětina respondentů myslí, že vede k nižší míře korupce (Graf 10). Je možná překvapivé, že vyšší míra transparentnosti je převážně vnímána jako nástroj pro posílení odpovědnosti veřejných funkcionářů a úředníků, stejně jako že si pětina respondentů myslí, že vede k vyšší byrokracii. Téměř 30 % respondentů na tuto otázku neodpovědělo.

Graf 19 Jaký dopad má vyšší míra transparentnosti na práci veřejné správy (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Odpovědi respondentů poskytují jisté odlišnosti. Poměrně logicky se odpovědi liší mezi **zastupiteli** a **úředníky**, kteří právě **transparentnost** „své“ skupiny považují za nástroj vedoucí k vyšší míře odpovědnosti (podle zastupitelů transparentnost vede k odpovědnosti jich samých v 38 % a k odpovědnosti úředníků pouze v 20 %, podle úředníků transparentnost vede k odpovědnosti zastupitelů jen v 15 %, k odpovědnosti úředníků pak v 27 %).

Podle **vzdělání** pak platí, že transparentnost vede převážně k odpovědnosti volených zástupců, je mnohem četnější u vyučených, SŠ a VOŠ (39 – 44 %) – vůbec nejméně pak u VŠ (27 %). Respondenti se ZŠ vzděláním naopak za hlavní dopad považují pokles korupce (50 %), kdežto VŠ naopak až nadprůměrně hodnotí jako hlavní dopad růst byrokracie, a to více než čtvrtina respondentů.

Podle **věku** jsou výrazné odchylky od průměru jen u několika skupin – čím mladší respondenti, tím vyšší váhu přikládají dopadu transparentnosti na míru korupce (až 30 % respondentů do 29 let) a tím méně zmiňují růst byrokracie (9 %). Zlomovou skupinou jsou čtyřicátníci. Také platí, že čím starší respondent, tím vyšší váhu přikládá růstu odpovědnosti volených zastupitelů (až 44 % šedesátníků) a uvádí menší dopad transparentnosti na odpovědnost úředníků (13 % šedesátníků). Z hlediska odpovědí **mužů a žen** je oproti průměru odlišností více – více žen se domnívá, že transparentnost má dopad na odpovědnost zastupitelů i úředníků, méně žen se domnívá, že vede k nižší míře korupce či k vyšší byrokratické zátěži. V případě mužů jsou proporce přesně v opačném gardu, nežli je tomu u žen.

Nejednoznačné jsou pak závěry v případě **velikosti obcí**. S velikostí narůstá role dopadu na nižší míru korupce a zapojení veřejnosti, naopak klesá role míry byrokracie (neplatí u obcí nad 100 tis. obyvatel). V případě volených zastupitelů transparentnost posiluje jejich odpovědnost zejména v nejmenších a největších obcích (přes 38 %), nejméně pak v obcích mezi 1 – 20 tis. obyvateli; naopak v těchto obcích (plus obce do 100 tis. obyvatel) je odpovědnost úředníků (ve srovnání s jinými obcemi) relativně nejvyšší (22 – 24 %). V případě **oblastí/správy** jsou výsledky také nejednoznačné – zatímco směrem od OÚ přes OŘP až po MÚ v zásadě podíly respondentů v prvních čtyřech kategoriích rostou, míra byrokracie naopak klesá – v OÚ je považována za závažný problém a důsledek transparentnosti (přes 26 % respondentů). Výjimečná je pozice KÚ – zde nejvíce respondentů (přes 30 %) za hlavní dopad transparentnosti považuje pokles míry korupce a růst odpovědnosti úředníků, pouze pětina respondentů se domnívá, že vede k růstu odpovědnosti zastupitelů (ve srovnání 34 – 38 % u OÚ, OŘP, MÚ), pouhých 11 % se domnívá, že transparentnost vede k nárůstu byrokracie.

Souhrn výsledků podle krajů ukazuje *Tabulka 25*, ale pro stručnost vybereme pouze některé výsledky.

Tabulka 25 Jaký dopad má vyšší míra transparentnosti na práci veřejné správy (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Nižší míra korupce	19,9	24,4	23,6	15,7	17,5	16,7	23,2	7,7	16,0	31,9	15,9	21,7	13,6	12,9	20,5

Větší odpovědnost volených zastupitelů	33,9	28,9	31,8	35,3	42,5	25,0	37,5	23,1	30,0	34,0	27,3	37,7	38,6	45,2	33,7
Větší odpovědnost zaměstnanců úřadu	20,3	22,2	15,5	29,4	20,0	29,2	16,1	42,3	18,0	14,9	29,5	14,5	22,7	9,7	20,5
Vyšší míra zapojení občanů	5,8	6,7	8,2	5,9	5,0	8,3	1,8	11,5	6,0	2,1	6,8	7,2	0,0	12,9	3,6
Vyšší míra byrokracie	20,1	17,8	20,9	13,7	15,0	20,8	21,4	15,4	30,0	17,0	20,5	18,8	25,0	19,4	21,7

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Transparentnost ve veřejné správě vede k nižší míře korupce podle respondentů v **Pardubickém kraji, následované hl. m. Prahou a Středočeským krajem**, a to **výrazně nadprůměrně** (o 4 – 12 p.b.). Naprosto nejmenší dopad je jí přičítán v Libereckém kraji, kde respondenti také nejméně často uváděli dopad na odpovědnosti volených zastupitelů. Nejvyšší podpory tohoto opatření se těší ve Zlínském a Plzeňském kraji (43 – 45 %). Transparentnost jako důvod pro vyšší odpovědnost úředníků je bezprecedentně nejvyšší v Libereckém kraji a více než dvojnásobně převyšuje průměr (42 %), s výrazným odstupem je pak Vysočina, Jihočeský a Karlovarský kraj (29 – 30 %); tento faktor za vůbec nejméně důležitý jak mezi kraji, tak i v rámci kraje, považují respondenti ve Zlínském kraji. Na druhou stranu, právě respondenti **ve Zlínském kraji považují možnost vyššího zapojení občanů za nejvýznamnější mezi kraji následované krajem Libereckým**, zároveň je tento faktor respondenty nejméně zmiňován v kraji Pardubickém, Ústeckém a Olomouckém. Nárůst míry byrokracie je nejvíce zmiňován v Královehradeckém kraji (a spolu s odpovědností zastupitelů v tomto kraji patří k nejčastěji zmiňovaným), následovaný Olomouckým krajem (25 %), nejméně pak v kraji Libereckém, Plzeňském a vůbec nejméně v Jihočeském.

Druhou neméně zajímavou, ale pro hodnocení velmi obtížnou otázkou, je, jaká opatření jsou nejúčinnější v boji proti korupci, jaká se jeví jako nejméně účinná a jaká opatření pomáhají předcházet zneužívání EU fondů.

Mezi odpověďmi respondentů na otázku, **jaká opatření považují v boji proti korupci za nejúčinnější**, se nejčastěji objevovalo slovo **transparentnost**. Do podobné skupiny odpovědí patřila i oblast **informovanosti a zveřejňování informací, smluv a záznamů**. Druhou již méně četnou skupinou odpovědí byly ty, které vyzdvihovaly **důslednost kontrol a dohledu**, ale také jasnost pravidel a lepších zákonů. Ve třetí skupině odpovědí respondenti uváděli problematiku morálky, čestnosti, poctivosti, slušnosti a výchovy. V další skupině vyzdvihovali problém málo placených úředníků a nutnosti školení a prevence, a to včetně nutnosti lepšího prověřování zaměstnanců. Již méně časté, ale zajímavé odpovědi, volaly po vyšších a přísnějších trestech, ale i zrušení dotací.

Odpovědi na otázku, **jaké nástroje považují za nejméně účinné**, je poměrně velká paleta. Nejčastěji respondenti uváděli **zákon o střetu zájmů** a s tím související **majetková přiznání**. Velmi často je důvodem přílišná administrativa a složité administrativní procesy, které jsou buď důsledkem aplikace (příliš mnoha) **transparentních mechanismů** (zbytečné

zveřejňování na úřední desce), anebo tlakem shora (metodiky, nařízení), které podle respondentů obecně jen komplikují život, a to zejména v malých obcích. Další skupinou jsou přehnané a **několikanásobné kontroly, nefunkční institut agentů-provokatérů**. Samostatným problémem je **zákon o veřejných zakázkách**, složitost výběrových řízení, která se dají obejít, ale také registr smluv z důvodu anonymizace nejdůležitějších údajů. Jako neúčinná je vnímána i **medializace a skandalizace případů**, která vytvářejí atmosféru presumpce viny úředníků a funkcionářů, ale problematické je i **GDPR, oznamovací povinnost, kamery na pracovištích či pasivita orgánů**. Je zajímavé, že respondenti také jako neúčinné – byť v malé míře – uváděli také školení (vč. školení proti korupci), potrestání formou takového trestu, kdy se korupce vyplácí anebo má podobu pouhých napomenutí. Někteří respondenti opět uváděli, že korupce na malých obcích je nesmysl.

V poslední otázce, tj. **jaké nástroje pomáhají předcházet zneužívání EU fondů**, byla jednoznačně nejčastější odpovědí **důsledná, podrobná a vícenásobná kontrola**, příp. audity. Respondenti také poměrně často volali po **zrušení dotací a distribuci prostředků např. přes RUD přímo do rozpočtu obcí**, část respondentů navrhovala **zrušit dotace nebo EU fondy** jako celek. Často uváděným problémem se ukázal být složitý dotační proces, který by bylo vhodné zjednodušit a vytvořit jasnější pravidla, přetrvávajícím problémem pak problematika „kamarádství“ a „známosti. Zazníval i požadavek tvrdších trestů, zveřejňování dokumentů, registry smluv i obecný požadavek na transparentnost, stejně jako medializace kauz, provedení personální výměny na ROPu a v zastupitelstvech.

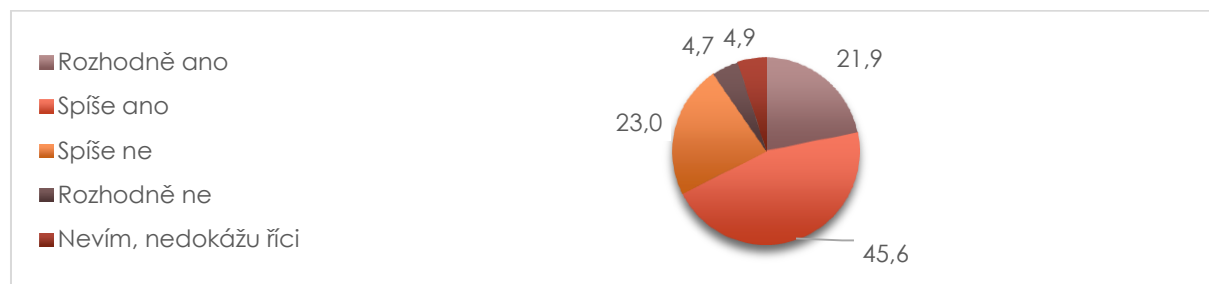
4.2 Vzdělávání veřejné správy a zapojení veřejnosti do boje proti korupci

Průzkum výše identifikoval, že otázka školení a vzdělávání má poněkud ambivalentní charakter – zatímco pro část respondentů představuje jeden z faktorů, který umožňuje odstraňovat potenciální korupční rizika, druhá část vidí školení a vzdělávání velmi skepticky a považuje je za zbytečnost.

Druhý soubor otázek se specificky zaměřoval na zapojení místních akčních skupin (MAS) do boje proti korupci, ale také zapojení do rozhodování o tom, zda zvyšují povědomí o EU fondech a zda nepřispívají ke klientelismu na místní úrovni.

První soubor otázek začneme tou nejjobecnější – zda **vzdělávání zaměstnanců veřejné správy v oblasti korupce pomohlo snížit neúmyslnou korupci**, jak ukazuje *Graf 20* níže.

Graf 20 Pomohlo vzdělávání zaměstnanců veřejné správy v oblasti korupce snížit neúmyslnou korupci (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Zatímco 28 % respondentů se domnívá, že vzdělávání ke snížení neúmyslné korupci nevedlo, dvě třetiny respondentů jsou opačného názoru, přičemž více než pětina tvrdí, že vzdělávání rozhodně ke snížení neúplné korupce vede. Zásadní rozdíl mezi odpověďmi **zastupitelů a úředníků** nejsou, i když zastupitelé jsou mírně optimističtější (69 % vs. 65 %). Odpovědi respondentů podle **vzdělání** jsou již zajímavější – nejskeptičtější, tj. že vzdělávání nevede ke snížení neúmyslné korupce, jsou VOŠ a VŠ (29–30 %) mírně převyšují vyučení a SŠ (27–28 %), nejméně pesimističtí jsou respondenti se ZŠ (11 %). Zároveň platí, že čím vyšší vzdělání, tím menší skupina těch, kteří nedokázali na otázku odpovědět (11 % ZŠ, 2–3 % VOŠ a VŠ).

Ani **věk** zásadním způsobem odpovědi respondentů neovlivňuje, snad jen u padesátníků, kde se pouze 61 % (u ostatních skupin 66–73 %) z nich domnívá, že vzdělávání vede ke snížení neúmyslné korupce.

Zásadní rozdíly nejsou ani mezi **muži a ženami**, i když ženy jsou ke vzdělávání mírně skeptičtější (29 % vs. 26 % mužů).

Větší odlišnosti jsou pak podle **velikosti obce** – nejmenší podíl pesimistů byl z obcí mezi 5–20 tis. obyvateli (23 %), nejvíce optimistů pak v obcích nad 100 tis. obyvatel (76 %) následované právě obcemi mezi 5–20 tis. obyvateli (73 %). V případě **oblasti správy** jsou největšími optimisty respondenti z OÚ a MÚ (67–69 %), OŘP pak vykazují relativně nejmenší podporu (63 %). Nejvyšší podíl těch, co vzdělávání nepovažuje za nástroj snižující neúmyslnou korupci, je KÚ (32 %) a OŘP (29 %), kde byl zároveň také nejvyšší podíl respondentů, kteří odpovědět nedokázali (7–8 %).

Rozdíly mezi **kraji** pak sumarizuje *Tabulka 26*.

Tabulka 26 Pomohlo vzdělávání zaměstnanců veřejné správy v oblasti korupce snížit neúmyslnou korupci (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	21,9	23,3	28,6	9,1	23,3	27,0	17,8	17,9	22,2	28,6	15,9	25,0	24,2	11,1	21,8
Spíše ano	45,6	43,3	42,9	53,0	51,7	32,4	50,7	51,3	41,7	47,6	53,6	38,5	47,0	48,1	42,6
Spíše ne	23,0	18,3	19,5	30,3	16,7	27,0	23,3	25,6	20,8	17,5	24,6	26,0	21,2	31,5	24,8
Rozhodně ne	4,7	8,3	5,2	4,5	0,0	10,8	4,1	2,6	6,9	1,6	2,9	6,3	3,0	3,7	5,0
Nevím, nedokážu říci	4,9	6,7	3,9	3,0	8,3	2,7	4,1	2,6	8,3	4,8	2,9	4,2	4,5	5,6	5,9

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Z tabulky je jasně patrné, že mezi **kraji** existují významné odlišnosti, a to i mezi kraji sousedícími. Zatímco Jihočeský má spolu s Karlovarským a Zlínským nejvyšší podíl skeptiků (35 %), Plzeňský naopak nejnižší ze všech krajů vůbec (17 %). Rozdílné jsou i podíly rezolutních odpovědí „ano“, které jsou nejvyšší ve Středočeském a Pardubickém kraji, nejnižší pak v kraji Jihočeském.

Druhou otázkou je pak **vzdělávání a školení na úrovni úředníků** místních samospráv – obě otázky spolu souvisejí. Proto tam, kde to má smysl, budeme provádět analýzu souběžně. Otázka vzdělávání je pozitivně vnímána 60 % respondentů, v otázce školení (předcházení a řešení) pak pozitivně hodnotilo jen 55 % - tím pádem jsou školení vnímána spíše jako méně dostatečná (39 %) nežli obecné vzdělávání o tom, co korupce je (30 %). V případě hodnocení zastupitelů a úředníků platí, že **úředníci jsou kritičtější** a hodnotí vzdělávání jako nedostatečné v 35 % případů (28 % zastupitelů) a dokonce 43 % v případě školení (36 % zastupitelů). Z hlediska věku platí, že čím starší respondent, tím pozitivněji vzdělávání i školení hodnotí, přičemž tou neoptimističtější skupinou jsou padesátníci a šedesátníci. Naopak o tom, že vzdělávání nevede ke snížení korupčních rizik, jsou přesvědčeni respondenti do 29 let a v případě školení pak třicátníci. Vzdělání odpovědi příliš nediferencuje, pomineme-li respondenty se ZŠ, kteří jsou v otázce vzdělávání i školení neoptimističtější (odpovídalo pouze 9 respondentů), pesimismus jak ke vzdělání (28 % SŠ, 33 % pro VOŠ a VŠ) i školení (36 % SŠ, 46 % VOŠ, 43 % VŠ) s růstem vzdělání spíše mírně roste. Z hlediska odpovědi **mužů a žen**, stále platí, že jsou ženy pesimističtější – pozitivně vzdělávání hodnotí 59 % žen (70 % mužů), školení pak 51 % (ve srovnání s téměř 60 % mužů).

Zohledníme-li kritérium **velikosti obce**, nejsou v odpovědích zásadní rozdíly, vymykají se jen obce mezi 5–20 tis. obyvateli, kde je 37 % podíl skeptiků v případě vzdělávání nejvyšší, v případě školení je tento podíl nejvyšší v případě obcí největších (44 %).

Dělení podle **oblasti/správy** dělí úřady do tří skupin – OÚ vzdělávání hodnotí nejpozitivněji (68 %), následují MÚ a OŘP (61 %) a nejmenší podporu má na KÚ (57 %). Školení soubor dělí ale jen na dvě skupiny – KÚ (pozitivně hodnotí jen 39 % respondentů), ostatní pak 54–57 %. Následující *Tabulka 27* a *Tabulka 28* sumarizují výsledky podle krajů.

Tabulka 27 Jsou úředníci místních samospráv dostatečně vzdělávání o tom, co je to korupce a jaké jsou její podoby podle krajů (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	19,4	18,3	22,7	9,1	20,0	18,9	17,8	17,9	19,4	14,3	24,6	15,6	22,7	18,5	24,8
Spíše ano	45,1	38,3	48,1	51,5	43,3	54,1	49,3	56,4	43,1	36,5	44,9	44,8	47,0	38,9	40,6
Spíše ne	26,2	30,0	23,4	31,8	23,3	18,9	21,9	17,9	20,8	41,3	24,6	29,2	21,2	29,6	29,7
Rozhodně ne	4,2	5,0	3,9	4,5	3,3	8,1	2,7	5,1	6,9	6,3	1,4	6,3	3,0	3,7	1,0
Nevím, nedokážu říci	5,1	8,3	1,9	3,0	10,0	0,0	8,2	2,6	9,7	1,6	4,3	4,2	6,1	9,3	4,0

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Z tabulky je patrné, že nejvíce jsou respondenti o pozitivním vlivu vzdělávání přesvědčeni v **Libereckém kraji** (téměř 75 %), **nejméně pak v Pardubickém kraji** (51 %) – a naopak je to s podíly pesimistů. Je zajímavé, že nejvyšší podíl těch, co odpovědět nedokázali, je v **Plzeňském kraji** (10 %), **nejméně v Karlovarském** (0 %).

Tabulka 28 Jsou úředníci místních samospráv dostatečně školeni, aby korupci předcházeli a potenciální korupční situace řešili podle krajů (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	13,7	10,0	17,5	6,1	10,0	16,2	11,0	15,4	13,9	7,9	17,4	12,5	16,7	13,0	17,8
Spíše ano	41,7	35,0	42,9	42,4	38,3	35,1	57,5	35,9	44,4	34,9	42,0	39,6	47,0	37,0	41,6
Spíše ne	32,8	41,7	29,9	43,9	35,0	35,1	19,2	30,8	23,6	47,6	27,5	35,4	24,2	37,0	34,7
Rozhodně ne	6,2	6,7	6,5	4,5	5,0	13,5	5,5	10,3	8,3	4,8	8,7	6,3	6,1	1,9	4,0
Nevím, nedokážu říci	5,6	6,7	3,2	3,0	11,7	0,0	6,8	7,7	9,7	4,8	4,3	6,3	6,1	11,1	2,0

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

V případě školení se výsledky mírně liší – nejpozitivněji je vnímáno v kraji Ústeckém (69 %) a Olomouckém (64 %), nejkritičtěji pak v Pardubickém (52 %) a Karlovarském (49 %). Výsledky těch, kteří nedokázali na otázku odpovědět, jsou stejné jako v případě vzdělávání.

Související otázkou je problém vzdělávání volených zastupitelů a výsledky jsou v porovnání s úředníky mírně horší. Zatímco 48 % respondentů vzdělávání považuje za dostatečné, v případě školení je to 42 %. Ke vzdělávání je skeptických 48 % respondentů, v případě školení je to nadpoloviční většina (53 %). Odpovědi podle *zastávané funkce* se očekávatelně odlišují – v obou případech jsou zastupitelé pozitivnější jak v případě vzdělávání (54 % zastupitelů vs. 40 % úředníků), tak i školení (48 % zastupitelů vs. 33 % úředníků). Odpovědi respondentů podle *vzdělání* se liší výrazněji a platí, čím vyšší vzdělání, tím klesá míra pozitivního hodnocení vzdělání (více než 60 % u ZŠ a vyučených, dvě pětiny u VOŠ a VŠ), tak i školení (55 % vyučení vs. 36 % VOŠ a VŠ). Platí tedy, že čím vyšší vzdělání, tím je míra vzdělávání i školení vnímána spíše jako nedostatečná. Obdobně hodnotí respondenti i podle *věku* – podíl těch, co hodnotí vzdělávání a školení jako nedostatečné, nežli dostatečné je vyšší u respondentů do 39 let (47–57 %), naopak čtyřicátníci a starší je vnímají relativně více dostatečně (nejvíce pak šedesátníci v 60 % případů). Rozdíly v hodnocení mezi *muži a ženami* jsou stále signifikantní a platí, že ženy jsou mnohem kritičtější jak ve vzdělání (52 % vs. 43 % mužů), tak školení (57 % vs. 47 %).

Podle *velikosti obce* jsou nejvíce přesvědčení o nedostatečnosti vzdělávání zastupitelů obce mezi 1–100 tis. obyvateli (50–52 %), a podobně tak i v případě školení (55–58 %). Paradoxně tak nejmenší obce do 1 tis. obyvatel i velká města s více jak 100 tis. obyvatel tak hodnotí situaci mnohem pozitivněji, hodnocení dostatečnosti nástrojů ani v těchto obcích nedosahuje nadpoloviční většiny (vyjma vzdělávání v nejmenších obcích). Podle *oblasti/správy* jsou výsledky odlišné od hodnocení úředníků – nejpozitivněji situaci ve vzdělávání hodnotí respondenti v OÚ (téměř 50 %) a MÚ (49 %), KÚ s odstupem 41 % a nejméně pozitivně je situace vnímána v ORP (kde je tedy logicky nejvíce respondentů, kteří hodnotili situaci jako nedostatečnou). Na druhou stranu je nutné přiznat, že podíl skupin pozitivně a negativně

hodnotících vzdělávání je v každé oblasti (vyjma OŘP) relativně vyrovnaný. V případě vzdělávání je pořadí stejné, i když se % liší (44 % OÚ a MÚ, 37 KÚ a 31 % OŘP hodnotili situaci jako dostatečnou), ovšem podíl těch nespokojených (tj. školení jsou nedostatečná) je vyjma u KÚ nadpoloviční většina ze všech respondentů odpovídající na jednotlivých úřadech.

Tabulka 29 Jsou volení zastupitelé obcí dostatečně vzděláni o tom, co je to korupce a jaké jsou její podoby – podle krajů (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	11,4	13,3	14,3	10,6	13,3	8,1	8,2	10,3	13,9	6,3	10,1	11,5	3,0	20,4	11,9
Spíše ano	36,5	35,0	40,3	39,4	43,3	24,3	34,2	28,2	30,6	30,2	42,0	32,3	43,9	27,8	43,6
Spíše ne	36,1	31,7	31,2	43,9	30,0	40,5	39,7	46,2	30,6	50,8	34,8	36,5	37,9	37,0	30,7
Rozhodně ne	11,8	13,3	11,7	4,5	6,7	27,0	12,3	12,8	18,1	11,1	11,6	12,5	7,6	11,1	10,9
Nevím, nedokážu říci	4,2	6,7	2,6	1,5	6,7	0,0	5,5	2,6	6,9	1,6	1,4	7,3	7,6	3,7	3,0

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Tabulka 29 prezentuje odlišnosti odpovědí respondentů podle krajů – a jak je hned na první pohled patrné, rozdíly jsou poměrně velké. Zatímco nejméně optimistické – a tedy přesvědčení o nedostatečnosti vzdělávání – jsou regiony severní části Čech (Liberecký a Karlovarský 57–59 %), nejvíce respondentů, jež jsou přesvědčeni, že vzdělávání je dostatečné, je v Plzeňském (57 %), Středočeském a Moravskoslezském kraji (55 %). Poměrně výjimečně vysoký podíl je rozhodných odpovědí o nedostatečnosti vzdělávání v Karlovarském kraji (více než čtvrtina respondentů).

Tabulka 30 Jsou zastupitelé obcí dostatečně školeni, aby korupci předcházeli a potenciální korupční situace řešili – podle krajů (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	9,4	8,3	11,0	6,1	11,7	5,4	9,6	10,3	12,5	4,8	8,7	12,5	1,5	16,7	8,9
Spíše ano	32,3	35,0	37,7	34,8	40,0	13,5	28,8	25,6	27,8	28,6	31,9	24,0	42,4	29,6	36,6
Spíše ne	40,3	31,7	33,8	50,0	35,0	37,8	45,2	46,2	34,7	49,2	47,8	46,9	37,9	38,9	36,6
Rozhodně ne	12,3	13,3	13,0	6,1	6,7	35,1	11,0	15,4	16,7	14,3	8,7	9,4	10,6	11,1	11,9
Nevím, nedokážu říci	5,7	11,7	4,5	3,0	6,7	8,1	5,5	2,6	8,3	3,2	2,9	7,3	7,6	3,7	5,9

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

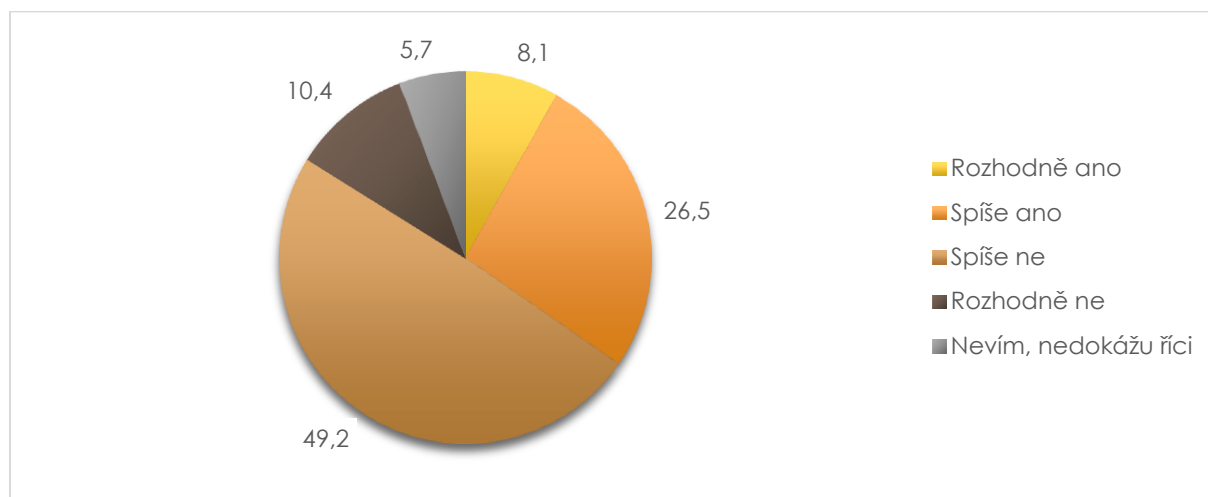
Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Tabulka 30 ukazuje výsledky odpovědí v případě školení a vykazuje mírně odlišné výsledky oproti předchozí Tabulka 29. Nejvyšší spokojenost se školeními, tj. že jsou dostatečná, je

v **Plzeňském kraji** (52 %) a **Středočeském kraji** (49 %). Nevětší podíl kritiků, kteří **školení hodnotí jako nedostatečná**, je v **Karlovarském kraji** (73 %), **Pardubickém** (64 %) a **Libereckém** (62 %). Překvapivě nejvyšší podíl respondentů, kteří nedokázali odpovědět, je v hl. m. Praze (12 %), nejméně pak na Vysočině (3 %).

Druhou velkou skupinou otázek je **zapojení veřejnosti do boje proti korupci**. První z obecnějších otázek se zaměřovala na aktivní zapojení občanů do boje proti korupci.

Graf 21 Zapojují se občané aktivně do boje proti korupci na úrovni místních samospráv (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Z odpovědí jasně vyplývá, že pouhá třetina respondentů odpověděla na otázku kladně, že se veřejnost zapojuje aktivně, ovšem celé tři pětiny se domnívají opak a 6 % odpovědět nedokázalo. Podle **zastávané funkce** se odpovědi respondentů výrazně liší – zatímco 39 % zastupitelů hodnotilo aktivní zapojení občanů pozitivně, v případě úředníků je to pouze 29 %. Přesto platí, že aktivní zapojení občanů pozitivně vnímá nadpoloviční většina zastupitelů (56 %) i úředníků (65 %). S růstem vzdělání respondentů postupně tento optimismus klesá (z 56 % u ZŠ až na 31 % u vysokoškoláků). Přibližně osmina respondentů se ZŠ a vyučených odpovědět nedokázalo. Z hlediska **věku** relativně odchylní se odpovědi nalezneme u mladších 29 let a starších 69 let, kteří se domnívají přibližně ve 40 % případů, že se občané aktivně zapojují – u ostatních skupin jde v průměru o 32 % respondentů. V celém souboru **jsou ženy ve srovnání s muži stále skeptičtější** – 31 % z nich se domnívá, že se veřejnost zapojuje (38 % mužů).

Výsledky podle **velikosti obce** již tak jednoznačné nejsou – nejvyšší podíl zapojení občanů je v obcích mezi 5–20 tis. obyvateli (téměř 44 %), následované největšími a zároveň nejmenšími obcemi (35–37 %). Největšími skeptiky, co se zapojení – či přesněji nezapojování občanů týče – byli respondenti v obcích s 1–5 tis. obyvateli (64 %) a v obcích s 20–100 tis. obyvateli (62 %). Podle **oblastí/správ** jsou pesimističtější respondenti v OŘP (32 %), v ostatních pak 35–38 %. Ve všech úřadech se tak nadpoloviční většina respondentů domnívá, že se občané aktivně nezapojují.

Tabulka 31 Zapojují se občané aktivně do boje proti korupci na úrovni místních samospráv podle krajů (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	8,1	3,3	14,3	12,1	8,3	5,4	9,6	7,7	9,7	3,2	7,2	5,2	3,0	9,3	6,9
Spíše ano	26,5	33,3	25,3	27,3	28,3	13,5	30,1	30,8	13,9	33,3	29,0	28,1	28,8	27,8	22,8
Spíše ne	49,2	38,3	46,8	50,0	46,7	64,9	45,2	51,3	55,6	50,8	50,7	49,0	56,1	48,1	46,5
Rozhodně ne	10,4	18,3	9,7	9,1	5,0	13,5	8,2	5,1	15,3	9,5	11,6	11,5	7,6	7,4	11,9
Nevím, nedokážu říci	5,7	6,7	3,9	1,5	11,7	2,7	6,8	5,1	5,6	3,2	1,4	6,3	4,5	7,4	11,9

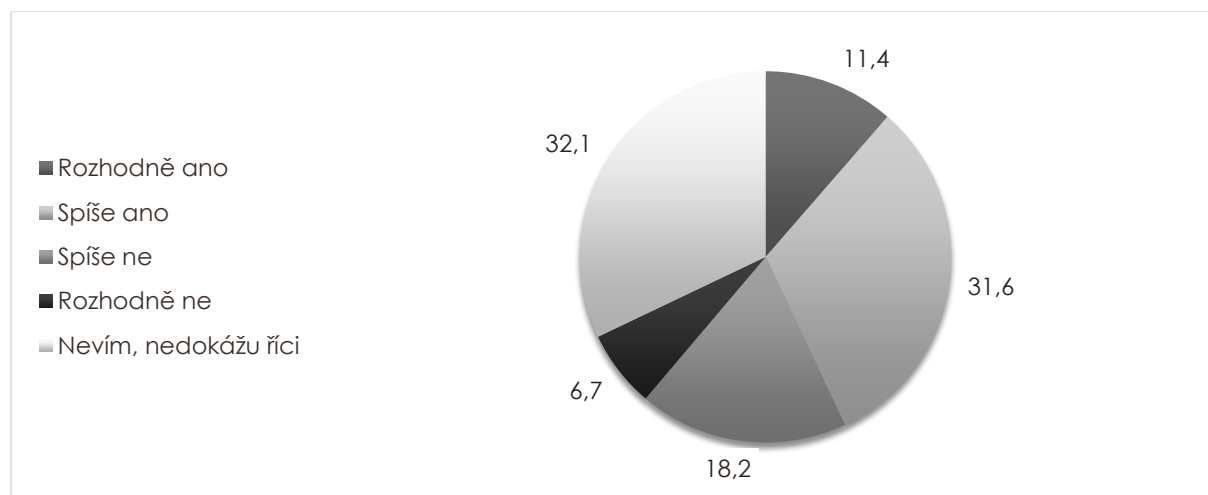
Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Tabulka 31 ukazuje významné disproporce mezi **kraji**. Zatímco **největšími pesimisty ohledně zapojení jednotlivých respondentů jsou v Karlovarském kraji (78 %) a Královéhradeckém kraji (71 %)**, největší optimisté v otázce zapojení občanů do boje proti korupci nalezneme v kraji Středočeském, Jihočeském a Ústeckém kraji (39 %). Překvapivý je výsledek z hl. m. Prahy, kdy téměř jedna pětina respondentů tvrdí, že se veřejnost rozhodně nezapojuje.

Druhý soubor otázek se specificky zaměřují na **působení MAS**. První otázka zjišťovala, zda pomáhají participaci na rozhodování, jak ukazuje Graf 22.

Graf 22 Pomáhají MAS participaci na rozhodování (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Celkem 43 % respondentů se domnívá, že MAS rozhodování napomáhají, opak si myslí čtvrtina respondentů. Překvapivý je třetinový podíl respondentů, kteří odpovědět nedokázali. Výrazně **rozdíly jsou ale v odpovědích zastupitelů a úředníků** – zatímco téměř polovina zastupitelů se domnívá, že rozhodování napomáhají, v případě úředníků jde jen o čtvrtinu. Navíc, 45 % úředníků na otázku odpovědět nedokázalo (zastupitelů pouhých 23 %). Výrazně optimističtí jsou také respondenti se ZŠ (56 %) a vyučení (48 %), u ostatních skupin je podíl 40–44 %. Přibližně čtvrtina respondentů je v této otázce skeptická napříč **vzdělaností**

strukturou. Platí také, že čím vyšší vzdělání, tím je relativně podíl těch, co odpovědět nedokázali, vysoký (30 %, nejvíce 36 % u SŠ). V případě **věku** jsou nejoptimističtější v zapojení MAS do rozhodování nejmladší (do 29 let) a šedesátníci (obě skupiny 49–51 %), nejméně pak třicátníci a padesátníci (39 %). U osob starších šedesáti let je patrný pokles těch, kteří odpovědět nedokázali (18–26 % ve srovnání s 30–36 % u ostatních skupin). Rozdíl mezi odpověďmi **mužů a žen** zůstává obdobný jako v případě otázky výše – optimismus mužů 47 % a 39 % žen, ale i v případě pesimismu je podíl mužů vyšší (29 % vs. 21 % žen). Celkem dvě pětiny žen ovšem na otázku odpovědět nedokázalo (23 % mužů).

Podle **velikosti obcí** s rostoucí velikostí klesá podíl respondentů, kteří se domnívají, že MAS přispívají k rozhodování (od 48 % u obcí do 1 tis. obyvatel až po 35 % v obcích nad 100 tis. obyvatel). Negativně pak hodnotí 17–25 % respondentů. Zároveň ovšem platí, že s růstem velikosti obce postupně narůstá podíl respondentů, kteří na otázku odpovědět nedokázali (26 % v nejmenších obcích a 45 % v obcích největších). Podle oblasti/správy jsou optimisté jak v OÚ a KÚ (45–47 %), 40 % MÚ a 34 % ORP. V ORP je také nejvyšší podíl těch, co odpovědět nedokázali (41 %, nejméně pak v OÚ 26 %).

Tabulka 32 Napomáhají MAS k participaci na rozhodování podle krajů? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	11,4	8,3	12,3	7,6	10,0	10,8	16,4	7,7	18,1	9,5	7,2	8,3	16,7	13,0	10,9
Spíše ano	31,6	33,3	27,9	43,9	28,3	13,5	32,9	46,2	29,2	30,2	36,2	32,3	36,4	29,6	26,7
Spíše ne	18,2	11,7	21,4	22,7	25,0	18,9	17,8	7,7	15,3	11,1	23,2	16,7	15,2	22,2	18,8
Rozhodně ne	6,7	3,3	7,1	9,1	1,7	18,9	4,1	10,3	8,3	9,5	7,2	8,3	4,5	3,7	4,0
Nevím, nedovedu posoudit	32,1	43,3	31,2	16,7	35,0	37,8	28,8	28,2	29,2	39,7	26,1	34,4	27,3	31,5	39,6

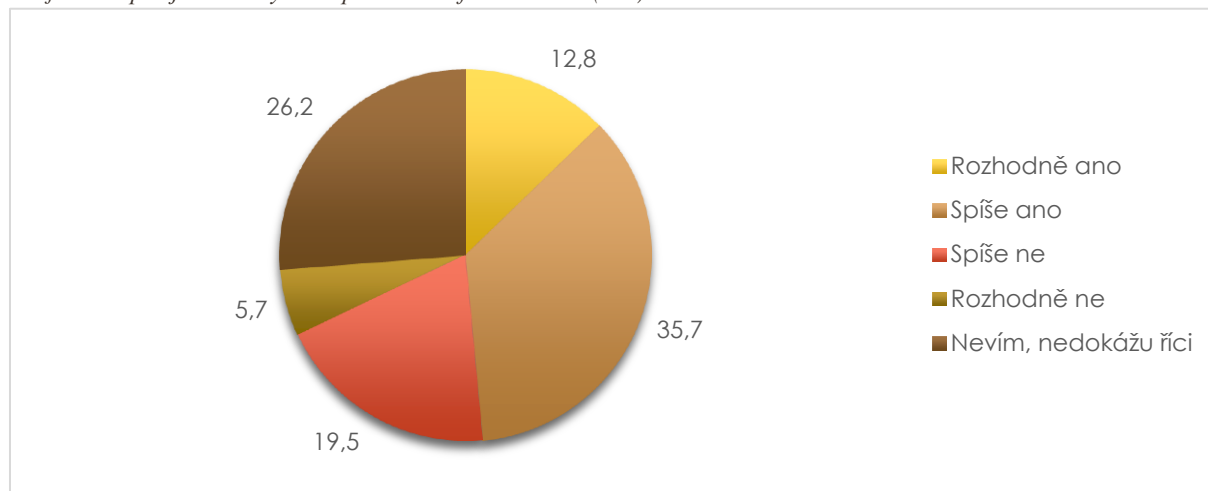
Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Mezi kraji nalezneme výrazné disproporce. Relativně nejvíce respondentů přesvědčených o pozitivním vlivu MAS na rozhodování je v Libereckém, Olomouckém a Jihočeském kraji (50–53 %), největšími skeptiky jsou v kraji Karlovarském, Vysočině a také v Jihočeském kraji (30–38 %). Nejvíce respondentů, kteří odpovědět nedokázali, je v Praze (43 %), Pardubickém a Moravskoslezském kraji (shodně 40 %), nejméně naopak v Jihočeském.

Druhá otázka v souvislosti s **MAS** se týkala toho, jestli pomáhají **zvyšovat povědomí o фондах EU**. Graf 23 ukazuje názor respondentů.

Graf 23 Přispívají MAS k vyššímu povědomí o fondech EU? (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Necelá polovina respondentů (49 %) se domnívá, že MAS povědomí o fondech zvyšují, čtvrtina respondentů jsou názoru, že ne. Zbylá čtvrtina respondentů na otázku nedokázala jasně odpovědět. **Rozdíly v odpovědích mezi zastupiteli a úředníky jsou poměrně zásadní – zastupitelé mnohem více věří, že MAS povědomí zvyšují (58 % ve srovnání s 35 % úředníků), pětina respondentů v obou skupinách si myslí opak. Významná diference je tak v podílu těch, kteří odpovědět nedokázali – 17 % zastupitelů a 40 % úředníků.**

Vzdělání také příliš soubor respondentů neštěpí – kromě SŠ a VŠ, kde podíl respondentů, jež si myslí, že MAS povědomí o EU fondech zvyšují, přesáhl absolutní většinu ze všech (52–54 %), v ostatních skupinách je tento souhlas také vysoký a pohybuje se mezi 45–48 %. Platí ale, že podíl respondentů, kteří si to nemyslí, s vyšším vzděláním mírně roste (23 % u ZŠ a vyučených až po 32 % VŠ). Podíl těch, kteří odpovědět nedokázali je přibližně pětinový, vyjma SŠ (31 %) a VŠ (14 %). Odpovědi respondentů podle **věku** veliké odlišnosti neposkytuje – pouze u nejmladší populace do 29 let a osob starších 60 let odpověděla nadpoloviční většina, že povědomí o EU fondech zvyšují, v ostatních skupinách se pohybuje kolem 45 %. Opak tvrdí 20–28 % respondentů (logicky nejméně ve skupině do 29 let a starších 60 let). Podíl těch, co nedokázali odpovědět, se pohybuje většinou kolem jedné čtvrtiny, nejvíce u třicátníků a padesátníků (29–30 %), nejméně pak u starších 60 let (18–22 %).

Rozdíly v odpovědích mezi **muži a ženy** jsou **mnohem nižší**, než u jiných otázek – 52 % mužů a 45 % žen se domnívá, že MAS přispívají k povědomí o EU fondech, více mužů, než žen si ale myslí také pravý opak (28 % vs. 23 %)! Na otázku nedokázala odpovědět pětina mužů a celá třetina žen.

Z hlediska **velikosti obce** je obrázek komplikovanější. S růstem velikosti obce klesá míra souhlasu s kladenou otázkou (nejvyšší v obcích do 1 tis. obyvatel – 56 %, nejnižší v obcích mezi 20–100 tis. obyvateli (34 %), ve kterých je také nejvyšší míra nesouhlasu (30 %). Zároveň také platí, že **podíl těch, kteří na otázku odpovědět nedokázali, s rostoucí velikostí roste** – v nejmenších obcích je podíl ani ne pětinový, v obcích s více jak 5 tis. obyvateli je téměř konstantní na úrovni 35–37 %! Významné disproporce jsou také v případě

rozdělení odpovědí podle oblastí/správy. Nejvyšší souhlas s otázkou je v případě OÚ (53 %) a KÚ (49 %), nejnižší naopak v OŘP (32 %). Paradoxně nejvyšší podíl nesouhlasu je v KÚ a MÚ (19–21 %), kde je i třetinový podíl těch, kteří odpovědět nedokázali. Třetina respondentů nedokázala odpovědět také v OŘP, nejmenší skupina je pak OÚ (20 %). *Tabulka 33* ukazuje rozdíly v odpovědích respondentů podle krajů.

Tabulka 33 Přispívají MAS k vyššímu povědomí o fondech EU podle krajů (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	12,8	8,3	13,0	10,6	13,3	8,1	12,3	7,7	16,7	11,1	11,6	16,7	21,2	14,8	8,9
Spíše ano	35,7	40,0	38,3	47,0	35,0	24,3	31,5	25,6	36,1	31,7	31,9	31,3	42,4	31,5	40,6
Spíše ne	19,5	15,0	20,8	18,2	21,7	24,3	24,7	30,8	15,3	19,0	23,2	16,7	10,6	24,1	16,8
Rozhodně ne	5,7	5,0	4,5	7,6	1,7	13,5	0,0	7,7	5,6	6,3	13,0	8,3	3,0	5,6	4,0
Nevím, nedovedu posoudit	26,2	31,7	23,4	16,7	28,3	29,7	31,5	28,2	26,4	31,7	20,3	27,1	22,7	24,1	29,7

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

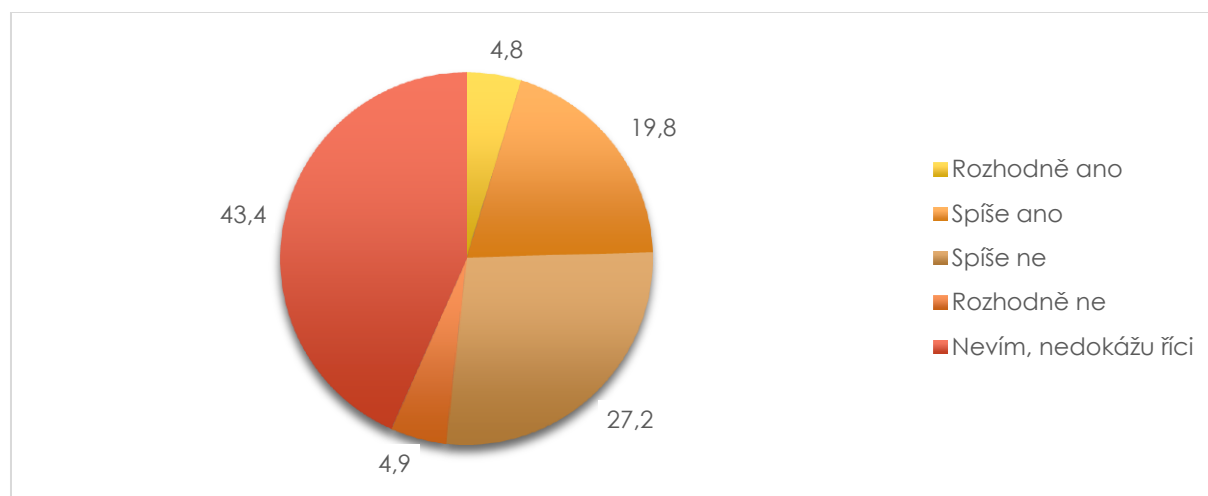
Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Z odpovědí respondentů podle jednotlivých **krajů** vyplývá, že nejvíce souhlasí respondenti z Jihočeského kraje (58 %), relativně nejmenší souhlas vyslovili respondenti v Libereckém a Karlovarském kraji (třetina) – v těchto krajích je také nejvyšší míra nesouhlasu (38–39 %). Nejnižší podíl těch, co nesouhlasí, je v Olomouckém kraji (14 %) a hl. m. Praze (20 %).

V hl. m. Praze a v Pardubickém kraji je ovšem nejvyšší podíl respondentů, kteří odpovědět nedokázali (32 %), nejnižší pak v Jihočeském kraji.

Třetí otázka zjišťovala, zda **MAS přispívají k místnímu klientelismu** (*Graf 24*).

Graf 24 Přispívají MAS k místnímu klientelismu (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Na první pohled je patrné, že pouze čtvrtina respondentů se domnívá, že MAS k místnímu klientelismu přispívají, opačného názoru je necelá třetina. Relativně **velmi vysoký je podíl těch, co odpovědět nedokázali – více než 43 %!** Významné rozdíly v odpovědích mezi zastupiteli a úředníky jsou především v podílu těch, kteří si nemyslí, že by MAS k místnímu klientelismu přispívali (42 % zastupitelů a 27 % úředníků) a podílu těch, kteří odpovědět nedokázali (30 % zastupitelů a 45 % úředníků).

Vzorec nebo trend je v souvislosti se **vzděláním** obtížné najít. To, že MAS k místnímu klientelismu přispívají, si nejvíce myslí vyučení (45 %) a VOŠ (41 %), v ZŠ třetina a SŠ a VŠ přibližně čtvrtina. Míra nesouhlasu s touto otázkou má přesně opačné pořadí a pohybuje se mezi 26 % (vyučení) až 44 % (ZŠ). Podíl těch, kteří odpovědět nedokázali, je nejvyšší u SŠ (40 %) a VŠ (36 %), nejnižší u ZŠ (22 %). Věk respondentů vykazuje jistou trendovou závislost – s růstem věku až do 59 let klesá podíl těch, kteří si myslí, že MAS k místnímu klientelismu přispívají (z 35 % u nejmladších až po 24 %), u starších 60 let opět narůstá na 33 %, resp. 2 % u starších 69 let. Naopak, že **MAS nevedou k místnímu klientelismu, se nejvíce domnívá skupina starších 69 let** (45 %), čtyřicátníci (41 %) a padesátníci (35 %), u ostatních věkových skupin se pohybuje kolem 30 %. Padesátníci jsou také největší skupinou, kde respondenti odpovědět nedokázali (41 %), nejmenší starší 69 let (27 %) – u všech ostatních se podíl pohybuje kolem 33–39 %.

Z hlediska odpovědi **mužů a žen** jsou rozdíly opět v podílu nesouhlasu (41 % mužů vs. 29 % žen) i v podílu těch, kteří odpovědět nedokázali (30 % mužů, 43 % žen). Podíl těch, kteří se domnívají, že MAS přispívají k místnímu klientelismu, je 27–28 %.

Pokud se podíváme na odpovědi podle **velikosti obce**, až v obcích nad 100 tis. obyvatel, kde si 35 % respondentů myslí, že MAS k místnímu klientelismu vedou, je podíl velmi vyrovnaný (25–29 %). Nejvíce respondentů si pravý opak myslí v obcích do 5 tis. obyvatel (38–39 %), nejméně v obcích nad 100 tis. obyvatel (25 %). S rostoucí velikostí města také roste podíl těch, kteří odpovědět nedokázali (32 % v nejmenších obcích, 45 % v obcích s 20–100 tis. obyvateli).

Podle **oblasti/správy** výrazné diference pozorovat nelze – v otázce souhlasí nejvíce respondentů v MÚ (31 %), v ostatních se podíl pohybuje mezi 25 a 28 %. Naopak názor, že MAS místní klientelismus nezvyšují, zastává 40 % respondentů z OÚ, 30 % z KÚ a MÚ, nejméně pak v OŘP (26 %). Zároveň v OŘP je také nejvyšší podíl těch, co nedokázali odpovědět (48 %, nejnižší v OÚ (třetina). Tabulka 34 ukazuje rozdělení odpovědí podle krajů.

Tabulka 34 Přispívají MAS k místnímu klientelismu / podle kraj (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	5,1	3,3	5,8	3,0	0,0	5,4	5,5	5,1	6,9	3,2	7,2	9,4	3,0	9,3	2,0
Spíše ano	22,8	33,3	22,1	33,3	15,0	13,5	15,1	23,1	23,6	27,0	21,7	21,9	28,8	13,0	23,8
Spíše ne	25,1	20,0	24,7	24,2	30,0	27,0	31,5	23,1	25,0	14,3	27,5	26,0	16,7	33,3	26,7
Rozhodně ne	10,3	3,3	8,4	9,1	8,3	5,4	12,3	12,8	13,9	15,9	8,7	8,3	15,2	13,0	10,9

Nevím, nedovedu posoudit	36,8	40,0	39,0	30,3	46,7	48,6	35,6	35,9	30,6	39,7	34,8	34,4	36,4	31,5	36,6
--------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

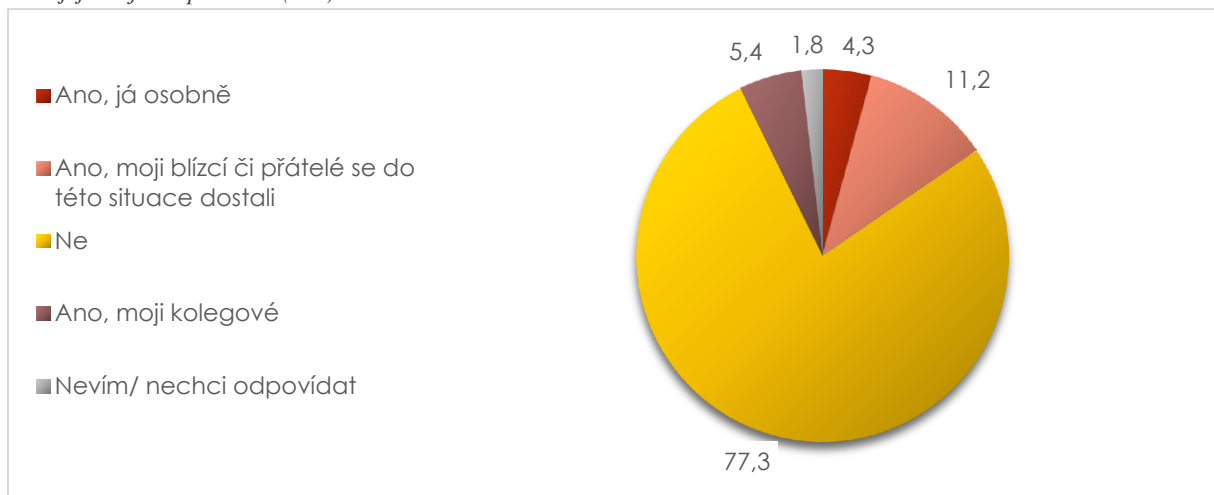
Nejvíce respondentů souhlasí s tím, že MAS k místnímu klientelismu přispívají v hl. m. Praze (37 %) a Jihočeském kraji, nejméně pak v Plzeňském (15 %) a Karlovarském kraji (19 %). Podíl těch, kteří si myslí opak, tj. že MAS k místnímu klientelismu nepřispívají, se domnívá nejvíce respondentů ve Zlínském kraji (46 %) a Ústeckém kraji (44 %), nejméně pak v hl. m. Praze (23 %) a Pardubickém kraji 30 %. Rozdíly jsou v podílech těch, kteří odpovědět nedokázali – téměř polovina respondentů v Karlovarském kraji (49 %) a Plzeňském (47 %), nejméně pak v Jihočeském (30 %) – běžně se hodnoty pohybují kolem 35 %.

5. Zkušenost respondentů s korupcí a reakce na korupci

Poslední tematická oblast řešená v rámci dotazníku se týkala osobní zkušenosti respondentů s korupcí a také otázky, jak by se v případě, že by se s korupcí setkali, zachovali.

První otázka zjišťovala, zda se respondent **setkal se situací, že kdy mu zastupitel anebo pracovník samosprávy naznačil, že by chtěl úplatek či protislužbu**, nebo jej o něj sám požádal, jak prezentuje *Graf 25*.

Graf 25 Setkal jste se situací, že kdy mu zastupitel anebo pracovník samosprávy naznačil, že by chtěl úplatek či protislužbu, nebo jej o něj sám požádal? (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Více než 77 % respondentů uvedlo, že žádnou takovou zkušenost ani osobní, ani ve svém okolí nemá. Celkem 4 % respondentů se s podobnou situací osobně setkalo, v 5 % šlo kolegy respondentů a 11 % respondentů odpovědělo, že se do této situaci dostal někdo z jejich blízkých nebo přátel. Necelá 2 % nevěděla nebo nechtěla odpovědět. Výsledky podle vykonávané funkce příliš velké odlišnosti nepřinášejí, i když **úředníci se o něco málo častěji setkali s korupcí u kolegů** (6 %) nebo vůbec (celé čtyři pětiny), naopak **mírně vyšší je číslo osobní zkušenosti u zastupitelů** (5,7 % ve srovnání s 2,3 % u úředníků). Příliš mnoho odchylek od výše uvedených hodnot nelze najít ani podle vzdělání u vyučených, SŠ a VOŠ. Extrémní výchylka je u ZŠ (pouze 9 respondentů), kdy 56 % má zkušenost v okolí mezi svými blízkými a přáteli a pouhá třetina se s ní nesečkala, a u VŠ, kdy je mírně vyšší počet těch, kteří se s korupcí nikdy nesečkali (83 %) a méně jich odpovědělo, že se s ní setkali jejich blízcí a přátelé (8 %). Rozdíly jsou i v odpovědích podle **věku – extrémně vysoká je ve srovnání s ostatními skupinami situace s korupcí u blízkých a přátel respondentů ve věkové struktuře do 39 let** (15–25 %!), stejně jako v případě zkušenosti s korupcí u kolegů (6–10 %). Osobně se s korupcí nesečkala nikdo ze starších 69 let a setkala se s ní pouhá 2 % třicátníků. Platí také, že **čím vyšší věk, tím vyšší podíl těch, kteří se s korupcí nesečkali vůbec** – od 57 % v nejmladší skupině až po 87 % ve skupině starších 69 let. Pouze ve skupinách do 39 let nechtělo odpovědět 3–5 % respondentů. Odpovědi podle pohlaví mají pouze dvě odchylky od průměru – 5,7 % mužů se s korupcí osobně setkalo (2,9 % žen),

v případě kolegů je pak situace opačná, kdy zkušenost má 4,7 % mužů a 6,2 % žen. Ostatní výsledky oscilují blízko průměrných hodnot.

Podle **velikosti obce** je možné učinit hlavní závěr – **s rostoucí velikostí obce klesá počet respondentů, kteří se s korupcí nesetkali** (84–85 % v obcích do 5 tis. obyvatel, 64 % v obcích 5–20 tis., 70 % v obcích 20–100 tis. a 64 % v obcích nad 100 tis. obyvatel). Nejmenší osobní zkušenost uvedli respondenti v obcích s 5–20 tis. obyvateli (necelé 1 %), nejvyšší pak v obcích s více jak 20 tis. obyvateli (přes 5 %). Také platí, že v obcích s více jak 5 tis. obyvateli je zkušenost mezi blízkými a přáteli mnohem vyšší (11–22 %) nežli v obcích do 5 tis. obyvatel (4–5 %). Podobný závěr platí i v případě zkušenosti s korupcí u kolegů, kde má u větších obcí nad 5 tis. obyvatel zkušenost 8–11 % respondentů, v malých obcích jen 2–4 %. Podle **oblasti/správy** se hodnoty vychylují zejména u MÚ a KÚ, kde je zkušenost osobní (5–9 %), blízkých a přátel (17–20 %) a kolegů (7–14 %) vyšší než na OŘP a OÚ (vyšší hodnota v závorkách vždy patří KÚ). S korupcí se tak nesetkalo 85 % respondentů OÚ, 79 % z OŘP, 67 % MÚ a 51 % KÚ! Jak již bylo uvedeno výše, **korupce se vyskytuje zejména ve velkých městech, krajích a (zřejmě) centrálních orgánech**. Výsledky rozdílů mezi kraji pak ukazuje *Tabulka 35*.

Tabulka 35 Setkal jste se situací, že kdy mu zastupitel anebo pracovník samosprávy naznačil, že by chtěl úplatek či protislužbu, nebo jej o něj sám požádal / podle krajů (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Ano, já osobně	4,3	6,7	5,8	3,0	1,7	2,7	5,5	2,6	2,8	4,8	5,8	4,2	4,5	3,7	3,0
Ano, moji blízcí či přátelé se do této situace dostali	11,2	18,3	11,0	12,1	10,0	10,8	15,1	17,9	9,7	11,1	7,2	12,5	7,6	9,3	7,9
Ne	77,3	60,0	79,2	80,3	86,7	73,0	65,8	79,5	86,1	81,0	76,8	74,0	71,2	79,6	84,2
Ano, moji kolegové	5,4	11,7	2,6	3,0	1,7	10,8	11,0	0,0	0,0	1,6	7,2	8,3	12,1	5,6	4,0
Nevím/ nechci odpovídat	1,8	3,3	1,3	1,5	0,0	2,7	2,7	0,0	1,4	1,6	2,9	1,0	4,5	1,9	1,0

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

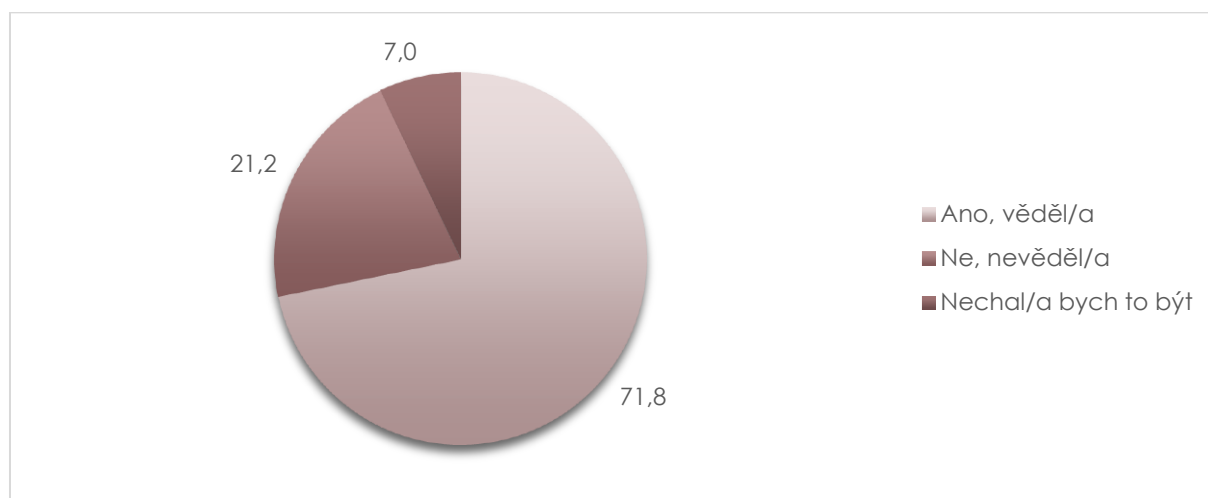
Rozdíly mezi kraji jsou významné – **nejvíce respondentů se s korupcí nesetkalo v Plzeňském a Královéhradeckém kraji (86–87 %), nejmenší podíl je v hl. m. Praze**

(60 %). **Osobní zkušenost s korupcí pak uvádělo nejvíce respondentů z hl. m. Prahy** (téměř 7 %), Středočeského kraje a Vysočiny (téměř 6 %), nejmenší počet respondentů se zkušeností byl z kraje Plzeňského. **Praha také dominuje v případě korupce, se kterou se setkali blízcí a přátelé (18 %)**, v této kategorii mají **nejmenší zkušenost respondenti z Vysočiny**. Nejčastěji se s korupcí setkali kolegové v Olomouckém kraji (12 %) a Praze (11,7 %), naopak vůbec v Libereckém a Královéhradeckém kraji.

Respondenti také mohli uvést, jakou *podobu* tato korupce měla. Vezmeme-li v potaz, že se s ní ať přímo nebo nepřímo setkalo pouze něco málo přes 20 % respondentů z celkového počtu cca 200, na otázku odpovědělo 43 respondentů. Nejčastěji respondenti uváděli **finanční nebo hmotnou kompenzaci při výběrových řízeních a veřejných soutěžích, dále pak u dotací, staveb a pozemků, ale také se objevilo financování voleb, lékař před operací, či vymazání trestního řízení.**

Další dvě otázky směřovaly k **reakci na korupční jednání** – jak se zachovat a jak situaci vyřešit. Odpovědi na otázku mapující, zda by respondenti věděli, jak se zachovat v situaci označované jako korupční, ukazuje *Graf 26*.

Graf 26 V případě, že byste se ve své práci ocitli v situaci označované jako korupční, věděli byste, jak se zachovat? (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Téměř **72 % respondentů** odpovědělo, že by **vědělo, jak se zachovat**, což je jistě pozitivní zjištění. Pětina respondentů by ale nevěděla, jak se zachovat, což je vzhledem ke vzdělávání a školení poměrně velká skupina. Korupční situaci by ignorovalo 7 % respondentů, což je také poměrně hodně. Odpovědi mezi zastupiteli a úředníky se též liší – zatímco tři čtvrtiny zastupitelů ví, jak se zachovat, v případě úředníků jsou to „jen“ dvě třetiny. Necelých 19 % zastupitelů pak neví, jak se zachovat a 6 % by situaci nechala být. U úředníků je podíl těch, co neví, jak se zachovat, téměř 25% a situaci by ignorovalo 8 % respondentů. Mírné rozdíly v odpovědích jsou mezi respondenty i z hlediska **vzdělání**: nejméně respondentů, kteří by věděli, jak se zachovat, má ZŠ (33 %) a VOŠ (61 %), u ostatních skupin jde o 71–74 % respondentů. Jak se zachovat neví 44 % osob se ZŠ a 26 % s VOŠ, v ostatních skupinách jde o 18–23 %. Je překvapivé, že situaci by ignorovalo nejen 22 % ZŠ, ale také 13 % respondentů s VOŠ a 10 % vyučených. U odpovědi podle **věku** respondentů platí, že čím starší respondent, tím vyšší podíl odpovědí sdělujících, že by věděli, jak se v situaci zachovat (56 % u osob do 29 let až 88 % u šedesátníků). Tím také klesá podíl těch, co neví (od 39 % u osob do 29 let až 8 % u šedesátníků). Překvapivě by situaci nejvíce ignorovali třicátníci (11 %) a čtyřicátníci (8 %).

Podle **velikosti obce** nejvíce respondentů tuší, jak situaci řešit, v obcích do 5 tis. obyvatel (74–75 %) a v obcích s 20–100 tis. obyvateli (71 %), nejméně pak v největších obcích 62 %. Opačná pořadí jsou v případě, pokud respondenti nevěděli (odpověď „nevím“ uvedlo 29 %

v obcích s 20–100 tis. obyvatel, ve srovnání s 18 % v nejmenších obcích do 1 tis. obyvatel). Platí i trend, že s rostoucí velikostí obce narůstá podíl těch, kteří by situaci ignorovali (6 % v malých obcích, 9–11 % v obcích větších než 20 tis. obyvatel). V případě *oblastí/správ*y v OÚ a OŘP je podíl těch, co ví, jak se zachovat vyšší (75–78 %) než v MÚ (65 %) a KÚ (56 %), a naopak narůstá podíl těch, kteří neví, jak se zachovat (16 % v OŘP až po 31 % v KÚ) a narůstá i počet těch, kteří by situaci ignorovali (6 % OÚ až po 14 % v KÚ). Rozdělení odpovědí respondentů mezi *kraji* ukazuje *Tabulka 36*.

Tabulka 36 V případě, že byste se ve své práci ocitli v situaci označované jako korupční, věděli byste jak se zachovat / podle krajů? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Ano, věděl/a	71,8	60,0	77,9	60,6	81,7	78,4	75,3	74,4	73,6	74,6	79,7	58,3	66,7	68,5	74,3
Ne, nevěděl/a	21,2	30,0	18,2	30,3	16,7	10,8	16,4	23,1	19,4	17,5	15,9	29,2	21,2	27,8	19,8
Nechal/a bych to být	7,0	10,0	3,9	9,1	1,7	10,8	8,2	2,6	6,9	7,9	4,3	12,5	12,1	3,7	5,9

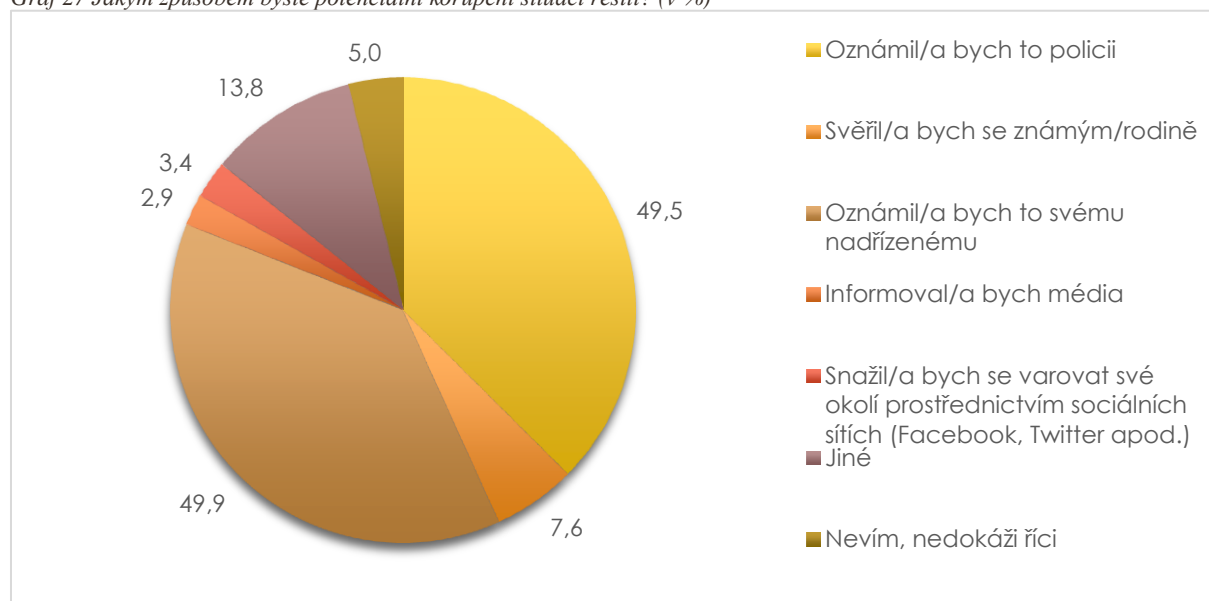
Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Nejvyšší podíl respondentů, kteří by věděli, jak situaci vyřešit, je v Plzeňském kraji (téměř 82 %), nejméně pak v Jihomoravském kraji (58 %) a také v hl. m. Praze (60 %). Situaci by nevědělo, jak řešit, 30 % respondentů z Jihočeského kraje a hl. m. Prahy, nejméně pak v Karlovarském kraji. Nejvíce by situaci ignorovali v Jihomoravském a Olomouckém kraji (přes 12 %), nejméně pak v Plzeňském a Libereckém kraji (2–3 %).

Druhá související otázka mapovala **reakci respondentů**, tj. jakým způsobem by situaci řešili, jak sumarizuje *Graf 27*.

Graf 27 Jakým způsobem byste potenciální korupční situaci řešili? (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

V této otázce mohli respondenti vybírat více odpovědí, a proto součet nedává hodnotu 100 a na otázku odpovědělo pouze 725 z celkových 1010 respondentů. Nejvíce respondentů (téměř polovina) uvedlo dvě odpovědi – obrátili by se na policii a/nebo by korupci oznámili svému nadřízenému. Třetí nejčastější odpověď (ve 14 %) byla, že zvolí jiné řešení než z uvedeného výčtu. Relativně málo z respondentů by se také svěřilo rodině (více než 7 %), zveřejnilo událost na sociálních sítích či informovalo média. Objevily se i odpovědi, kdy respondenti uvádějí, že neví, jak se zachovat.

Z hlediska odpovědí **zastupitelů a úředníků** vyplývají poměrně zásadní odlišnosti. Zatímco **zastupitelé by se v 61 % obraceli na policii** a pouze ve **32 % věc oznámili svému nadřízenému**, v případě **úředníků je poměr opačný** – na policii by se obrátilo „pouze“ 32 %, nadřízenému by to oznámilo 77 % z nich. Tento rozdíl je výsledkem různých pravidel a povahy zastávaného mandátu/funkce. U zastupitelů je také mnohem vyšší podíl odpovědí „jiné řešení“ (18 %) než u úředníků (7 %). Ostatní odpovědi se od výše uvedených celkových průměrů významně neodchylují. Odpovědi podle **vzdělání** zásadní odlišnosti (pomineme-li odpovědi tří respondentů u ZŠ) neposkytují, až na dvě – vyšší podíl respondentů s VOŠ a VŠ uvedlo, že by se obrátilo na svého nadřízeného (54–64 %, ve srovnání s 43–45 % u vyučených a SŠ), a nižší podíl by se jich obrátilo na policii (46–47 %, ve srovnání s 52–53 % u vyučených a SŠ). V rozdělení podle **věku** existuje několik trendů – se zvyšujícím se věkem se **mírně zvyšuje podíl těch, kteří by se obrátili na policii** (46–53 %), **významně klesá podíl těch, kteří by se obrátili na svého nadřízeného** (2/3 u skupiny do 39 let až na 1/3 u šedesátníků; extrémních 6 % u osob starších 69 let je nutné brát s ohledem na jejich již ekonomicky neaktivní věk). Poslední zajímavostí s nárůstem věku i nárůst podílu respondentů, kteří by situaci řešili jinak – 9 % u osob do 29 let hodnota narůstá až na 39 % u osob starších 69 let!

Ve stejných kategoriích se liší také odpovědi **mužů a žen** – zatímco 54 % mužů by se obrátilo na policii, u žen by to bylo 42 %, v případě oznámení nadřízenému by to bylo 38 % mužů a 64 % žen a jiné řešení by zvolilo 19 % mužů a 8 % žen.

Odpovědi respondentů v případě **velikosti obcí** lze shrnout do tří hlavních kategorií, u nichž je možné pozorovat nějaké trendy. S rostoucí velikostí obce (až do 100 tis. obyvatel) klesá podíl osob, které by se obrátili na policii (z 57 % až po 38 %), v největších městech pak opět mírně roste (na 41 %). Obdobně klesající je podíl odpovědi „jiné“ (ze 17 % až na 6–7 %). Naopak, rostoucí trend je v případě oznámení situace svému nadřízenému (z 36 % až na 69 % v největších městech). Výjimečně vysoký podíl odpovědí uvádějících medializaci události (8 %) nebo její zveřejnění prostřednictvím sociálních sítí (7 %) je v městech 5–20 tis. obyvatel.

Z hlediska **oblasti/správy** by se v nejvíce případech na policii obraceli na OÚ (54 %), pak na MÚ (45 %), OŘP (41 %), nejméně na KÚ. Naopak na nadřízeného by se nejméně často obrátili na OÚ (37 %), v ostatních typech se podíl pohybuje mezi 62 % (MÚ) až téměř 70 % (OŘP). Odpověď „jiné řešení“ uvedlo nejvíce respondentů z OÚ (17 %), podíl na OŘP a MÚ byl 11–12 %, na KÚ odpovědělo jen 3 % respondentů. Odpovědi podle krajů sumarizuje *Tabulka 37*.

Tabulka 37 Odpovědi dle krajů na dotaz: Jakým způsobem byste potenciální korupční situaci řešili? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Oznámil/a bych to policii	49,5	55,6	56,7	47,5	51,0	41,4	45,5	44,8	47,2	53,2	61,8	39,3	52,3	51,4	38,7
Svěřil/a bych se známým/rodině	7,6	19,4	4,2	15,0	6,1	13,8	7,3	6,9	5,7	6,4	3,6	8,9	6,8	16,2	2,7
Oznámil/a bych to svému nadřízenému	49,9	72,2	40,8	55,0	38,8	69,0	63,6	55,2	47,2	57,4	38,2	42,9	36,4	43,2	61,3
Informoval/a bych média	2,9	2,8	0,8	0,0	4,1	6,9	3,6	6,9	3,8	8,5	0,0	1,8	0,0	2,7	4,0
Snažil/a bych se varovat své okolí skrz sociální sítě	3,4	5,6	1,7	7,5	4,1	10,3	3,6	6,9	3,8	4,3	1,8	3,6	2,3	2,7	0,0
Jiné	13,8	2,8	20,0	12,5	8,2	6,9	9,1	24,1	24,5	17,0	9,1	12,5	20,5	8,1	9,3
Nevím, nedokážu říci	5,0	2,8	3,3	2,5	10,2	3,4	9,1	3,4	5,7	2,1	5,5	7,1	2,3	5,4	5,3

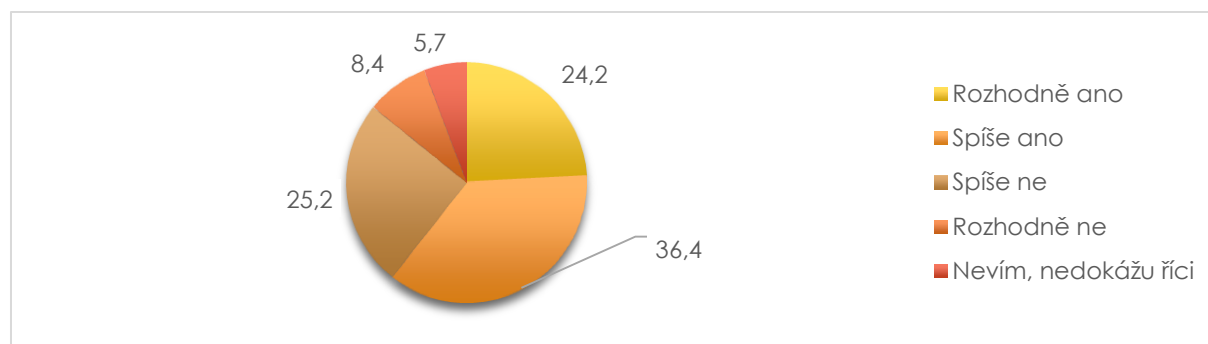
Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Rozdíly v odpovědích podle **krajů** existují. Nejčastěji by se na policii obrátili na Vysočině (62 %), nejméně v Moravskoslezském kraji (39 %). Nadřízenému by věc oznámili nejčastěji respondenti v hl. m. Praze (72 %), nejméně pak v Olomouckém kraji (36 %). Odpověď „jiné řešení“ je nejčastější v Královéhradeckém kraji (téměř čtvrtina respondentů!), nejméně pak v hl. m. Praze (3 %). V Praze by se také v porovnání s ostatními kraji svěřilo rodině či známým téměř pětina populace, nejméně by to udělali respondenti v Moravskoslezském kraji (3 %). K medializaci by nejčastěji přistoupili respondenti z Pardubického kraje (v téměř 9 %), přes sociální sítě by informovala desetina respondentů z Karlovarského kraje.

Další skupina otázek zjišťovala, zda je respondent **dostatečně informován v oblasti korupce** ve dvou módech – jako **občan** a jako **politik/úředník**. Odpovědi z pohledu informovanosti občana prezentuje **Graf 24**.

Graf 28 Jste v oblasti korupce dostatečně informován jako občan? (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Tři pětiny respondentů odpovědělo, že jsou v oblasti korupce dostatečně informováni. Třetina respondentů nicméně tvrdí opak a 6 % nedokázalo jasně odpovědět. Rozdílné odpovědi jsou i v případě zastupitelů a úředníků – **zastupitelé jsou jako občané dostatečně informováni v 68 %, úředníci ovšem jen v 50 %, a tudíž nedostatečná informovanost je podle úředníků vyšší (44 % vs. 26 % zastupitelů).** Podle vzdělání dostatečnou informovanost vnímají všechny skupiny (až na ZŠ 44 %) více než v 55 % případů (nejvíce u vyučených 75 % až 59 % VOŠ). Poměrně nejednotný trend a rozptýl je také v případě pocitu nedostatečné informovanosti – 38 % u VOŠ až na 20 % u vyučených. Jediná extrémní hodnota u odpovědi nevím je u ZŠ (22 %), ale je nutné mít na paměti, že v této skupině odpovídalo jen 9 respondentů.

Kritérium **věku** vykazuje mírně rostoucí trend souhlasu s dostatečnou informovaností s růstem věku (45 % u skupiny do 29 let až po 73 % u starších 69 let, a tedy klesající trend podílu těch, kteří se vyslovili o nedostatečnosti informací (54 % u nejmladších až po 20 % u šedesátníků a extrémních 5 % u starších 69 let).

Podle **pohlaví** se vyjádřilo v případě dostatečné informovanosti 70 % mužů a 61 % žen, opačná poměr je v případě nedostatečné informovanosti (čtvrtina mužů a 42 % žen).

Velikost obce je také určujícím faktorem – **s rostoucí velikostí obce podíl těch, kteří souhlasí s dostatečnou informovaností, klesá** (69 % v nejmenších obcích až 52 % v největších obcích nad 100 tis. obyvatel) a roste podíl těch, kteří se domnívají, že je informovanost v oblasti korupce nedostatečná (25 % v nejmenších obcích až 45 % v obcích největších).

Podle **oblasti/správy** jednoznačné trendy nejsou – dostatečná informovanost je vnímána nejvíce v OÚ (75 %), KÚ a OŘP (56–57 %) a nejméně v MÚ (53 %). Nejvyšší podíl respondentů, kteří se cítí nedostatečně jako občané informování, je na KÚ a MÚ (42 %), OŘP (38 %) a nejméně OÚ (28 %). Výsledky podle jednotlivých krajů ukazuje *Tabulka 38*.

Tabulka 38 Jste v oblasti korupce dostatečně informován jako občan podle krajů? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	24,2	23,3	29,2	28,8	28,3	16,2	20,5	15,4	26,4	15,9	27,5	21,9	24,2	27,8	21,8
Spíše ano	36,4	31,7	37,7	31,8	35,0	45,9	28,8	56,4	38,9	42,9	34,8	30,2	43,9	33,3	33,7
Spíše ne	25,2	30,0	20,8	30,3	21,7	24,3	23,3	20,5	19,4	28,6	27,5	34,4	19,7	27,8	25,7
Rozhodně ne	8,4	11,7	8,4	6,1	8,3	13,5	16,4	5,1	6,9	4,8	4,3	9,4	4,5	3,7	11,9
Nevím, nedokážu říci	5,7	3,3	3,9	3,0	6,7	0,0	11,0	2,6	8,3	7,9	5,8	4,2	7,6	7,4	6,9

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

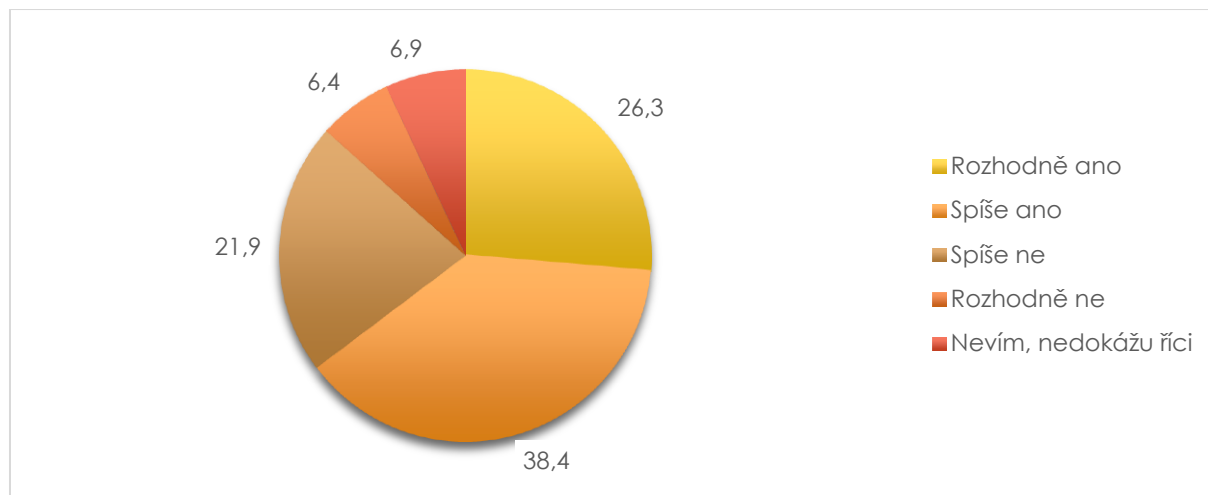
Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Rozdíly mezi **kraji** jsou opět poměrně významné. Nejvíce respondentů se k dostatečné informovanosti staví v Libereckém kraji a Vysočině (72 %), relativně nejméně pak v Ústeckém (49 %) a Jihomoravském kraji (52 %), kde je také nejvyšší podíl respondentů,

kteří odpověděli, že jsou informování nedostatečně (44 % v Jihomoravském kraji, 42 % v hl. m. Praze a 40 % v Ústeckém). Překvapivě vysoký podíl respondentů, kteří odpovědět nedokázali, je v Ústeckém kraji (11 %).

Návazná otázka zjišťovala odpověď na stejnou otázku, ovšem hodnocenou z pozice zastávané **funkce/úřadu**, viz Graf 29.

Graf 29 Jste v oblasti korupce dostatečně informován jako politik/úředník (v %)

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Ve srovnání s odpověďmi na stejnou otázku dostatečné informovanosti jako občané, jsou v tomto případě podíl souhlasných odpovědí mírně vyšší (55 %) a nesouhlasných nižší (28 %). Podíl těch, co odpovědět nedokázali je přibližně stejný (6 %). Odpovědi podle zastávané funkce vykazují stále diference – **dostatečně informovaných se cítí 71 % zastupitelů a 55 % úředníků, obrácený poměr je pak v případě nedostatečného informování, kde takto odpovědělo 23 % zastupitelů a 36 % úředníků.** Vzdělání výrazněji skupiny respondentů neštěpí a až na skupinu vyučených uvádějících v 73 % dostatečnost informací, se podpora pohybuje mezi 56–65 %. Relativně nejvyšší pocit nespokojenosti je pak u VOŠ, kde má tento pocit 39 % respondentů, 28–29 % VŠ a SŠ, nejméně pak vyučení (18 %). Kritérium **věku** ukazuje víceméně platný trend – **s rostoucím věkem roste také pocit dostatečné informovanosti o korupci z pohledu politika/úředníka**: zatímco nejmladší skupina respondentů uváděla dostatečnost v 47 %, šedesátníci již v 79 % a starší 69 let dokonce

v 91 % odpovědí! A doplnkově, **největší podporu nedostatečnosti informací mají nejmladší skupiny** – zatímco u šedesátníků se takto vyjádřilo 16 % respondentů, u nejmladších to bylo 47 %! Je zajímavé, že také ve skupině do 39 let se více jak desetina respondentů vyjádřila tak, že informace rozhodně dostatečné nejsou. Čtyřicátníci a padesátníci měli relativně nejvyšší podíl respondentů, kteří nedokázali odpovědět (7–9 %). Rozdíly v odpovědích mezi **muži a ženami** byly očekávatelné – o dostatečnosti informací je přesvědčeno 74 % mužů a 56 % žen, o nedostatečnosti pak jen 22 % mužů a 34 % žen. Odpovědět nedokázala 4 % mužů, žen 9 %.

Z hlediska *velikosti obce* platí, že **čím menší obec, tím je přesvědčení o dostatečné informovanosti politiků/úředníků větší** (69 % v nejmenších obcích až 59 % v obcích nad 100 tis. obyvatel), a naopak roste podíl těch, co jsou přesvědčeni o nedostatečnosti informací (23 % v nejmenších obcích až 36 % v obcích s 20–100 tis. obyvateli). A právě v obcích se 20–100 tis. obyvateli je nadprůměrně vysoký podíl respondentů tvrdících různé „rozhodně nedostatečné“ (11 %). Nejméně respondentů, jež odpovědět nedokázali, bylo v obcích s 1–5 tis. obyvateli (5 %), v ostatních je podíl 7–8 %. Odpovědi respondentů podle jejich *oblasti/správy* dají dobře odhadovat – dostatečnou informovanost deklaruje 70 % respondentů v OÚ, 61 % v OŘP a 57 % v MÚ i KÚ. Až velmi vyrovnaný je ale podíl respondentů přesvědčených o nedostatečné informovanosti (32–35 %) kromě OÚ, kde takto odpovídalo jen 23 % respondentů. Odpovědět nedokázalo 5 % respondentů v OŘP a 8–9 % respondentů v MÚ a KÚ. Rozdíly mezi kraji ukazuje *Tabulka 39*.

Tabulka 39 Jste v oblasti korupce dostatečně informován jako politik/úředník podle krajů? (v %)

	průměr	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Rozhodně ano	26,3	23,3	33,8	27,3	31,7	21,6	26,0	20,5	30,6	14,3	30,4	21,9	19,7	29,6	25,7
Spíše ano	38,4	35,0	37,0	40,9	35,0	35,1	31,5	46,2	30,6	42,9	39,1	37,5	45,5	42,6	42,6
Spíše ne	21,9	25,0	17,5	27,3	21,7	24,3	17,8	20,5	22,2	34,9	18,8	25,0	19,7	18,5	19,8
Rozhodně ne	6,4	10,0	6,5	3,0	5,0	8,1	11,0	7,7	4,2	3,2	4,3	7,3	9,1	3,7	6,9
Nevím, nedokážu říci	6,9	6,7	5,2	1,5	6,7	10,8	13,7	5,1	12,5	4,8	7,2	8,3	6,1	5,6	5,0

Pozn.: Černá zvýrazněná čísla znamenají nejvyšší hodnotu, červená čísla pak nejnižší hodnotu v rámci zjišťované kategorie. Šedivá pole pak představují ty případy, které dosahovaly nadprůměrných hodnot v rámci daného souboru krajů.

Zdroj: Šetření agentury IPSOS, s.r.o.

Výrazný rozptyl v odpovědích respondentů najít nelze. Nejvíce respondentů se v případě dostatečné informovanosti vyjádřilo ve Středočeském kraji (71 %) a Vysočině (70 %), nejméně – i když stále vysoko – v Pardubickém kraji (57 %). Naopak, nejvíce byla nedostatečná informovanost vnímána respondenty z Pardubického kraje (38 %) a hl. m. Prahy (35 %), nejméně pak na Vysočině (23 %) a ve Zlínském kraji (24 %). Zajímavé je, že nejvyšší podíl rezolutních „rozhodně nedostatečně“ je Ústeckém kraji (11 %), kde je také nejvyšší podíl respondentů, kteří odpovědět nedokázali (bezmála každý osmý).

Závěrečné shrnutí

Na základě vyhodnocení získaných výzkumných dat byl formulován set konkrétních zjištění, která blíže specifikují vnímání rizika korupce mezi zaměstnanci a volenými zástupci samospráv a umožňují zjistit případný rozdíl ve vnímání korupčních rizik při nakládání s veřejnými prostředky napříč jednotlivými kraji. Pro větší přehlednost jsou v následujících podkapitolách shrnuta zjištění za jednotlivé kraje samostatně.

Hlavní město Praha

- Nejnižší citlivost na korupční formy.
- Nadprůměrně nejvyšší hodnoty vnímání rizikovost všech oblastí.
- Nejproblematictější kraj z hlediska rozšíření korupce na krajské úrovni.
- Nejmenší změna míry korupce v čase na úrovni krajů.
- Nejskeptičtější kraj, kde podle respondentů došlo k nárůstu korupce v posledních několika letech na úrovni obce, nejméně respondentů zde uvedlo, že se situace v čase rozhodně zlepšila a největší skupina respondentů odpověděla, že se spíše zlepšila.
- Dotace považuje za problematické 2/3 pražských respondentů.
- Nejvyšší pozice z hlediska míry korupce v oblasti veřejných zakázek na úrovni kraje, obce i úřadu.
- Nejvíce respondentů, kteří si myslí, že veřejné zakázky představují závažný problém, je z Prahy.
- V otázce dostatečnosti stávajících protikorupčních opatření patří ke skupině skeptičtějších.
- Patří do skupiny krajů, kde kontrola jakožto účinný nástroj prevence není pozitivně vnímána.
- Nejvyšší podíl respondentů, kteří nedokázali odpovědět na otázku dostatečnosti školení zastupitelů v předcházení korupce.
- Největší nerozhodnost v otázce, zda MAS napomáhají k participaci na rozhodování.
- Nejmenší přesvědčení o tom, že MAS přispívají k vyššímu povědomí o fondech EU.
- MAS nejvíce vnímány jako přispívající k místnímu klientelismu.
- Nejvíce pražských respondentů uvádělo osobní zkušenost s korupcí.
- Největší nerozhodnost v otázce, jak se zachovat v případě setkání s korupcí.
- Pražští respondenti by nejčastěji oznamovali korupci nadřízenému.

Středočeský kraj

- Kraj vykazující jednu z nejvyšších citlivostí na korupční formy.
- Patří do trojice krajů, které hodnotí kategorie korupčních motivů nejpřísněji.
- V otázce vyhodnocování korupčních rizik patří spíše k optimistům (tzn. nižší hodnocení rizik).
- Na úrovni obcí tu korupci považují téměř za neexistující, zároveň je zde korupce na úrovni úřadu zmiňována ze všech krajů nejméně.

- Patří ke krajům, které vnímají pozitivní trend, tedy že v posledních několika letech došlo k poklesu korupce na úrovni úřadu.
- V otázce korupce v oblasti veřejných zakázek na úrovni obce a úřadu patří do dvojice krajů, které dopadají nejlépe.
- V otázce dostatečnosti stávajících protikorupčních opatření patří do čtveřice nejoptimističtějších, stejně tak v otázce kontroly a prevence zneužívání EU fondů.
- Nejvyšší počet rezolutních „ano“ na otázku, zda pomohlo vzdělávání zaměstnanců veřejné správy v oblasti korupce snížit neúmyslnou korupci (spolu s Pardubickým krajem).
- Největší přesvědčení o dostatečnosti vzdělávání volených zástupců obcí v otázce korupce a jejích podob.
- V otázce aktivního zapojení občanů do boje proti korupci patří k největším optimistům.
- Druhý kraj v četnosti osobního setkání s korupcí.

Královéhradecký kraj

- Patří do pěti krajů, kde nepovažují korupci na úrovni úřadů za rozšířenou.
- Ve srovnání s minulým obdobím se situace ohledně míry korupce na krajské úrovni, obci i úřadu zlepšila.
- Byl zde nejvíce zmiňován nárůst míry byrokracie jako důsledek vyšší transparentnosti (spolu s odpovědností zastupitelů).
- V otázce aktivního zapojení občanů do boje proti korupci na úrovni místních samospráv patří k největším pesimistům.
- Patří do dvojice krajů, kde se nejméně respondentů setkala s korupcí.
- V otázce, na koho by se obrátili při setkání s korupcí, uváděli respondenti nejčastěji „jiné“ řešení.

Pardubický kraj

- Vysoká citlivost na formy korupce.
- Nejpřísnější hodnocení všech kategorií motivů.
- Korupční rizika hodnocena přísně, nejpřísněji zde hodnotí oblast stavebnictví a vzdělání.
- Korupce na úrovni krajů a obcí je zde považována za nízkou.
- Relativně nejoptimističtější vnímání rozšíření korupce.
- V otázce změny míry korupce na krajské úrovni za posledních několik let patří do skupiny nejnižšího počtu kladně odpovídajících respondentů.
- Nárůst korupce na úrovni obce - patří do skupiny skeptiků, zároveň jednoznačně nejvyšší počet odpovědí „Nevím, nedokážu posoudit“.
- Nejvyšší počet respondentů podporujících tvrzení, že transparentnost ve veřejné správě vede k nižší míře korupce.

- Nejvyšší počet rezolutních „ano“ na otázku, zda pomohlo vzdělávání zaměstnanců veřejné správy v oblasti korupce snížit neúmyslnou korupci (spolu s Pardubickým krajem).
- Problematika MAS v souvislosti s posilováním povědomí o fondech EU – spolu s Prahou nejvyšší podíl respondentů, kteří odpovědět nedokázali.
- Při setkání s korupcí vy v Pardubickém kraji nejčastěji volili medializace.
- Největší nespokojenost v oblasti dostatečnosti, ale i pozitivního vlivu protikorupčního vzdělávání úředníků.

Karlovarský kraj

- Vysoká citlivost na korupční formy.
- Vysoké hodnoty vnímání rizikovosti všech oblastí a přísnosti hodnocení kategorie motivů.
- Vysoká míra korupce na úrovni krajů a obce.
- Nejskeptičtější hodnocení ohledně výskytu korupce v orgánu/úřadu působnosti respondenta a zároveň nejvíce nerozhodných odpovědí.
- Nejskeptičtější hodnocení nárůstu korupce v posledních několika na úrovni úřadu.
- Napříč kraji nejkritičtěji hodnoceno získání výhody ve veřejných zakázkách/soutěžích, získání finančních prostředků, vlivu, ale i vyhnutí se trestům nebo pokutám.
- Nejprísněji ve srovnání s ostatními kraji hodnotí oblast politiky a EU fondů.
- Nejvyšší podíl odpovědí, že veřejné zakázky představují závažný problém na úrovni obce a úřadu.
- Nejvíce odpovědí podporujících stanovisko, že důsledkem vyšší míry transparentnosti na práci veřejné správy je vyšší odpovědnost úředníků.
- Opatření bojující proti korupci na úrovni úřadu hodnoceno (spolu s Prahou) nejskeptičtěji.
- Patří do trojice krajů, které nevnímají kontrolu jako účinný nástroj prevence.
- V otázce preventivního školení úředníků samospráv patří k výrazným kritikům.
- Vzdělávání zaměstnanců veřejné správy v oblasti korupce hodnotí ve všech kategoriích výrazně skepticky.
- V otázce, zdali MAS přispívají k místnímu klientelismu vyjádřena nejvyšší míra nesouhlasu (spolu s Libereckým).

Liberecký kraj

- Vysoká citlivost na formy korupce, patří ke krajům, které výrazně přísně hodnotí formy korupce.
- Patří k regionům s nejmenším rozšířením korupce na úrovni orgánu/úřadu.
- Nejoptimističtější výsledek v otázce mapující výskyt korupce v oblasti veřejných zakázek na úrovni obce a úřadu- na úrovni obce a úřadu dopadl nejlépe.

- Vyšší zapojení občanů zde vnímají jako hlavní dopad vyšší míry transparentnosti na práci veřejné správy.
- V otázce dostatečnosti vzdělávání volených zastupitelů na úrovni obcí o tom, co je to korupce a jaké jsou její podoby, patří ke kritikům.

Plzeňský kraj

- Podprůměrně hodnocení korupčních motivů (nejnižší míra kritičnosti).
- Rizika hodnocena ve srovnání s ostatními kraji jako relativně méně důležitá
- Zástupce pozitivního trendu v otázce, zda v posledních několika letech došlo k poklesu korupce.
- Nejvyšší podíl souhlasných odpovědí na otázku, že veřejné zakázky představují závažný problém.
- V otázce rozšíření korupce na krajské úrovni největší počet respondentů, kteří nedokázali odpovědět.
- Nejmenší zastánci názoru, že míra korupce v posledních několika letech vzrostla
- Nejpozitivnější hodnocení v otázce změny míry korupce na úrovni úřadu
- V otázce dostatečnosti stávajících protikorupčních opatření patří do skupiny nejskeptičtějších a nejkritičtějších respondentů, zároveň jich nejvíce nevědělo, jak odpovědět.
- Největší míra nerozhodnosti v otázce, zda dostatečnosti kontroly a prevence zneužívání EU fondů.
- Největší podpora tvrzení, že transparentnost ve veřejné správě vede k nižší míře korupce.
- V otázce mapující dostatečnost vzdělávání úředníků místních samospráv o tom, co je to korupce a jaké jsou její podoby, nevědělo nejvíce respondentů z tohoto kraje, jak odpovědět.
- Kraj, který vykazoval nejvyšší spokojenost v otázce dostatečnosti protikorupčních školení.,
- Kraj, kde nejméně respondentů zastává názor, že MAS přispívají k místnímu klientelismu.
- Kraj, kde se nejméně respondentů setkalo s korupcí.
- Nejvyšší podíl respondentů, kteří by věděli, jak se při setkání s korupcí zachovat a nejméně respondentů, kteří by setkání ignorovali.

Ústecký kraj

- Všechny formy korupce chápány jako závažné a nadprůměrně přísně hodnoceny (vysoká citlivost k těmto formám).
- Jako nejvíce zkorumpovanou oblast zde vnímali kategorii úřednictva a dotace.
- Rozšíření korupce na krajské úrovni je zde považováno za poměrně vysoké – druhé místo ze všech krajů.

- Kraj, kde nejčastěji uvedli, že se ve srovnání s minulým obdobím situace zlepšila (snížení míry korupce, spolu s Jihočeským).
- Výskyt korupce v rámci úřadu respondentů - region vykazující největší rozšíření korupce (hned po Praze).
- Ve srovnání s minulým obdobím zde považují situaci v souvislosti s výskytem korupce za lepší.
- V otázce závažnosti a výskytu korupce v oblasti veřejných zakázek na úrovni kraje nejhorší umístění, úroveň obce a úřadu patří ke krajům, které dopadly nejpesimističtěji.
- Neoptimističtější respondenti v otázce dostatečnosti stávajících protikorupčních opatření.
- Výrazní optimisté v otázce zlepšení kontroly správy EU fondů v kraji za poslední rok.
- Dostatečnost školení místních úředníků vnímána nejpozitivněji ze všech krajů.
- Patří ke krajům, které si myslí, že MAS k místnímu klientelismu nepřispívají.
- Problematika informovanosti v korupční oblasti z pozice občana vykazovala významný počet negativních odpovědí, zároveň byl překvapivě vysoký podíl respondentů, kteří odpovědět nedokázali.
- V otázce dostatečné informovanosti politiků/úředníků odpovědělo nejvíce respondentů ze všech krajů „rozhodně nedostatečně“.

Jihočeský kraj

- Nižší míra citlivosti ve vnímání korupce (podprůměrné).
- Korupce považována za spíše nerozšířenou.
- Kraj, kde se ve srovnání s minulým obdobím situace zlepšila.
- Změna míry korupce na úrovni úřadu – zastává pozitivní trend, tedy že v posledních několika letech došlo k poklesu korupce.
- Problém korupce v oblasti veřejných zakázek na úrovni obce a úřadu - nejhorší hodnocení (spolu s hl. městem Praha).
- V otázce opatření bojujícím proti korupci na úrovni úřadu patří k optimistům (tzn. opatření jsou považována za dostatečná).
- Nárůst míry byrokracie jako důsledek vyšší míry transparentnosti v práci veřejné správy byl v tomto kraji zmiňován nejméně.
- Vzdělávání zaměstnanců veřejné správy jako nástroj ke snížení neúmyslné korupce zde nevnímají pozitivně.
- Patří k největším optimistům v otázce zapojení občanů do boje proti korupci.
- Patří ke krajům, kde je nejvíce respondentů přesvědčených o pozitivním vlivu MAS na rozhodování a o tom, že MAS přispívají k vyššímu povědomí o fondech EU. Zároveň zde nejvíce podpořili tvrzení, že MAS přispívají k místnímu klientelismu.

Jihomoravský kraj

- Nadprůměrně kritické většiny korupčních motivů.

- Patří ke krajům, které změnu situace hodnotily směrem k horšímu (následují za Prahou a Karlovarským krajem).
- V otázce korupce v oblasti veřejných zakázek na úrovni obce patří ke krajům, které problém vnímají jako vysoce závažný.
- V otázce dostatečnosti stávajících protikorupčních opatření patří k nejskeptičtějším a nejkritičtějším krajům.
- Opatření bojující proti korupci na úrovni úřadu patřili ke třetím nejhůře hodnotícím respondentům.
- Zdejší respondenti by nejméně věděli, jak situaci vyřešit, zároveň by zde nejvíce situaci ignorovali.
- Informovanost o korupci z hlediska občana - nejvyšší podíl respondentů, kteří odpověděli, že jsou informováni nedostatečně.
- V otázce mapující názor na zlepšení kontroly správy EU fondů patří k optimistům.

Kraj Vysočina

- Nižší míra citlivosti ke korupčním formám (spolu s Jihočeským, Moravskoslezským, Zlínským).
- Korupce na krajské úrovni považována za spíše nerozšířenou.
- Patří ke krajům, které hodnotí rozšíření korupce vůbec nejčastěji jako vůbec neexistující.
- Korupce na úrovni úřadu zde není podle respondentů téměř vůbec rozšířena.
- Pozitivní trend v otázce, zda v posledních několika letech došlo k poklesu korupce
- V otázce dostatečnosti stávajících protikorupčních opatření patří k optimistickým.
- Z hlediska osobního setkání s korupcí patří do trojice krajů s nejčastější zkušeností.
- Kraj, kde by se při setkání s korupcí nejčastěji obrátili na policii.

Moravskoslezský kraj

- Nižší míra citlivosti na formy korupce, všechny motivy hodnotí nejméně kriticky (spolu s Jihočeským krajem).
- Korupční rizika hodnocena ve srovnání s ostatními kraji jako relativně méně důležitá.
- V otázce změny míry korupce na krajské úrovni patřila největší skupina nerozhodných do tohoto kraje.
- Patří k největším optimistům ve vnímání míry závažnosti korupce v oblasti veřejných zakázek.
- Snaha o prosazení vyšší transparentnosti v oblasti veřejné správy je zde vnímána nejoptimističtěji.
- Nejvíce respondentů, jež jsou přesvědčeni, že vzdělávání volených zastupitelů obcí, bylo z tohoto kraje.
- V otázce pozitivního vlivu MAS na rozhodování patří do skupiny krajů, kde nejvíce respondentů nedokázalo odpovědět.

Olomoucký kraj

- Většina korupčních motivů hodnocena nadprůměrně kriticky.
- Rozšíření korupce na krajské úrovni považováno za poměrně vysoké.
- Změna míry korupce na krajské úrovni hodnocena směrem k horšímu.
- Patří i k nejskeptičtějším krajům v otázce hodnocení nárůstu korupce na úrovni krajů i obce.
- Největší nerozhodnost v otázkách dostatečnosti stávajících protikorupčních opatření, snah o vyšší míru transparentnosti a opatření bojujících proti korupci na úrovni úřadu.
- Kontrola jako účinný nástroj prevence není pozitivně vnímána.
- Spolu s Královéhradeckým krajem zde nejvíce zmiňují nárůst míry byrokracie jako dopad vyšší míry transparentnosti.
- Školení úředníků místních samospráv je zde vnímáno nejpozitivněji ze všech krajů (spolu s Ústeckým).
- Patří do skupiny krajů, kde je relativně nejvíce respondentů přesvědčených o pozitivním vlivu MAS na rozhodování.
- Pokud by se v tomto kraji setkali s korupcí, situaci by nejčastěji ignorovali (spolu s Jihomoravským) a nejméně často by takové setkání nahlásili nadřízenému.

Zlínský kraj

- Nižší míra citlivosti na korupční formy a podprůměrné hodnocení míry rizik.
- Korupce na úrovni kraje je zde považována spíše za nerozšířenou.
- Na úrovni úřadu zde nejčastěji rozšíření korupce hodnotili jako vůbec neexistující.
- Podpora tvrzení, že ve srovnání s minulým obdobím se situace zlepšila.
- Problematiku dotací zde nejméně ze všech krajů vnímají jako faktor podporující korupci.
- V hodnocení závažnosti míry korupce v oblasti veřejných zakázek na úrovni krajů patří ke krajům, které dopadly nejlépe.
- Snahy o prosazování vyšší míry transparentnosti zde vnímají skepticky a patří ke krajům s nejvíce respondenty, kteří nedokázali na otázku odpovědět.
- Ze všech krajů zde možnost vyššího zapojení občanů považovali za nejvýznamnější
- Transparentnost jako důvod pro vyšší odpovědnost úředníků zde ze všech krajů považují za nejméně důležitý faktor.
- To, že MAS k místnímu klientelismu nepřispívají si myslí nejvíce respondentů ze Zlínského kraje.
- Největší skeptici v otázce dostatečnosti informování politiků/úředníků (spolu s krajem Vysočina).

Seznam zkratk

HKK	Královéhradecký kraj
JHČ	Jihočeský kraj
JHM	Jihomoravský kraj
KÚ	krajský úřad
KVK	Karlovarský kraj
LBK	Liberecký kraj
MAS	místní akční skupina
MSK	Mostecký kraj
MÚ	městský úřad
OLK	Olomoucký kraj
ORP	obec s rozšířenou působností
OÚ	obecní úřad
p. b.	procentní bod
PAK	Pardubický kraj
PHA	hlavní město Praha
PLK	Plzeňský kraj
STČ	Středočeský kraj
ULK	Ústecký kraj
VYS	kraj Vysočina
ZLK	Zlínský kraj